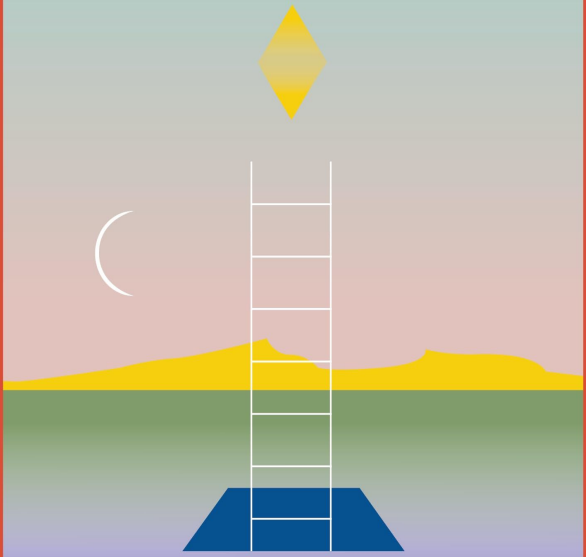
I Who Have Never Known Men

Jacqueline Harpman

TRANSLATED BY

Ros Schwartz

Tüm Grup Ve Kanal Linklerimiz

ANA GRUP KANALI

https://t.me/ayisigikitap

ANA GRUP

https://t.me/ayisigikitapgenel

ÇEVİRİ GRUBU

https://t.me/moonlightceviri

Bugünlerde dışarı **pek** çıkmadığım **için**, koltuklardan birine oturup kitapları yeniden okuyarak çok zaman geçiriyorum. Son zamanlarda önsözlere ilgi duymaya başladım. Yazarlar kolayca kendilerinden bahsediyor, kitabı yazma nedenlerini açıklıyorlar. Bu beni şaşırtıyor: o dünyada insanların edindikleri bilgileri aktarmaları benim yaşadığım dünyadan daha olağan bir şey miydi? "Sık sık bu kitabı kibirden değil, birileri istediği için yazdıklarını ve kabul etmeden önce uzun uzun düşündüklerini vurgulama ihtiyacı hissediyor gibiyim. Ne kadar tuhaf! Bu, insanların öğrenmeye hevesli olmadığını ve bilginizi aktarmak istediğiniz için özür dilemeniz gerektiğini gösteriyor. Ya da Proust'un yeni bir çevirisini yayınlamayı neden uygun bulduklarını açıklıyorlar, çünkü daha önceki çabalar, övgüye değer olsalar da, bir şeylerden yoksundu. Ama farklı dilleri öğrenmek ve istediğiniz her şeyi doğrudan okumak bu kadar kolayken neden çeviri yapasınız ki? Bu tür şeyler beni tamamen

Şaşkınım. Doğru, son derece cahilim: görünüşe göre bu konularda sandığımdan daha da az şey biliyorum. öğretenlere, şu ya da bu bilgi yolunun kapısını açanlara minnettarlıklarını ifade ediyorlar ve bahsettikleri hakkında hiçbir fikrim olmadığı için genellikle bu sözleri bir dereceye kadar kayıtsızlıkla okuyorum. Ancak dün aniden gözlerim doldu; Anthea'yı düşündüm ve muazzam bir keder dalgasına kapıldım. Onu bir şiltenin kenarına oturmuş, dizlerini bir tarafa çekmiş, sürekli kopan kıllardan ördüğü iğreti ipliğiyle sabırla dikiş dikerken, durup bana bakarken, hayretler içinde, cehaletimi hemen fark edip bana bildiklerini öğretirken, çok az şey bildiği için özür dilerken hayal edebiliyordum ve içimde büyük bir burkulma hissettim ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım. Daha önce hiç ağlamamıştım. Sineğin kalbi karnımdaki kanserin acısı kadar güçlü bir acıyla kavrandı ve beni duyacak kimse olmadığı için artık konuşamayan ben ona seslenmeye başladım. Anthea! Anthea! diye bağırdım. Orada olmadığı için, ölümün onu yakalamasına, beceriksiz kollarımdan koparmasına izin verdiğim için onu affedemiyordum. Ona tutunamadığım, daha fazla dayanamayacağını anlayamadığım için kendime sitem ettim, hayatım boyunca olduğum gibi, öldüğümde de olacağım gibi frijit olduğum için onu terk ettiğimi, ona sımsıkı sarılamadığımı, kalbimin donduğunu, duygusuzlaştığımı ve çaresiz olduğumu fark etmediğimi .

Daha önce hiç bu kadar harap olmamıştım. Ben olsam
Benim başıma gelmeyeceğine yemin etmiştim; titreyen
kadınlar görmüştüm.

kanıyor, ağlıyor ve çığlık atıyordum, ama onların trajedisinden etkilenmemiş, anlaşılmaz bulduğum dürtülerin tanığı olarak kalmış, onlara yardım etmek için benden istediklerini yaptığımda bile sessiz kalmıştım. Elbette, hepimiz aynı dramın içindeydik ve bu o kadar güçlü, o kadar her şeyi kucaklayan bir dramdı ki, onunla ilgili olmayan hiçbir şeyin farkında değildim, ama farklı olduğumu düşünmeye başlamıştım. Ve şimdi, hıçkırıklara boğulurken, benim de sevdiğimi, acı çekebileceğimi ve sonuçta insan olduğumu çok geç, çok geç fark etmek zorunda kaldım.

Sanki bu acı hiç dinmeyecekmiş, beni sonsuza kadar avucunun içine alacakmış, kendimi başka bir şeye adamamı engelleyecekmiş ve ben de buna izin verecekmişim gibi hissediyordum. Sanırım vicdan azabıyla yanıp tutuşmak dedikleri şey buydu. Artık ayağa kalkamayacak, düşünemeyecek, hatta yemeğimi bile pişiremeyecek ve kendimi yavaş yavaş tüketecektim. Fiziksel acı geri döndüğünde, kendimi umutsuzluğa teslim ettiğimi hayal ederek bir tür hastalıklı yakarışta bulunuyordum. O kadar ani ve o kadar şiddetliydi ki dikkatimi zihinsel acıdan uzaklaştırdı. Birinden diğerine bu ani salınımı komik buldum ve işte oradaydım, şaşırtıcı olmayan bir şekilde asla gülmeyen ben, acı içinde iki büklüm olmuştum ve gülüyordum.

Acı dindiğinde, daha önce hiç gülüp gülmediğimi merak ettim. Kadınlar sık sık gülerdi ve sanırım ben de bazen onlara , ama emin değildim. O zaman geçmişi hiç düşünmediğimi, sürekli bir şimdiki zamanda yaşadığımı ve hikayemi yavaş yavaş unuttuğumu fark ettim. İlk başta omuz silktim ve kendi kendime bunun

Başıma bir şey gelmediği için büyük bir kayıp sayılmazdı ama çok geçmeden bu düşünce beni şoke etti. Sonuçta, eğer ben bir insansam, benim hikâyem de Kral Lear'ın ya da William Shakespeare'in ayrıntılarıyla anlatma zahmetine katlandığı Prens Hamlet'in hikâyesi kadar önemliydi. Neredeyse farkına bir karar verdim: Ben de aynısını yapacaktım. Yıllar içinde akıcı bir şekilde okumayı öğrenmiştim; yazmak çok daha zordu ama engeller beni hiçbir zaman yıldırmadı. Fazla zamanım olmasa da kâğıt ve kalemim var. Artık keşif gezilerine çıkmadığım için hiçbir meslek beni çağırmıyor: Hemen başlamaya karar verdim. Soğuk hava deposuna girdim, daha sonra yiyeceğim eti çıkardım ve çözülmeye bıraktım: bu şekilde, açlık baş gösterdiğinde yemeğim hemen hazır olacaktı. Sonra büyük masaya oturdum ve wñte yapmaya başladım. Bu satırları yazarken masalım sona ermişti. Etrafımdaki her şey düzene girdi ve kendime verdiğim son görevi de yerine getirdim. Bu sadece bir ayımı aldı ve belki de hayatımın en mutlu ayı oldu. Bunu anlamıyorum: sonuçta çağrıştırdığım şey, bana pek neşe getirmeyen o tuhaf varoluştu. Hatırlama çabasında kendi beslenmesini sağlayan bir tatmin var mıdır ve hatırlanan şey hatırlama faaliyetinden daha mı az önemlidir? Bu da cevapsız kalacak bir başka soru: Sanki Ben başka hiçbir şeyden yapılmadım.

Hatırlayabildiğim kadarıyla sığınaktaydım. Anılardan kastettikleri bu mu? Kadınların bana geçmişlerini anlatmaya hazır oldukları birkaç durumda, hikayeleri olaylar, gelişler ve gidişlerle doluydu.

ama aynı yerde, aynı birlikte var olma ve aynı şeyleri yapma duygusunu, başka bir deyişle yemek yeme, boşaltım yapma ve uyuma duygusunu bir anı olarak adlandırmaya indirgendim. Çok uzun bir süre, günler her biri bir önceki gün gibi geçip gitti, sonra düşünmeye başladım ve her şey değişti. Önceleri, aynı hareketlerin tekrarından başka bir şey olmuyordu ve zaman bana duruyormuş gibi geliyordu, büyüdüğümü ve zamanın geçtiğini belli belirsiz fark etsem bile. Ny anısı öfkemle başlıyor.

Açıkçası kaç yaşında söyleyemem. Ben ergenliğin eşiğinde göründüğümde diğerleri uzun süredir yetişkin olmuşlardı. Ama gelişimim orada durdu: Kollarımın altında ve kasıklarımda kıllar çıkmaya başladı, göğüslerim biraz büyüdü ve sonra her şey durdu. Hiç regl olmadım. Kadınlar bana şanslı olduğumu, kan derdi ve yatakları kirletmemek için alınması gereken önlemlerle uğraşmayacağımı, bacaklarının arasına sıkıştırmak zorunda kaldıkları bez parçalarını ellerinden geldiğince yıkamak gibi sıkıcı bir aylık görevden kurtulacağımı, onları yerinde tutacak hiçbir şey olmadığı için uyluk kaslarını sıkacaklarını ve pek çok ergen kız gibi mide krampları çekmek zorunda kalmayacağımı söylediler. Ama onlara inanmadım: neredeyse hepsi adet görüyordu ve herkesin sahip olduğu bir şeye sahip olmadığınız için kendinizi nasıl ayrıcalıklı hissedebilirsiniz? Beni kandırdıklarını hissettim.

O zamanlar bir şeyleri merak etmiyordum ve periodların amacının ne olduğunu sormak aklıma gelmemişti. Belki de doğuştan sessizdim; her halükarda

Nadiren sorduğum sorulara aldığım yanıtlar pek de cesaret verici değildi. Çoğu zaman kadınlar iç çekip başka tarafa bakıyor, "söylesek ne yarayacak ki?" gibi onları rahatsız ettiğimi ya da üzdüğümü hissettiren ifadeler kullanıyorlardı. Hiçbir fikrim yoktu ve konunun üzerine gitmedim. Ancak çok sonraları Anthea bana adet dönemleri hakkında açıklama yaptı. Kadınların fazla eğitimli olmadığını, fabrika iGçisi, daktilograf ya da tezgâhtar olduklarını, bunların benim için hiçbir zaman çok fazla anlam ifade etmediğini ve benden daha bilgili olmadıklarını söyledi. Yine de öğrendiğimde, bana bir şeyler öğretmek için gerçekten çaba sarf etmediklerini hissettim. Çok öfkeliydim. Anthea bana tamamen haksız olmadığımı söyledi ve nedenlerini açıklamaya çalıştı: Daha sonra hatırlarsam bu konuya tekrar dönebilirim ama yazmak istediğim o anda çok öfkeliydim, sanki sorduğum birkaç sorunun cevabını anlayamayacakmışım gibi küçümsendiğimi hissettim ve kadınlarla daha fazla ilgilenmemeye karar verdim.

Her zaman kötü huyluydum, ama farkında değildim. Çünkü ruh hallerini tarif edecek kelimeleri bilmiyordum. Kadınlar sağa sola koşuşturuyor, birkaç günlük işle meşgul oluyor, benim de onlara katılmamı hiç istemiyorlardı. Çömelir ve görülecek ne varsa izlerdim. Düşündüğümde: neredeyse hiçbir şey. Oturuyor, sohbet ediyor ya da günde iki kez yemek hazırlıyorlardı. Yavaş yavaş dikkatimi kafesin dışında sürekli bir aşağı bir yukarı volta atan gardiyanlara çevirdim. Her zaman üçerli gruplar halinde, birkaç adım arayla bizi gözlüyorlardı.

Varlıklarını görmezden gelmek adettendi ama meraklandım. İçlerinden birinin farklı olduğunu fark ettim: daha uzun, daha ince ve bir süre sonra fark ettiğim gibi daha genç. 7Bu beni büyüledi. Daha hafif anlarında, erkeklerden ve aşktan bahsediyorlardı, kıkırdıyorlardı ve bu kadar komik olanın ne olduğunu sorduğumda bana takılıyorlardı. Bildiğim her şeyin üzerinden geçtim: dudaktan verilen öpücükler, kucaklaşmalar, biriyle göz göze gelmek, hiç anlamadığım ayak oyunları, sonra yedinci cennet geldi - aman Tanrım! hiç gökyüzü görmediğim için, birinci cennetin ya da aradaki diğerlerinin ne olduğu hakkında hiçbir fikrim yoktu, üzerinde durmadım - ve ayrıca bnitaliteden şikayet ederlerdi, acıtıyordu, erkekler kadınları umursamıyordu, onları hamile bırakıyorlardı ve sonra "Benim olduğunu nereden bileyim?" diyerek çıkıp gidiyorlardı. Kadınlar bazen bunun büyük bir kayıp olmadığını söyler, bazen de ağlamaya başlarlardı. Ama benim kaderimde bakire kalmak vardı. Bir gün, öfkemi yenmek için cesaretimi topladım ve iki yaşlı kadından en az ürkütücü olanı Dorothy'yi sorguladım.

"Seni zavallı şey!"

Ve birkaç iç çekişten sonra her zamanki cevabını verdi:

"Sizin başınıza gelemeyeceğine göre, bilmenizin ne anlamı var?"

"Çünkü bilmek istiyorum! Öfkelendim, birden neden bu kadar kararlı olduğumu kavradım.

Birinin işine yaramayacak bir bilgiyi neden istediğini anlayamıyordu ve ben de

ondan hiçbir şey öğrenemeyecektim. Bana dokunulmadan öleceğim kesindi ve en azından merakımı gidermek istiyordum. Neden hiçbir şey söylememekte bu kadar kararlıydılar? Zaten sır olmadığını, çünkü hepsinin paylaştığını düşünerek kendimi teselli etmeye çalıştım. Bana söylemeyi reddetmeleri, ona nadir bir mücevher parlaklığı kazandırmak için miydi? Sessiz kalarak, bilmeyen ve kendilerini bir hazinenin koruyucuları olarak görecek bir kız yaratıyorlardı. Tamamen güçsüz olmadıklarını iddia edebilmek için mi beni cahil bırakıyorlardı? Bazen bunun alçakgönüllülükten kaynaklandığını iddia ediyorlardı, ama kendi aralarında hiç alçakgönüllü olmadıklarını, fısıldaştıklarını, gıdakladıklarını, iffetsiz olduklarını gayet iyi görebiliyordum. Ben bir daha asla sevişmeyecektim, onlar da bir daha asla sevişmeyeceklerdi: belki de bu bizi eşit kılıyordu ve yapabilecekleri tek şeyden beni mahrum bırakarak kendilerini teselli etmeye çalışıyorlardı. Çoğu zaman, akşamları uykuya dalmadan önce genç muhafızı düşünürdüm. Tahmin edebildiğim kadarıyla, başka bir hayatta olsa gelip yanıma otururdu, beni dansa kaldırırdı, bana adını söylerdi, benim de bir adım olurdu ve ben de ona söylerdim, konuşurduk ve birbirimizi çekici bulursak el ele yürürdük. Belki de onu ilginç bulmazdım: altı gardiyanımız arasında yaşlı ve köhne olmayan tek kişi oydu ve muhtemelen başka genç erkeklerle hiç tanışmadığım için hoşgörülü davrandım. Bilmediğim bir geçmişte yaptığımız konuşmayı hayal etmeye çalıştım: acaba

Yarın yine iyi olacak mısın? Komşunun yavru kedilerini gördün mü? Teyzenizin tatile gittiğini duydum... ama daha önce hiç kedi yavrusu görmemiştim ve güzel havanın ne dair hiçbir fikrim yoktu, bu da hayallerime son . Sonra öpüşmeyi düşündüm, gardiyanın ağzını elimden tam olarak hayal ettim. Oldukça geniş, belirgin, ince dudakları vardı -bazı kadınların dolgun dudaklarını sevmiyordum. Dudaklarımın onunkilere yaklaştığını hayal ettim: muhtemelen bilmem gereken bir şey vardı, çünkü özel bir şey hissetmiyordum.

Bir akşam hariç. Asla gerçekleşmeyecek bir şeyi hayal etmeye çalışmanın sıkıntısıyla uykuya dalmak yerine, birden kadınların sorgulamalardan bahsettiklerini ve sorgulama olmamasına şaşırdıklarını söylediklerini hatırladım. Söyledikleri çok az şeyi süsledim: Kadınlardan birini almaya geldiklerini, onu çığlık atarak ve dehşet içinde götürdüklerini hayal ettim. Bazen kadın bir daha hiç görülmüyordu, bazen de sabahleyin yanıklarla kaplı, yaralı, inleyen ve her zaman hayatta kalamayan bir şekilde aramıza geri atılıyordu. Şöyle düşündüm: "Ah! Sorgulamalar olsaydı, gelip beni alırdı, her zaman yaşadığım odadan ayrılırdım, beni bilinmeyen koridorlarda sürüklerdi, bir şeyler !"

Zihnim inanılmaz derecede hızlı çalışıyordu: çocuk işine adanmış gibi görünerek beni ilerletiyordu, ama köşeyi dönüp görüş alanından çıktığımızda durdu, bana döndü, gülümsedi ve şöyle dedi: "Korkma," dedi ve beni kollarına aldı. Sonra muazzam bir his

içimde öyle bir patlama oldu ki, içimde olağanüstü bir ışık patlaması oldu, nefes alamadım ve sonra tekrar nefes aldım, çünkü bu çok kısa sürdü.

Ondan sonra ruh halim değişti. Artık kadınların bana sırlarını anlatmalarını sağlamaya çalışmıyordum, kendime ait sırlarım vardı. Patlamayı başarmak zor oldu, kendime giderek uzayan ve karmaşıklaşan hikayeler anlatmak zorunda kaldım ve büyük bir dehşete kapıldım, saatlerce sürmesini dilediğim bu keşfi asla iki kez üst üste yaşayamadım. Bu hissi her zaman, gece gündüz hissetmek, ovalarda günlerce esen hafif meltemin okşadığı nadir çim parçaları gibi lezzetli bir şekilde sallanmak istiyordum, ancak bunu çok sonraları görebildim.

Artık tüm zamanımı patlamayı gerçekleştirme görevine ayırmıştım. Kendimizi yalnız ya da en azından diğerlerinin arasında izole edilmiş, yüz yüze bulduğumuz istisnai durumlar icat etmek zorunda kaldım ve sonra, uzun bir acıdan sonra, kollarını bana sarılmış bulmanın enfes sürprizini yaşadım. Hayal gücüm gelişti. Aynı hikayeyi iki kez canlandıramayacağım için sıkı bir disiplin uygulamak zorundaydım: en ufak bir kıpırdanma hissetmeden beni taşıyan enfes jesti birkaç kez yeniden yaşamaya çalıştıktan sonra fark ettiğim gibi, emin olmak çok önemliydi. Bu son derece zordu çünkü hem hikayenin mucidi, anlatıcısı hem de anlatılmamış olanın şokunu bekleyen dinleyicisiydim. Bugün, bu kadar çok engeli aşmayı başardığım için hayretler içindeyim! Hayal gücümün ne kadar hızlı

ne olacağını bilmemi engellemek için çalışıyordu, böylece gafil avlanacaktım! Sorgulamayı ilk kez hayal ettiğimde, daha önce hiç öykü uydurmamıştım, bunun mümkün olduğunu bile bilmiyordum, kendimi tamamen kaptırmıştım, hem yeni bir faaliyete hem de öykünün kendisine hayret ediyordum. Sonra kısa sürede bu işte ustalaştım, bir anlatı mühendisi oldum; kötü başlayıp başlamadığını, bir çıkmaza doğru gidip gitmediğini anlayabiliyor, hatta olayların gidişatını değiştirmek için başa dönebiliyordum. O kadar ileri gittim ki, düzenli olarak yeniden ortaya çıkan, bir öyküden diğerine değişen ve eski arkadaşlar haline gelen karakterler yarattım. Onlardan çok memnundum ve ancak şimdi, kitapları okurken, oldukça sınırlı olduklarını görebiliyorum.

Giderek daha karmaşık hikayeler uydurmam gerekiyordu: Sanırım içimde bir şeyler onlardan ne istediğimi biliyor ve itiraz ediyordu; kendimi hazırlıksız yakalamam gerekiyordu. Bazen bunu birkaç saat sürdürmek zorunda kalıyordum, içimdeki dinleyiciyi sahte bir güvenlik duygusu içine sokmak için, böylece dinlemenin zevkiyle büyülenecek, hikayenin tadını çıkaracak ve savunmasını düşürecekti. Sonra sihirli an geldi, yaylı bakışlar, omzumdaki eli ve tüm varlığımı istila eden coşku. Sonra uyuyabildim. Belki de hikayeyi durdurmakla, hikayeyi ajitasyona tercih eden bir iç dinleyiciyi görevden alıyordum, bu yüzden her zaman onu çekti ve kendi zevkini uzatmak için beni mutlu bir şekilde mahrum bırakacaktı. Bazen, hikaye sırasında, onunla tartışmaya çalışırdım: "Yorgunum, yatağa gitmek istiyorum.

Uyu, patlamaya gitmeme izin ver, yarın devam ederim."
Ama faydası olmadı, kendini kandırmasına izin vermeyecekti. Kadınlar değiştiğimi fark ettiler. Bir an için beni gözlemlediler, her zaman oturduğumu gördüler, k.ne'lerim aşağıda, çenem katlanmış kollarımın üzerindeydi ve sanırım boş bir bakışım vardı. 1 fark etmediler çünkü artık onları umursamıyordum ve Annabel beni sorgulamaya geldiğinde şaşırmıştım.

"Ne yapıyorsun?"

"Düşünüyorum," diye cevap verdim.

Bu onu şaşırttı. Bir süre daha kalıp daha fazlasını söylememi bekledikten sonra cevabımı diğerlerine iletmeye gitti. Bir süre tartıştılar ve Annabel geri döndü.

"Ne hakkında?"

Öfkem tüm gücüyle geri döndü.

"Sana insanların sevişirken ne yaptıklarını sorduğumda bana söylemedin, şimdi de kafamın içinde neler olup bittiğini sana söylememi bekliyorsun! Seni mutlu ediyorsa sırlarını sakla, ama benden benimkileri anlatmamı bekleme!"

Kaşlarını çattı ve diğerlerinin yanına döndü. Bu sefer tartışma daha uzun sürdü. Daha önce hiç bu kadar uzun ve ciddi konuştuklarını görmemiştim, genellikle on dakika sonra kahkahayı patlatırlardı. Zihinlerinde yeni bir şeyi kışkırtmış gibiydim. Sonra başka bir kadın ayağa kalktı ve bana doğru geldi. Bu Dorothy'ydi, en yaşlı ve en saygıdeğer kadın. Ben bile ondan nefret etmiyordum, oturdu ve bana sertçe baktı. Onun varlığı beni rahatsız ediyordu.

Çünkü çok uzun zamandır devam eden hikâyenin en kritik anında sözümü kesiyordu: Tek başıma bir hücreye ve nöbetçi hakkında birkaç söze kulak misafiri olmuştum ve gece nöbetçisinin genç adam olduğuna inanmak için her türlü nedenim vardı. Bana sessizce bakan bu yaşlı kadının önünde nasıl devam edebilirdim? En azından durumu gözden kaçırmamaya çalışabilirdim: Yalnızdım, nefes nefese kalmıştım, korkmuştum, koridordaki sesleri ve silah şakırtılarını duyabiliyordum, neler olup bittiğini bilmiyordum, bu aciliyet ve kargaşa atmosferinden korkuyordum. Bir yandan beni inceleyen Dorothy'yi incelerken bir yandan da sahneyi zihnimde askıya almaya çalıştım. Kendi kendime, eğer patlama yakında gerçekleşmezse, duruma bir anlam vermem gerektiğini söyledim, ama içinde yaşadığımız sta- tik dünyaya geri dönecek ne hayal edebilirdim ki, kadınlar o kadar uzun yıllar boyunca kilit altında tutulmuşlardı ki, tüm zaman kavramlarını kaybetmişlerdi?

"Demek bir sırrın var," dedi Dorothy en sonunda.

Gerçek bir soru olmadığı için cevap vermedim. Ağır bakışları ve sessizliğiyle beni tedirgin etmeye çalıştığını fark ettim. Bir zamanlar, kendimi eğlendirdiğim iç dünyamı bulmadan önce, hala meraklı ve uysal olduğum zamanlarda, yakınlaşırdım, bu incelemeyi hak edecek ne yanlış yaptığımı merak ederdim ve cezalandırılmaktan korkardım. Ama artık onların ulaşamayacağı bir yerde olduğumu biliyordum: cezalar hiçbir zaman dışarıda bırakılmaktan, boş ve uçarı sohbetlerden dışlanmaktan öte bir şey değildi.

ve tek istediğim buydu, böylece gizli arayışıma huzur içinde devam edebilecektim.

Ben tepki vermeyince kaşlarını çattı.

"Seninle konuştum. Cevap vermek sadece kibarlıktır."

"Söyleyecek bir şeyim yok. Sana sırlarım olduğunu söylediler.

Sana öyle söylediler diyorsun. Pekâlâ. Ne olmuş yani?" "Onları duymak istiyorum."

Gülmeye başladım, bu da herkes kadar beni de şaşırttı. Kadınların, özellikle de en yetkili kişi olan en büyüklerinin isteklerine saygı duymaya alışmıştım ama her şey değişmişti, çünkü artık bu otoritenin hiçbir dayanağını göremiyordum. Birdenbire onların hiçbir gücü olmadığını anladım. Hepimiz nedenini bilmeden aynı şekilde hapsedilmiştik, ya küçümsedikleri için ya da emirlere uydukları için hiçbirimizle konuşmayan gardiyanlar tarafından izleniyorduk. Kafese hiç girmediler. Kılık değiştirdikleri ve aynı anda altı kişi gördüğümüz zamanlar hariç, hep üçlü gruplar halindeydiler ve birbirleriyle konuşmuyorlardı. Yemek zamanlarında büyük kapılardan biri açılıyor, bir adam kafesle duvar arasındaki boşluktan bir el arabasını itiyor, bir diğeri de küçük bir kapağı açarak bize yemek veriyordu. Hiçbir soruya cevap vermiyorlardı ve biz de uzun zaman önce onlara soru sormayı bırakmıştık. Yaşlı kadınlar da en az gençler kadar çaresizdi. Hayali bir gücü ele geçirmişlerdi, hiçbir şey üzerinde bir gücü, anlamsız bir hiyerarşi yaratan zımni bir anlaşmayı, çünkü verebilecekleri ya da reddedebilecekleri hiçbir ayrıcalık yoktu. Gerçek şu ki, biz tamamen eşit durumdaydık.

Dorothy'nin gözlerinin içine bakarak, aniden çarpıcı ifşaatlara dönüşen bu tanıdık gerçekleri kaydederek birkaç saniye hareketsiz kaldım. Ne dediğini hatırlıyorum.

"Onları duymak istiyorsun," dedim, "ama bu konuda yapabileceğin tek şey bana isteklerini bildirmek."

Sözlerimin onun üzerinde yarattığı etkiyi ilgiyle izledim: Önce, cevap vermek üzere olduğumu görünce kendini beğenmiş görünüyordu, saygımı kazandığını düşünmüş olmalıydı. Sonra dinledi ve sözlerimin anlamını kavradı, ama o kadar şaşırmıştı ki anlamadığını sandı.

"Ne demek istiyorsun?"

"Bir düşünün," dedim, "söylediklerimde ciddiyim."

"Hiçbir şey söylemedin!"

"Sana sırlarımı anlatmayacağımı söylemiştim. Bana onları istediğini söyledin. Bu bana yeni bir şey söylemek değil, bunu zaten biliyordum. Bana sadece bilmek istediğini söylemen gerektiğini ve benim de sana söyleyeceğimi sanıyorsun."

Gerçekten de böyle düşünüyordu.

"Her şey böyle olmalı," diye devam etti. "Neden?"

Şaşkındı. Sorumu düşünmediğini gördüm, böyle bir soru sorulmuş olabileceği için çok şaşırmıştı. Benim ait olmadığım bir geleneği miras almıştı: yaşlı bir kadın genç bir kadından cevap istediğinde, genç olan cevap verirdi. O bunu hiç sorgulamamıştı ama ben büyümüş biri olarak

sığınakta, itaat etmek için hiçbir neden yoktu. Birkaç dakika sonra
anlar:

"Ne demek istiyorsun, neden?"

"Neden cevap vereyim ki? Sence neden söylemeye gerek yok?"

Bakışları duraksadı. Düşünmeye çalıştı ama bunu yapmaya alışık değildi, sersemlemiş gibiydi ve aklına gelen ilk fikre sarıldı:

"," dedi, az önce söylediğim anlaşılmaz sözler için bir açıklama bulmanın rahatlığıyla, alışılmış yollara, geleneklere, sıradan şeylere dönmenin yeterli olacağından emin bir şekilde.

"Sen bir aptalsın," diye karşılık verdim, yeni bulduğum kesinliklerin sarhoşluğuyla, "ve bu konuşma çok saçma. Gücün olduğunu sanıyorsun ama sen de bizim gibisin, payına düşen yiyeceği düşman elinden alıyorsun ve sana isyan edersem beni cezalandıracak hiçbir aracın yok. Kendilerininkinden başka bir otoriteyi yasakladıkları için beni ne dövebilir ne de aç bırakabilirsiniz. Neden size itaat edeyim ki?"

Bu sefer söylediğim hiçbir şeyi anlamadığı çok açıktı. Sanırım sağır olmayı tercih ederdi. Mırıldandı, biraz kıpırdandı, sonra iki genç kadına gelip ona yardım etmelerini işaret etti, aslında yardımsız da yapabilirdi ve kafesin diğer ucundaki her zamanki pozisyonuna döndü. Kadınlar soru sormaya cesaret edemeden dikkatle ona baktılar. Düşünüyormuş izlenimi vermek için gözlerini kapattı ve uykuya daldı.

"Yaşlı için," dedi gençler, "onun yaşındaki bir kadın için böyle bir çile çok fazla."

Onlar konuşmaya devam etti ve ben de hikâyeme döndüm. Sürekli gözetim altında tutulduğum kasvetli hücreye geri dönmüştüm. Yaralanmamıştım, gardiyanlar her zaman darbelere başvurmamaya özen gösterirlerdi. Bir köşeye büzülmüş, dehşet içindeydim ve aşağılayıcı duruşum beni şok etmişti. Çömelmiş, titriyordum; az önce kafesteki en saygın kadınlardan biriyle yüzleşen, gözlerinin içine bakarak ona aptal olduğunu söyleyen birine yakışan bu muydu? Söyleyecek söz bulamamıştı. Lezzetli bir ürperti hissettim. Sanırım bu benim ilk entelektüel zevkimdi. Hayali hücremde ayağa kalkmak zorundaydım ve şimdi onlara meydan okumak için gülümsemek zorundaydım. Hikayeye konsantre olmak zordu, az önce verdiğim küçük mücadeleden zevk almıştım ve bunun hakkında düşünmek istiyordum, ama bu patlamaya neden olmadı çünkü genç gardiyan bunun bir parçası değildi ve kendi özel dünyama dönmek için iç disiplinimi çağırdım.

Kadınların biraz aklı olsaydı, meseleyi orada bırakırlardı. Hiçbir şey olmamış gibi davranmak ve eşit olmayan bir savaştan kaçınmak hâlâ mümkündü. En az onlar kadar güçlü olduğumu ve işkence olmadığı sürece her bedenin ulaşabileceği bir sırrı vermemenin, sırrı hemen sonsuz derecede değerli gösterdiğini fark etmiştim. Aşk konusundaki bilgileri, benimle paylaşmayı reddettiklerinde bana nihai arzu nesnesi gibi görünmüştü. Şimdi, onların küçüklüklerini küçümsüyordum, kendime bunu başka zamanlarda da söylemiştim,

Karşıma çıkan ilk erkekten istediğimi alırdım. Bunu kadınlardan istemekle onlara hiç sahip olmadıkları bir ayrıcalık tanıyor ve sadece cehaletimi vurguluyordum. Ama şimdi merakları uyandığına göre, *gençlerin* dışlanma ve hor görülme sırası onlara gelmişti. Beni teselli edecek bir patlama bulmuştum: onlar hoşnutsuz, güçsüz ve sadece içlerini kemiren kızgınlıklarıyla ayakta kalmaya devam ettiler. Beni izlemeye başladılar.

Ama: izlemek mi? Kimsenin diğerlerinden saklanamadığı bu büyük yeraltı odasında kırk kişi yaşıyorduk. Beş metre aralıklarla sütunlar tonozlu tavanı destekliyor, parmaklıklar yaşam alanımızı duvarlardan ayırıyor ve gardiyanların sürekli aşağı yukarı volta atmaları için her tarafta geniş bir geçit bırakıyordu. Hiç kimse gözetimden kaçamazdı ve birbirimizin önünde doğanın çağrısına cevap vermeye alışmıştık. İlk başlarda -bana öyle söylediler, anılarım o kadar eskiye dayanmıyor- kadınlar çok sinirlenmiş, tuvaletini yapan kadını perdelemek için bir insan duvarı oluşturmayı düşünmüşler ama gardiyanlar buna izin vermemiş, çünkü hiçbir kadın gözlerden uzak tutulamazmış. Su içmeye gittiğimde klozete oturup sohbet etmeyi son derece doğal buluyordum. Yaşlı kadınlar öfkeyle küfrediyor, hayvan seviyesine düşürülmenin onur kırıcı olduğundan bahsediyorlardı. Eğer bizi hayvanlardan ayıran tek şey dışkılamak için saklanmamızsa, o zaman insan olmak çok az şeye dayanıyor, diye düşündüm. Kadınlarla hiç tartışmadım, aslında onları zaten aptal buluyordum, ama bu konuda bir fikir oluşturmamıştım.

çok açık bir şekilde ifade etti.

Bugün geriye dönüp düşündüğümde, ne kadar iğrenç bir ukala olduğumu anlıyorum! Olağanüstü olduğunu düşündüğüm bir dikkat dağıtıcı bulduğum için kendimle gurur duyuyor ve bundan zevk alıyordum ve sanki bir güruh tarafından takip ediliyormuşum gibi hissediyordum, oysa hepimiz eşit derecede çaresiz tutsaklardık. Belki de yaşımın ve bize dayatılan kısıtlamaların bir sonucu olarak izole edildiğimden, diğerleri gibi ben de sıkıntılarla başa çıkmak için bir illüzyon yaratmaya ihtiyaç duydum. Hiçbir fikrim yok. Artık yürüyüşe çıkamadığım için çok düşünüyorum ama konuşacak kimsem olmadığı için düşüncelerim kısa sürede dolaşmaya başlıyor. bu yüzden onları yazmak ilginç: tekrarlandıklarında onları tanıyorum ve tekrarlamıyorum.

Dorothy uyandığında ve bu konuşmayı diğerlerine anlatacak gücü bulduğunda, ona aptal dediğimi onlara söylemedi, ama imajını zedelememek için gösterdiği çabaya rağmen, sırrımı bilmiyordu ve gerçeği gizleyemedi.

"Bir sır! Bir sır! Böyle bir durumda sır saklamaya ne hakkı var?"

Kadınların en zekisi olan Anthea, önemli olanın sırrın gerçekte ne olduğu değil, diğer kadınların sürekli incelemesi altında yaşarken bir sırra sahip olduğunu iddia etmenin ve buna inanılmasının mümkün olduğu gerçeğini hemen anladı. Bu, kadınların kavrayamayacağı kadar karmaşık görünüyordu, Anthea'yı sinirli bir hareketle kovdular ve sırrın benden saklanmasını talep ettiler.

"Onu zorlamalıyız. Bize anlatmasını sağlamalıyız."

"Bunu nasıl yapacaksın?"

En aptal ve en heyecanlı olan Tarot, önümde durdu ve tehditkâr bir ses tonuyla konuşmamı emretti.

"Yoksa, et!"

"Başka ne olacak?" Bir kahkaha patlattım.

Şiddetli bir hareket yaptı, bana tokat atmayı düşündüğü belliydi. O kadar belliydi ki, gözlerini bizden ayırmayan gardiyanlar da benimle aynı anda onu gördü ve kırbaç sesini duyduk. Darbeleri bize yöneltmediklerini ve kırbaçların sadece kafesin etrafındaki koridorun havasında şakladığını biliyorduk ama bu ses bizi her zaman korkuttu ve Carol sıçradı. Kadınlardan hiçbiri gerçekten vurulduğunu hatırlamıyordu ama Anthea bana daha sonra anlattı, böylesine derin bir korkunun bizi ele geçirmesi için hapsedilmemizin başlangıcındaki puslu dönemde gerçekleşmiş olmalıydı. Hiç kimse kırbaca itaatsizlik etmedi ve kadınlar bazen kayışların çıplak tende bıraktığı kanlı izleri, günlerce süren yakıcı acıyı anlattılar. Kadınların yedisinde uzun beyaz yara izleri vardı. Dehşete kapılan Carol geri çekildi ve ben de ona alaycı bir gülümseme verdim. Sessizce onunla alay edip muhafızları müttefikim yapma arzusu ile ona aptallığını ve çaresizliğini açıklama arzusu arasında gidip geliyordum ki Anthea araya girdi. Öfke ve korkuyla titreyen Carol'ın yanına geldi ve uzaklaşmasını etti.

"Gel, bunun bir anlamı yok," dedi çok yumuşak bir .

Carol'ın vücudunda bir titreme oldu.

Kendini Anthea'nın kollarına atacaktı ama birbirimize dokunmamızın yasak olduğunu çok iyi biliyorduk, o da başını öne eğdi.

"Gel," diye tekrarladı Anthea.

Yan yana gittiler. Başım dizlerimin üzerinde, sonunda huzur içinde bırakıldığım için mutlu bir şekilde tekrar yerleştim ve kendimi tekrar hikayeme kaptıramadığımı fark ettim. Bu iş beni ürkütmüştü, hareketsiz oturmak istemiyordum, konsantrasyonumu yeniden sağlayamıyordum. Ayağa kalkıp sebzeleri hazırlayan kadınların yanına gittim ve onlara yardım etmeyi teklif ettim. Ama beceriksizdim ve bu onları rahatsız ediyordu.

"Gidin ve oynayın!" dedi içlerinden biri.

"Kiminle?"

Ben en küçükleriydim, hapsedildiğimizde hâlâ çocuk olan tek kişiydim. Kadınlar her zaman benim bir hata sonucu aralarına alındığımı, o kargaşada yanlış tarafa gönderildiğimi ve kimsenin bunu fark etmediğini düşünmüşlerdi. Kafesler bir kez kilitlendiğinde, muhtemelen bir daha asla açılmayacaktı. Bazen anahtarların kaybolmuş olması gerektiğini ve isteseler bile bizi serbest bırakamayacaklarını bile söylediler. Sanırım bu bir şakaydı ama şimdiye kadar unutmuştum ve öyle olup olmadığını kontrol etmek için artık çok geç.

Beni azarlayan kadın Alice utanmış görünüyordu. Bana hüzünle baktı, belki de benim için üzülüyor ve sırrımı benden almak isteyen kadınların kararlılığını kınıyordu.

"Bu doğru, zavallı şey. Yapayalnızsın."

Duygulanmış görünüyordu ve bu beni biraz sakinleştirdi. Kadınlar bana karşı pek nazik değillerdi. Sanırım o zamanlar kendi kızlarına ne olduğunu bilmezken benim orada, hayatta olmama içerliyorlardı. Şüphesiz başımıza gelen korkunç felaket bu tavırlarının sebebiydi: hiçbiri benimle ilgilenmedi ya da beni teselli etmek için en ufak bir girişimde bulunmadı. Ama belki de teselli edilmem mümkün değildi? Annem yanımızda değildi, diğerlerine ne olduğu hakkında hiçbir fikrimiz yoktu, muhtemelen hepsinin öldüğünü düşünüyorduk. Hatıralarımı karıştırdım: o sırada onları sallanırken ve inlerken gördüğümü sandım, ağlıyorlardı ve korkudan titriyorlardı. Hiçbiri bana bakmadı ve ben onlardan nefret ettim. Bunun haksızlık olduğunu düşündüm ve sonra anladım ki tek başıma ve dehşete kapılmış bir haldeyken, bu dehşete karşı tek silahım öfkeydi.

Alice'ten uzaklaştım ve gidip tekrar oturdum, bacaklarım altımda sıkışmıştı ama hayallerime devam edemiyordum. Sıkılmıştım. Başka bir şey bulamadığım için onları gözlemlemeye başladım. O gün bize pırasa ve iri kesilmiş koyun eti vermişlerdi. Sebzeleri temizlerken, nasıl pişirecekleri konusunda gürültülü bir şekilde tartışıyorlardı. Bana göre ne iyi ne de kötü olan yediklerime, tabağım boşaldığında hala aç olmadığım sürece, ki bu nadiren olurdu çünkü iştahım azdı, hiç dikkat etmedim ama onları dinlerken hayretler içinde kaldım - herkes çeşitli tarifler ve baharatlar arasında seçim yapabileceğini düşünürdü, oysa aslında sadece üç büyük tencereleri ve suları vardı. Onlar

sebzeleri haşlamaktan başka seçeneğimiz yoktu. Onları öğle yemeğinde yerdik ve suyu da akşamları çorba olarak kullanılırdı. Bazen öğleden sonra fazladan yiyecek getirilirdi, birkaç kilo makarna, çok nadiren patates, hayal gücüne fazla yer vermeyen bir şey. Bu muhtemelen birbirlerine hikâye anlatma yöntemiydi, ellerinden geleni yapıyorlardı. Et suyunun tadının önce eti mi yoksa sebzeleri mi koyduğunuza bağlı olarak değiştiğini, malzemeleri ayrı ayrı da pişirebileceğinizi, pırasaları ince şeritler halinde ya da büyük parçalar halinde kesebileceğinizi ya da daha lezzetli olması için suyu azaltabileceğinizi söylediler -ki ben bunu onlarca kez duymuştum ama hiç dikkate almamıştım-. Etrafta koşuşturup sohbet ettiler. İlk kez bu kadar yakından dinliyordum ve söyleyecek ne kadar çok şeyleri olduğunu, aynı şeyi on farklı şekilde tekrarlayarak aslında yıllardır birbirlerine söyleyecek hiçbir şeyleri olmadığını fark etmemek için gösterdikleri tutkuyu hayretle izliyordum, ama son birkaç yıldır fark ettiğim gibi insanların konuşmaya ihtiyacı var, aksi takdirde insanlıklarını kaybediyorlar. Ve yavaş yavaş onlar için üzülmeye başladım, yaşamaya, aktifmiş gibi davranmaya, sonsuza dek kapatıldıkları, tek kurtuluşun ölüm olduğu -ama cesetleri kaldıracaklar mıydı? - ve birbirlerini bile öldüremedikleri hapishanede kararlar almaya kararlı bu kadınlar için.

Birden kendimi içinde bulunduğumuz durumu düşünürken buldum. O ana kadar, sanki doğal bir durummuş gibi, üzerinde düşünmeden katlanmıştım. Geceleri neden uykumuzun geldiğini ya da neden acıktığımızı merak ediyor muyuz? I

İntiharın yasak olan şeylerden biri olduğunu diğerleri gibi biz de biliyorduk. İlk başta, daha çaresiz ya da daha aktif kadınlardan bazıları bıçağı ya da ipi denemişti ve bu da gardiyanların bizi ne kadar yakından izlediğini gösteriyordu, çünkü kırbaç sesini hemen duymuşlardı. Mükemmel nişancılardı, hedeflerine uzaktan ulaşıyor, kadınların ip olarak kullanmayı umdukları kemerleri kesiyor, özenle bilenmiş bıçağı onu tutan ellerden çekip alıyorlardı. Hayatta kaldığımızdan emin olmak istiyorlardı, bu da kadınların bizi bir şekilde kullanmak istediklerini, planları olduğunu düşünmelerine neden oldu. Her türlü şeyi hayal ettiler ama hiçbir şey olmadı. Besleniyorduk, aşırı derecede değil, bu da çok şişman olanların kilo vermesine neden oluyordu ve gerçekten hiçbir şeyden yoksun değildik. Yemeklerimizi büyük tencerelerde pişirmek ve sebzeler soyulduktan sonra iki kör bıçağı geri vermek zorundaydık. Zaman zaman giysi yapmamız için bize birkaç parça kumaş veriliyordu, makasımız olmadığı için kabaca kesiyorduk ve kumaşı çok dikkatli bir şekilde yırtmamız gerekiyordu. Biraz önce hiçbir şey olmadığını yazmıştım ama bu tam olarak doğru değil: kumaş parçalarının gelişi büyük heyecan yaratırdı. Hangi elbiselerin tamir edilemeyecek kadar yıprandığını ve hangilerinin hala kurtarılabileceğini biliyorduk ve yeni pamuğu en iyi şekilde kullanabilmemiz için karmaşık hesaplamalara girişiyorduk. gelen iplik miktarını da hesaba katmamız gerekiyordu, bazen kumaş kalıntıları oluyordu ama onları dikecek hiçbir şeyimiz olmuyordu. Bir gün Dorothy'nin aklına saçla dikiş yapma fikri geldi. Çok uzun zaman önce

saçlar nakış için kullanılırdı. Anna ve Laura'nın en uzun saçları vardı ve ilk denemelerimizde onları kullandık. Başarısız oldular, saçlar kırıldı, sonra biri birkaç saçı örmeyi önerdi ve belli bir başarı elde ettik: dikişler uzun süre tutmadı, ancak onları yeniden yapmak için daha çok saç vardı. Gardiyanlar bize hijyenik havlu ya da tuvalet kağıdı vermediler, kadınlar bundan çok şikayetçiydi. Ben ikisini de kullandığımı hiç hatırlamıyorum, bu yüzden bol miktarda bulunan akan suyla gayet iyi idare ettim ve regl olmadığım için kan konusunda ne yapacağımı düşünmedim. En küçük malzeme kırıntıları dikkatlice toplanır ve kadınlar bunları regl dönemlerinde kullanır, ardından suda iyice durulardı, çünkü bize çok az sabun verilirdi, siyah ve akıcı olan bu sabun vücudumuzu yıkamak için saklanırdı.

Fiziksel aktiviteden tamamen yoksun olmak bizi zayıflatırdı ve kendimizi her gün egzersiz yapmaya zorlardık, bu dünyadaki en korkunç sıkıcı şeydi, ama ben bile buna katlandım çünkü bunun gerekli olduğunu fark ettim. Bir ya da iki kez bir kadın hastalandı: malzemelerin arasında bir termometre vardı ve kırbaçla ateşini ölçmesi gerektiği açıkça belirtilmişti. Ateşi çıkarsa ilaç geliyordu. Görünüşe göre sağlığımız oldukça iyiydi. Yemekler, sürekli aydınlatma ve ısıtma nedeniyle birilerine ya da bir şeylere çok pahalıya mal oluyor olmalıydık ama neden bu kadar zahmete girdiklerini bilmiyorduk. Kadınlar önceki hayatlarında çalışmış, çocuk doğurmuş ve sevişmişlerdi. Tek bildiğim, bu

çok değerliydi. Burada ne işimiz vardı?

Düşüncelerim beni şaşkına çevirdi. Birdenbire, benden esirgenen ve paylaşmak istemediğim sır, gardiyanlarınkiyle kıyaslandığında çok az değere sahipmiş gibi göründü: Burada ne işimiz vardı ve neden hayatta tutuluyorduk?

Bana karşı her zaman en az güler yüzlü olan Anthea'nın yanına gittim. Bana gülümsedi.

"Peki, bana sırrını söylemeye mi geldin?" Sinirli bir şekilde omuz silktim.

"Diğerleri kadar aptal olma," dedim, "onlara bak. Rol yapıyorlar, sanki hayatları üzerinde hala biraz kontrolleri varmış gibi davranıyorlar ve önce hangi sebzeyi pişireceklerine dair anlık kararlar veriyorlar. Bizim burada ne işimiz var?"

Anthea soğuk soğuk baktı. "Ne demek istiyorsun?"

"Bu konuda da konuşamayız! Zamanını bir şeyler bildiğin konusunda kendini kandırarak geçiriyorsun ve hiçbir şey bilmeyen beni kendi üstünlüğüne ikna etmek için kullanıyorsun! Neden bu kadar dikkatli korunduğumuz hakkında kimsenin bir fikri yok ve sen bunu düşünmekten korkuyorsun."

"Her zaman bizim hakkımızda bir grup olarak konuşmayın."

"Peki, senin hakkında konuşalım. Bana kendi düşüncelerinizle cevap verin. Eğer varsa."

Birbirimize tokat atmamıza izin verilmiyordu ama yüzümüzden öfke akmadan sakince konuşursak, birbirimize kesici sözler söyleyebilirdik.

"Bu konuda konuşmanın ne faydası var? Hiçbir şey

yapmayacak

fark."

"İşte yine aptallığınıza devam ediyorsunuz! Sanki konuşmak sadece bir şeylerin olmasına hizmet ediyormuş gibi. Konuşmak var olmaktır. Bakın: bunu biliyorlar, saatlerce hiçbir şey hakkında konuşmuyorlar."

"Ama konuşmak bize burada ne yaptığımız hakkında bir şey öğretecek mi? Ne benden ne de diğerlerimizden daha fazla fikre sahip değilsiniz."

"Hayır, ama ben senin ne düşündüğünü bileceğim, sen de benim ne düşündüğümü bileceksin ve belki de bu yeni bir fikrin kıvılcımını çakacak ve o zaman robot gibi değil de insan gibi davrandığımızı hissedeceğiz."

Saçlarını ördüğü kumaş parçasını yere bıraktı ve ellerini dizlerinin üzerinde kavuşturdu.

"Tek başına oturup gözlerin kapalı bizi düşünürken yaptığın şey bu mu?"

"Ben istediğimi yaparım. Sırrımı benden zorla almaya çalışmayın, ben öyle kolayca kandırılabilecek bir kuş beyinli değilim."

Güldü.

"Çok parlak olurdun! Harika bir geleceğin olacaktı, olacaktı!"

"Artık bir geleceğimiz yok. Yapabileceğimiz tek şey konuşarak kendimize güvenmek."

"Sebzelerle ilgili tartışmayla dalga geçiyorsunuz ama önerdiğiniz şey de aynı derecede anlamsız bir tekrar."

Gülmeye başladım. Birilerine sahip olmak çok keyifliydi- Benim gibi zeki biriyle konuşmak için.

"Ben bu konuyu daha ilginç buluyorum. Bizi neden kilitlediklerini biliyor muyuz?"

"Hayır."

"Ya da diğerleri nerede?"

"Eğer bir sebep varsa bile, bunun ne olduğunu bilmiyoruz. Biz burada olduğumuza ve hayatta tutulduğumuza göre, bir yerlerde hayatta olan başkaları da olmalı diye düşünüyoruz ama kanıt yok ve bu da iyi bir şey. Kimsenin bunun arkasında ne olduğuna dair bir fikri yok. En ufak bir ipucu yok. Yetişkinleri topladılar, siz de neredeyse tesadüfen buradasınız. İlk başta - aslında ilk başta değil, çünkü herkesin zihninde karışık kalan bir dönem var, ama ondan sonra, hafızalarımızın netleştiği zamandan beri, her zaman düşündüğümüzü biliyoruz. Sizi öldürebilirlerdi -ama öldürmezlerdi- ya da götürebilirlerdi, başka bir yere gönderebilirlerdi, eğer bunun gibi başka cezaevleri varsa, ama o zaman gelişiniz haber getirirdi ve emin olduğumuz tek şey bizim hiçbir şey bilmemizi istemedikleri. Sizi burada bıraktıkları sonucuna vardık çünkü her karar analiz edilebilir ve karar vermemeleri bilmemizi istedikleri tek şeyi, yani hiçbir şey gerektiğini gösteriyordu."

Hiçbir kadın benimle bu kadar uzun süre konuşmamıştı. Bildiği her şeyi bana aktardığını hissettim ve oldukça hoş olan hafif bir baş dönmesi yaşadım. Bu bana belli belirsiz patlamayı hatırlattı ve kendi kendime bunu hikayelerimden birine dahil edip edemeyeceğime bakacağıma söz verdim.

"Başka bir şey yok mu?"

"Hiçbir şey."

İçini çekti ve dikiş işine devam etti.

mekanik olarak.

"Ve artık asla bilemeyeceğiz. Yaşımız ilerledikçe teker teker öleceğiz. Dorothy muhtemelen ilk ölen olacak, onun kalbi kötü. Yedi yaşından büyük görünüyor. Henüz kırkıma ulaştığımı sanmıyorum: mevsimler olmadan zamanı takip edemeyiz. Sen sonuncu olacaksın."

Tek kelime etmeden uzun süre bana baktı. Son zamanlarda hayal gücümü fazlasıyla için onun düşüncelerini tahmin edebiliyordum: Bir gün, kocaman gri odada yalnız kalacaktım. Sabahleyin bir gardiyan bana yemeğimi uzatacak, ben de ocakta pişirecek, yiyecek, uyuyacak ve kaderimizi ya da neden bize dayatıldığını anlamadan tek başıma ölecektim. Korkudan felç olmuştum. ' *'

"Yapabileceğimiz bir şey yok mu?"

"Kendini öldürmeyi düşünmeyenimiz yoktur ama çok hızlılar. Kendini asmaya çalışmamalısın: bir parça kumaşı ip haline getir ve parmaklıklara bağlamaya başladığın anda orada olacaklardır. Şurada oturup Dorothy'yle konuşan Mary açlıktan ölmeye çalıştı: onu kırbaçla kovaladılar ve vazgeçene kadar taciz ettiler. Bize verdikleri bıçakları biliyorsunuz: hiçbir şey kesmiyorlar, sadece havuçları kazımak için yeterli oluyorlar ve onları bilemeye çalışmamız yasak. Bir keresinde, uzun zaman önce, en çaresiz kadınlardan biri olan Alice, başka bir kadını kendisini boğmaya ikna etti. Olay gece oldu, ışıkları kapattıklarında. Gardiyanların bizim hareketsizliğimize aldanarak otomatik olarak bir aşağı bir yukarı volta attıklarını düşündük: ama

Bizi her zaman o kadar yakından izliyorlar ki, fark ettiler ve kırbaçlar kırıldı."

"Bize asla dokunmazlar."

"Bir kez iyileştiklerinde, iyileşmesi çok yavaş olan yaralar vardı. Neden durduklarını bilmiyoruz. İsyan etmenin bir anlamı yok. Sadece ölene kadar beklemeliyiz."

dikişine devam etti. Bir elbisenin en az yıpranmış parçalarını bir araya getirerek bir şeyler yapıyordu. Geriye dönüp düşündüğümde, kendime kumaş uzunluklarının neredeyse aşırı olduğunu söylüyorum: sığınakta hava sıcaktı ve kıyafetsiz yaşayabilirdik. Odanın ortasındaki iki tuvaleti hayal ediyorum. Kırk kişi için neredeyse her zaman orada oturmuş işini yapan bir kadın vardı ve iffetimizi korumak için örtünmemize izin verdiklerine inanmakta zorlanıyordum. Anthea'yı izledim ve sonuncu olacağıma göre bir gün dikiş dikmeyi öğrensem iyi olur diye düşündüm. Tabii kadınlar öldüklerinde giysilerini bana bırakırlarsa ve bana miras kalan bu paçavralarla sonuna kadar giyecek bir şeyim olursa o başka.

Üzgündüm. Hücre arkadaşlarımdan hep nefret etmiştim çünkü

Bana olan ilgisizliklerinden dolayı onları hiç düşünmemiştim. Buraya geldiğimizde, umutsuzlukları ve korkuları onları ele geçirmişti ve ben yalnız kalmıştım, etrafı ağlayan kadınlarla çevrili dehşete düşmüş küçük bir kızdım. Ölürken, bir kez daha beni terk etmiş olacaklardı. Melek içimde kabardı. Durumumuz hakkında düşünmüşler, uzun süre merak etmişler ve beni her zaman dışlamışlardı.

Tartışmalar. Benimle konuşma zahmetine katlanan ilk kişi Anthea olmuştu. Bu konuşmayı ilginç bulmuştum, sanki yıllardır beni diğerleri gibi görmezden gelmemiş gibi onu dinlemeye, düşünmeye .

"Bugün benimle neden konuşuyorsun?" Şaşırmış görünüyordu.

"Ama benimle konuşmaya gelen sendin," dedi. "Sanki bize katılmak istemiyormuşsun gibi hep tek ."

Ona, ben yaklaştığımda konuşmayı hep kestiklerini söyleyecektim ama birden kendimi çok yorgun hissettim. Belki de bu kadar uzun konuşmaya alışık değildim. Esnerken beni gördü.

"Birazdan ışıkları kapatacaklar. Hadi yatmaya hazırlanalım. Yarın daha çok konuşuruz."

Elbette uyuyamıyordum. Hücrede genç gardiyanın gelmesini beklerken Annabel'in yarıda kestiği hikâyeye devam etmek ama bir türlü konsantre olamıyordum. Genelde kendime bir hikâye anlattığımda etrafımda olup bitenlerden tamamen etkilenmezdim ama o akşam, yatakları düzenleyen kadınların gelip gitmeleri, fısıldaşmalar, sessizliğin giderek azalması, her şey düşünce düzenimi bozdu. Yıllar, keder, o kayıp kocalar, bir daha hiç görmedikleri çocuklar, annem hakkında düşündüm, çünkü bir annem olmalıydı. Onu hatırlamıyordum, sadece anne dediğim ve hapishanede olmayan biri olması gerektiğini biliyordum. Ölmüş müydü? Katliam hakkında duyduklarımın üzerinden geçtim.

her şey birkaç kelimeye indirgenmişti: çığlıklar, koşuşturma, gece ve giderek artan bir dehşet. bayılmış olmaları gerektiğini, belki de birkaç kez bayıldıklarını ve her şeyin çok hızlı gerçekleştiğini düşündüler, ama düşününce bu açıklamanın yeterli olmadığı sonucuna vardım. Daha önce her kadının bir ailesi, anne-babası, erkek kardeşleri, kız kardeşleri, arkadaşları vardı: sadece titiz bir seçim yabancıları bir araya getirebilirdi. Bu durum ertesi gün Anthea tarafından da doğrulandı:

"Bunun ne kadar büyük bir iş bir düşünün: hiçbirimizin diğerlerini tanımadığından emin oldular. Bizi ülkenin dört bir yanından, hatta birkaç ülkeden alıp kaderin iki kuzeni ya da koşulların ayırdığı iki arkadaşı bir araya getirip getirmediğini kontrol ettiler."

"Neden? Ne ?"

"Aynı soruyu sorarak neredeyse kendimizi delirtiyorduk. Sen çok küçüktün, anlayamazdın ve yerde bir top gibi kıvrılırdın, seninle konuştuğumuzda cevap vermezdin."

"Bunu hatırlamıyorum."

"Bunu atlatabileceğini . dokunmamıza izin verilmediği için kimse seni kucağına alıp sarılamıyor, seni rahatlatmaya çalışamıyor, hatta yemek yediremiyordu. Öleceğini düşündük ama yavaş yavaş tekrar hareket etmeye başladın. Yemek zamanlarında yemeğe yaklaşır ve birkaç lokma yutardınız. Sonra, doğal olarak, birkaç lokmadan fazla yememe alışkanlığı edindik.

Sizin önünüzdeki anılar, sizin için kötü olur diye düşündük. Ve yavaş yavaş kendi aramızda bunları konuşmaktan bıktık. Bunun bir faydası olmadı. Aynı soruları, aynı şekilde, yıllarca sormak - otomatik olarak yoruluyorsunuz."

"Ve sen bu şekilde, sebzelerinle, hiçbir beklentin olmadan mı yaşıyorsun?"

"Evet, ölüm," diye tersledi. "İntihar edemeyiz ama yine de öleceğiz. Sadece beklemek zorundayız."

Durumumuz hakkında hiç bu kadar net düşünmemiştim. Hikâyelerimde her zaman bir şeyler olurdu: benim hayatımda ise hiçbir şey olmazdı. Onun haklı olduğunu ve aşkın sırlarının benim işim olmadığını fark ettim. Belki de benden daha çok şey biliyormuş gibi yapmışlardı çünkü esas olana dair hiçbir şey bilmiyorlardı. Erkeklerin kadınlar gibi itaat etmediğinden şüpheleniyordum: ama hiçbir zaman bir erkekle karşılaşmayacağıma göre, bu farkın ne önemi vardı? Kendi kendime, düğün geceleri için hazırlanması gerekenler başka bir zamandaki kızlardı, dedim.

O gün bana çok kısa geldi, bunu düşüncelerimin yoğunluğuna bağlıyorum. Işıklar söndürüldüğünde, üzerinde uyuduğumuz kırk yatağı sermek zorunda . Yeterince yer yoktu, neredeyse birbirlerine değiyorlardı ve her sabah onları üç ya da dört kat yukarı yığıyorduk, böylece hareket edebiliyor ve üzerlerine oturabiliyorduk. Uzandım ve hikayeyi toparlamaya çalıştım ama yapamadım, zihnim bomboştu ve göğsümde büyük bir keder vardı.

"Kapat gözlerini" dedi komşum, "izin verme onlara

uyumadığını görmek için."

"Neden?"

Frances'ti, genç kadınlardan biriydi, bana hiç gülmeyenlerden biriydi.

"Hiçbir şey fark etmiyor musun? Gören de başka bir gezegenden geldiğinizi sanacak. Uyumamamıza izin vermiyorlar. Gözlerinizi açık görürlerse sizi parmaklıkların yanına çağırıp hap içiriyorlar."

"Aramak mı? Ama bizimle hiç konuşmuyorlar!" "Evet, ! Kırbaçlarıyla!"

Ne demek istediğini anlamıştım. Bir kadının itaatsizlik etmesi çok nadir görülen bir şeydi: ama böyle bir şey olduğunda, kırbaç, söyleneni yapana kadar yanında şaklardı. Acımasızdılar ve kırbaçlarını son derece hassas bir şekilde kullanıyorlardı: Birinin kulağının dibinde arka arkaya yirmi kez şaklatabiliyorlardı ve eğer kırbacın hedeflediği kadın direnirse, her zaman boyun eğen bir başkası oluyordu. Yemek yemeye zorladıkları Alice, ip haline getirilmiş elbisesiyle kendini boğmaya çalıştığında, Claudia yumuşamış ve düğümü çözmek için acele etmiş ve her zaman vaat edilen ama asla verilmeyen korkunç ölüm tehdidini durdurmuştu. **Gözlerimi** kapattım**.**

"Seni uyumaktan alıkoyan ne?" diye sordu Frances.

"Nasıl uyuyabiliyorsun?"

Cevap vermedi. Hıçkırıklara boğulmuştum.

"Ağlamaya iznimiz var mı? Haplar olmadan?"

"Kendini kontrol etsen iyi olur."

Sonra içimde garip bir şey oldu.

Kollarının beni sardığını hissetmek istedim ve bu o kadar ani, o kadar beklenmedikti ki, bu beni çok etkiledi. Ne yaptığımın farkına varmadan kendimi onun kollarına attım.

"Dur!" diye fısıldadı, dehşete kapılmıştı.

Ve kırbaç başımın üzerinde şakladı. Geri çekildim, dehşete kapıldım. İlk kez bana doğrultulmuştu. Düşündükçe hâlâ ürperiyorum. Toparlandım, koşuyormuşum gibi nefes nefese kaldım.

Koşmak mı? Hiç koşmamıştım!

Yine de birbirimize dokunmamıza izin verilmediğini çok iyi biliyordum ve daha önce hiç farklı bir şey bilmediğim için bunu kanıksamıştım. Az önce yaşadığım duygu yoğunluğu bende karışık kavramlar uyandırdı: el ele tutuşmak, kollar birbirine dolanarak yürümek, birbirini tutmak - bu kelimeler kelime dağarcığımın bir parçasıydı, hiç yapmadığım jestleri tanımlıyorlardı. Yürüyüş mü? Belki çimenleri ya da mevsimleri hatırlıyordum, çünkü bu kelimelerin çok uzak bir , kısa sürede kaybolan zayıf bir yankısı vardı. Pul pul dökülen gri duvarları, on beşer santim aralıklarla dizilmiş parmaklıkları, odanın çevresinde düzenli olarak bir aşağı bir yukarı volta atan gardiyanları biliyordum.

"Bizden ne istiyorlar?" Tekrar sordum. Omuz silkti.

"Tek bildiğimiz ne istemedikleri."

Gözlerini kaçırdı ve konuşmanın sona erdiği anlaşıldı. Anthea benimle uzun süre konuşan ilk kadındı, belki de tek kadın o olacaktı?

Gözlerimi kapalı tutmaya odaklandım.

rol yaparak sonunda uykuya dalacağımı umuyordum. İlk kez umutsuzluğun tam kalbinde yaşadığımı anladım. Kendimi bundan izole etmiştim: Bunun acıdan kaynaklandığına inanmıştım, ama aslında bunun tedbirden kaynaklandığına ve hayatlarının anlamını bilmeden yaşayan tüm bu kadınların deli olduğuna inanıyordum. Onların suçu olsun ya da olmasın, koşulların zorlamasıyla delirmişlerdi, mantıklarını kaybetmişlerdi çünkü hayatlarındaki hiçbir şey artık bir anlam ifade etmiyordu.

Kaç yaşında olduğumu bilmiyordum. Peri-odlarım olmadığı ve neredeyse hiç göğsüm olmadığı için, kadınlardan bazıları henüz on dört, ancak on üç yaşında olduğumu düşündüler, ama diğerlerinden daha mantıklı olan Anthea on beş ya da on altı yaşında olmam gerektiğini düşündü.

"Ne kadar zamandır burada olduğumuzu bilmiyoruz. Boyuna bakılırsa artık çocuk değilsin ve bazılarımız adet görmeyi uzun zaman önce bıraktı. Anna genç, hiç kırışıklığı yok, benim de yok, öyle diyorlar. Bizi solduran menopoz değil, umutsuzluk."

"Yani erkekler çok mu önemliydi?" Kadın başını salladı.

"Erkekler, çocuğum, sen yaşıyorsun demek. Geleceğimiz olmadan, çocuklarımız olmadan biz neyiz? Kardeşlik zincirinin son halkaları."

"Yani hayat çok mu zevk verdi?"

"Küçüklüğün ne demek olduğu hakkında o kadar az fikriniz var ki, bizim gibi yoksun olmanın ne demek olduğunu anlayamazsınız. Nasıl yaşadığımıza bir bakın.

sabahmış gibi davranmak zorundayız, çünkü ışıkları daha parlak hale getiriyorlar, sonra bize yiyecek veriyorlar ve belirli bir zamanda ışıklar kapatılıyor. Bizi yirmi dört saatlik bir düzene göre yaşattıklarından bile emin değiliz. Zamanı nasıl ölçebiliriz ki? Bizi tam bir yoksulluğa düşürdüler."

Sesi sertti, gözlerini dikmiş önüne bakıyordu, bir kez daha ağlamak istediğimi hissettim. Bir topun içine kıvrıldım.

"Sorun nedir?"

Ve birden sesi o kadar nazik, o kadar Ulvi oldu ki, sanki okşanıyormuş gibi titredim. Sonunda, sanırım şöyle tarif edilebilir: İçimden enfes bir şey geçti, o kadar lezzetliydi ki beni korkuttu. Daha da sıkı sarıldım.

"Artık konuşmak istemiyorum," dedim ona. "Hiçbir şey anlamadığımda, sırlarınızı sakladığınız için hepinizden nefret ettiğimde çok mutluydum. Artık hiçbir şeyiniz yok. Hiçbir şeyiniz yok ve sahip olunacak hiçbir şey yok."

"Ne gibi sırlarımız olduğunu sanıyordunuz?"

Artık cehaletim yüzünden kendimi aşağılanmış hissetmiyordum, çünkü katlanılamayacak kadar acı veren bir bilgiye değinmiştim. "Nasıl sevişirsiniz, neyle, neler olur, hepsi. İşte oradalar, birbirlerine geçmişten hikayeler anlatıyorlar, imalarda bulunuyorlar, kahkahalar atıyorlar ve ben yaklaştığımda susuyorlar. Bunun ne olduğunu düşündüm.

önemliydi ve bunların hepsi anlamsız."

"Zavallı çocuk," dedi, o kadar şefkatli ve üzgündü ki gözyaşlarına boğuldum.

Sessizce hıçkırdığımız ve karıştırmadığımız sürece muhtemelen ağlamayı hoş görüyorlardı: kırbaç şaklamıyordu.

Biraz telaş vardı, çünkü bazı yiyecekler geldi. Sabahtan beri ikinci kez acıktığımızı hissettiğimizde akşam oldu dedik. Ne varsa pişirdik, yedik ve kısa bir süre sonra ışıklar söndü. Kadınlar, felaketten önce sabah, öğlen ve akşam olmak üzere günde üç kez yemek yemenin zorunlu olduğunu, ancak her uyanma döneminde sadece iki kez açlık hissettiğimizi ve eskisi gibi aynı düzene göre yaşadığımızdan emin olmadığımızı söylediler. Bu, defalarca gündeme gelen ama hiçbir şey değişmediği için dönüp duran tartışmalardan biriydi. Çalışmadığımız ve günde iki öğün yemek yeterli olduğu için daha az yiyeceğe mi ihtiyacımız vardı? Vücudumuz eski alışkanlıklarını sekiz ya da on saatte bir uyuyabilecek kadar unutmuş muydu? Ama ne kadar uyuduğumuzu biliyor muyduk? Belki de bizi sekiz saat uyanık tutup geceleri sadece dört ya da altı saat uyutuyorlardı? Nöbetçiler, bizim hayatımızla örtüşmeyen aralıklarla, bazen gün ortasında, bazen geceleri ya da bir günde iki kez nöbetten çıkıyorlardı. Mavi gözlü genç gardiyanın uzakta olması gerektiğini fark ettiğimde, bildiğim az şeyi bir araya getirerek onları izledim: aniden onu gördüm, kafesin uzunluğunda bir aşağı bir yukarı volta atıyordu ve artık onu düşünmediğimi ve birkaç gündür kendime hiçbir hikaye anlatmadığımı fark ettim. Hâlâ aynı yakışıklılıkta görünüyordu.

Yemek tabağımı almaya gittim ve yanına oturdum.

Anthea'ya.

"Yakışıklı," diye sordum ona. "Güzel - sanırım bunlar eskiden, bir şeyler olduğu zamandan kalma kelimeler?"

Bir süre bana baktı, sonra kaçırdı.

"Çok güzeldim," dedi. "Hâlâ öyle miyim bilmiyorum, bir aynaya ihtiyacım var. Saçlarım ağardı ama bu yaşlı olduğum anlamına gelmiyor, ailemdeki kadınların saçları erken ağarır. Anılarım bulanık, sanırım bizi kilitledikleri yıl yirmi sekiz yaşındaydım. İlk başlarda yine de saçımı yapma zahmetine katlanıyordum ve fırçalarımı kaybettiğim için çok üzülüyordum."

Sanki kendi kendine konuşuyormuş gibi yarı fısıltıyla konuşuyordu ama benimle konuştuğunu biliyordum.

"Ve sonra elbisem yıprandı. Çok güzel bir elbiseydi, çok modaydı, fırfırları vardı, çok uzun süre dayanmayan o zayıf malzemeden. Yaptığımız bu tür tunikleri ilk giyenlerden biriydim. Şimdi, eskiden kalma hiçbir elbise kalmadı, artıklar bile yok, hepsi son kadar kullanıldı. Nasıl olduklarını hayal bile edemezsiniz."

"Güzel olmak, erkekler için miydi?"

Öyle olduğuna neredeyse emindim ama bazen kadınların aksini söylediğini duyuyordum.

"Evet. Bazı kadınlar bunun kendimiz için olduğunu söylüyor. Onunla ne yapabiliriz ki? Kambur da olsam, topal da olsam kendimi sevebilirdim ama başkaları tarafından sevilmek için güzel olmanız gerekirdi."

"Güzel miyim?"

Gülümsediğini gördüm, ama gülümsemesi yürek parçalayıcıydı.

"Evet," dedi, "Evet. Muhtemelen en güzel kızlardan biri olurdun, çünkü o asık suratlı, öfkeli ifaden olmazdı, gülerdin, erkekleri kışkırtırdın."

"Bazen genç muhafızları kışkırtıyorum," diye patladım.

Bunu yeni anlamıştım.

Kendime hikayeler anlattığımda, her zaman parmaklıklara yakın bir yere, onun bir aşağı bir yukarı volta attığı tarafa otururdum. Yavaşça yürüyor, her zaman yaptığı gibi kafeste olup bitenleri yakından izliyordu. Çömelip yüzümü ona dönerek hareketsiz durdum ve gözlerimle onu takip ettim. Onu izliyordum ve o her şeyi gördüğü için benim onu izlediğimi fark etmemiş . Oturmuş, şekilsiz tuniğini giymiş bir kız çocuğu. Saçlarım uzundu ve : bunun dışında neye benzediğime dair hiçbir fikrim yoktu. Anthea daha sonra bana söyleyene kadar gözlerimin ne renk olduğunu bile ve en güzel kızlardan biri olmanın ne anlama geldiği hakkında hiçbir fikrim yoktu. Kesinlikle tüm kadınların çirkin olduğunu düşünmüyordum: temizlerdi, kendimizi ve saçlarımızı yıkamak için bize verilen küçük sabunu hep temiz tutuyorduk. Neredeyse hepimiz uzun saçlıydık, çünkü kesecek ya da çok uzadıklarında sürekli kırılan tırnaklarımızı kesecek bir şeyimiz yoktu ve gergin kıkırdamalarımız dışında üzgün görünüyorduk. Gardiyana baktığımda nasıl bir ifade takındığımı bilmiyorum: Tamamen endişeliydim, gözlerim fal taşı gibiydi. Bana hiç bakmadı: Sürekli ona baktığımı bildiğinden emindim ve bunun beni

garip hissediyor.

"Uke'nin onun soğukkanlılığını kaybetmesini sağlamasını isterdim." "Ne için?" diye sordu Anthea şaşkınlıkla.

"Bilmiyorum. Onun üzerinde güç sahibi olmak için. Kırbaç onlarda ve bize istediklerini yaptırıyorlar, ki bu neredeyse hiçbir şey değil. Her şeyi yasaklıyorlar. Onun üzülmesini, endişelenmesini, korkmasını, tepki verememesini istiyorum. Oturup bakmamız hiç yasaklanmadı."

"Belki de yasaklarlar. İstediklerini yasaklarlar." "O zaman benim varlığımı kabul etmiş olurlar. Eğer sen yasak olan bir şey yaparsanız, hedef olan eylemdir. Yasak olmayan bir şey yaparsanız ve müdahale ederlerse, o zaman dikkat çeken eylem değil, sizsinizdir."

Kadınların en zekisiydi ama ben onun düşünemediği bir şeyi anlamıştım, yani en az onun kadar zekiydim! İçimden lezzetli bir heyecan geçti ve ona gülümsedim.

"Kırk kadını besliyorlar, onları sıcak tutuyorlar ve giysi yapmaları için kumaş veriyorlar. Onlar için ismimiz yok, bizi birbirimizden ayıran hiçbir şey yokmuş gibi davranıyorlar. Ama ben benim. Kırkta biri değilim5, diğerleri arasında bir ineğim. Utanana kadar ona bakacağım."

Kendi cüretime hayret ettim. Yıllardır buradaydık, tam bir çaresizliğe düşürülmüştük, tahttan indirilmiştik, kendimizi öldürecek aletlerden bile mahrum bırakılmıştık, ışıkların tüm parıltısı altında, herkesin önünde, onların önünde dışkılıyorduk: ve ben utandırmak istiyordum

ve bunu yapmanın bir yolunu bulduğumu düşündüm.

"Kimseye tek kelime etme. İstemiyorum kadınların neler olup bittiğini bilmesini istiyorum. Tavırlarını değiştirirler, ellerinden bir şey gelmez ve yaptığım şey tüm gücünü kaybeder."

"Ya hepimiz onlara bakmaya başlarsak, daha da utanmazlar mı?"

"Artık hiç utanmayacaklardı."

Düşünceler göz kamaştırıcı bir kesinlikle aklıma geldi ve onlardan kesinlikle emin olduğumu hissettim. Onları nereden bulmuştum? Hala bilmiyorum, tek bildiğim zihnimde olup bitenlerden muazzam bir memnuniyet duyduğum.

"Herkesin yaptığı bir şey anlamını yitiriyor. Bu sadece bir alışkanlık, bir gelenek, kimse ne zaman başladığını bilmiyor, sadece mekanik olarak tekrarlıyorlar. Eğer onu kızdırmak istiyorsam, ona bakan tek kişi ben olmalıyım."

Anthea düşündü. Beni tam olarak anladığından emin değildim, tartışılmaz bir otoriteyle hareket ediyordum ve hiçbir şey beni durduramayacaktı.

"Tüm bunların neye yol açacağını bilmiyorum," dedim ona, "ama heyecan verici olan da bu: absürt varoluşumuzda beklenmedik bir şey icat ettim."

Nazikçe başını salladı.

"Siz devam edin," dedi, "ben de bu konuyu düşünmeye devam edeyim."

Bağdaş kurarak oturmaya devam ettim, gözlerim genç muhafıza dikilmişti.

Gerçekten yakışıklı mıydı yoksa ben onu sadece yaşlı olmayan tek erkek olduğu için mi yakışıklı buluyordum? I,

Bu kadar az şey bilen ve dünyayı hatırlamayan biri, yine de yaşlılık belirtilerini tanıyordu. Saçların önce ağardığını, sonra beyazladığını, beneklerin belirdiğini, kelliğin en yaşlı kadınların başını tehdit ettiğini, kırışıklıkları, kuru cildi, kıvrımları, zayıflayan tendonları, kamburlaşmış sırtları görmüştüm. Bekçinin cildi temizdi, adımları benimkiler gibi esnekti, denemem için çok az yer olmasına rağmen benim gibi dik ve gençti. Bunu tuhaf buldum: yeterince yaşlı adam kalmamış mıydı? Belki de hepsi ölmüştü? Yoksa genç adamlarla ne yapacaklarını bilmiyorlardı da, onlara verecek başka bir görev bulamıyorlardı ve bu yüzden onları parmaklıklarla duvar arasında bir aşağı bir yukarı yürümeye mi gönderiyorlardı? Daha önce hiç genç muhafız yoktu, dedim kendi kendime ve kalbim hızla çarpmaya başladı. Ne kadar zamandır oradaydı? Bana öyle geliyordu ki onu hemen fark etmemiştim, günleri saymamıştım, hikayeler uydurmaya ne zaman başladığımı bilmiyordum, çünkü hiçbir referans noktam yoktu. Eğer yanılmıyorsam, eğer onun varlığı yeniyse, o zaman yıllar sonra ilk kez bir şeyler değişmişti. Dışarıda, duvarların ötesinde, yediğimiz yemek ve bize verdikleri kumaş dışında bizden tamamen gizlenen o dış dünyada bir şeyler olmuştu ve bu olaylar bizi etkilemişti. Zhe muhafızları her zaman o kadar yaşlıydı ki yaşlandıklarını fark etmemiştik. Geldiğimde küçücük bir kızdım, şimdi bir kadındım, sonsuza dek bakireydim ama gelişmemiş göğüslerime ve yarıda kesilmiş ergenliğime rağmen bir yetişkindim: Büyümüştüm, bedenim geçen zamanı kaydetmişti. Yaşlı kadınlar yaşlı muhafızlardan daha fazla değişmemişti, saçları beyazlamıştı,

Ama bu o kadar yavaş gerçekleşiyor ki neredeyse hiç fark edilmiyor. Ben bir saat gibiydim: beni izleyen kadınlar kendi zamanlarının nasıl geçtiğini anlamıyorlardı. Belki de bu yüzden beni sevmiyorlardı, belki de sadece varlığım bile onları ağlatıyordu. Genç gardiyan geldiğinde çocuk değildi, uzun boyluydu, gür saçları vardı, yüzünde hiç Unes yoktu: ilk solma belirtilerini gösterdiğinde, yaşlanıp yaşlanmadığımı görmek için kendi tenimi hissederdim. O da bir saat olurdu, aynı hızda yaşlanırdık, onu izler ve adımlarının esnekliğinden ne kadar zamanım kaldığını anlardım.

Demek ki bir değişiklik olmuştu. Bir yerlerde, bizi etkileyen ve etkisini değerlendirebileceğimiz bir karar alınmıştı: yaşlı adamlardan biri ortadan kaybolmuş -belki de ölmüştü- ve yerine başkası geçmişti. Bu durum hayatlarımızı yönetenlerin gözünden mi kaçmıştı, bize bir bilgi vermekle ilgilenmiyorlar mıydı, yoksa dikkatlerini mi gevşetmişlerdi?

Gözlerimi gardiyanlardan ayırmadım. Her zaman üçlü gruplar halinde koridorda bir aşağı bir yukarı volta atıyorlardı. Birbirleriyle konuşmuyorlardı. Birbirlerinin yanından geçerken göz göze gelmiyorlardı ama bana sanki bizi izledikleri kadar yakından birbirlerini izliyorlarmış gibi geliyordu. Yetkililer emirlere uymayacaklarından ya da bizimle konuşacaklarından korkmuş olmalılar. Bir kez daha, ani bir kavrayışa sahip oldum, neden üçlü olmaları gerektiğini anladım: aralarında herhangi bir suç ortaklığını engelliyordu, bize bir şey iletebilecek özel konuşmalara izin verilmiyordu, rollerini sürdürmeleri gerekiyordu

her zaman şüpheli gardiyanlar. Genç gardiyanla birlikte görev yapan iki adam uzun süredir oradaydı. İlk yıllarda kadınlar gardiyanlarla konuşmaya, talepte bulunmaya ya da onları merhamete getirmeye çalışmışlardı ama hiçbir şey onların acımasız ilgisizliğini kıramamıştı. Sonra pes ettiler ve sanki gardiyanları görmüyorlarmış gibi, varlıklarını zihinlerinden kovmuşlar gibi -ya da sanki kendileri kadınların artık onlara çarpmayacak kadar alıştıkları parmaklıklarmış gibi- davrandılar. Kimse en ufak bir aşağılanma hissettiğini düşünmüyordu ama mahkumların gururu bozulmamıştı. Artık gardiyanlara şikâyet etmiyorlar ve onların bu vurdumduymazlığını hakaret olarak algılamıyorlardı. Ve bu yüzden, hiç kıpırdamadan oturan bu kızın bakışları muhtemelen daha da güçlüydü.

Artık kendime hikâyeler anlatmıyordum: nöbetçiyi izliyordum, bir tane yaratıyordum. Sabra ihtiyacım vardı, verecek başka bir şeyim yoktu. Bu şekilde kaç uyanıklık dönemi geçirdiğimi bilmiyorum. Çok düşündüm ve artık gece ve gündüz olarak değil, uyanıklık ve uyku dönemleri olarak düşünmemiz gerektiği aklıma geldi. Eminliğim daha da güçlendi: yirmi dört saatlik bir döngüye göre yaşamıyorduk. Işıklar söndürüldüğünde kimse yorgun değildi: kadınlar bunun yapacak bir şeyleri olmadığı için olduğunu söylüyorlardı. Belki de haklıydılar ama ben çalışmanın nasıl bir şey olduğunu bilmiyordum. İnancım genç gardiyanları sürekli izlememden kaynaklanıyordu. Nöbetçiler uyandığımızda, yemek zamanlarında ya da yatağa girdiğimizde, her yerde hareket halindeyken gelmiyorlardı,

ama arada, düzensiz aralıklarla. Ana kapı bir parça açılıyor, kafesin etrafında bir aşağı bir yukarı volta atan üç adam bir araya geliyor, bazen bir sonraki vardiya odaya girerken hepsi odadan çıkıyor, bazen de sadece bir ya da ikisi yer değiştiriyordu. Onların zaman çizelgesi ile bizimki arasında bir bağlantı var mıydı? Geçen zamanı nasıl ölçebilirdim? Elimdeki tek gösterge vücut ritimlerimdi.

Anthea bana kalbin sağlıklı bir insanda dakikada yetmiş ila yetmiş dört kez olmak üzere her zaman aynı hızda attığını öğretti.

Saymaya başladım.

Çok az şey öğrenmiştim. Otuz, kırk, elli, yetmiş, sekiz, onlukları zihnimde sıralamam gerekiyordu ama sonra tablolarımı bilmediğimi ve bölme işlemini zar zor yaptığımı fark ettim. Işıkları tam olarak açtıkları zamanla gardiyanların vardiya değiştirdiği, genç gardiyanın göreve başladığı zaman arasında kalbim yedi bin iki yüz kez atmış olsaydı, bu yüz dakika ederdi, o zaman Anthea'nın yetmiş ikisini yüzle çarpmak sorun olurdu, ama elimdeki üç bin iki yüz yirmi ya da beş bin on ikiydi! Gerekli işlemleri yapabilecek durumda değildim. Konsantre olmak ve saymak çok iyiydi ama elde ettiğim rakamları kullanamıyordum.

"Bana hesap yapmayı öğretebilir misin?" Anthea'ya sordum.

"Kalem ve kağıt olmadan mı?" O açıkladı:

"Sandığınız kadar kalpsiz değiliz ve eğitiminiz hakkında çok konuştuk. Okumayı öğretmek mi? Neyle ve neyi okumayı? Saymak bir noktaya kadar mümkündü, ama sadece zihinsel hesaplamalar için ve size aritmetik işlemleri gösteremedik. Bir sayıyı nasıl okuyacağını bilemezdin. Helen ve Isabel sana tabloları öğretti ama onları unutmuş olmalısın çünkü hiç kullanmadın. Ayrıca, bunun bir oyun olmadığını anladığında reddettin, bu seni kızdırdı. Gardiyanlar yüzünden seni zorlayamadık ve cezalandıramadık. Anlamını bilmediğin şeyleri öğrenmeni isteyemezdik ve sonuçta buna gerek de görmedik. Sekiz sekiz, peki ya sonra? Burada altmış dört tane ne buldun? Sana bir şey öğretmenin anlamı var mıydı?"

Okumanın ne olduğunu biliyordum ama hiç yazılı bir şey görmemiştim. En fazla, harflerin, onların biçimlerinin ve kelimelerin ne olduğunu anlamıştım. Kitaplardan, şairlerden söz etmişlerdi.

"Eğer dışarı çıkarsak, aptal olacağım." "Eğer …"

Bana baktı ve anladım ki aklından benim hiç görüntüler geçiyordu. Elbette güneşi, ağaçları, günleri ve geceleri görmüş olmalıydım: Hiçbir şey hatırlamıyordum ve Anthea'nın iç bakışlarını neyin doldurduğunu tahmin edebilmeme rağmen bunları hayal edemiyordum.

"Korkarım böyle bir ihtimal yok, zavallı çocuk," dedi sonunda, "ama şu da bir gerçek ki, eğer böyle bir şey olursa-

Kalem, bizi çok kötü öğretmenler olduğumuz için suçlayabilirsiniz ve biz de sizin suçlamalarınızdan zevk alırız."

Kadınlara baktım: Sebzeler yeni verilmişti ve her zamanki gibi koşuşturuyor, ellerinde sadece su ve tuz varken lahana ve havuç pişirmenin yeni bir yolunu bulmaya çalışıyorlardı. O kadar da tedirgin görünmüyorlardı, çünkü anladığım kadarıyla hayatlarında hiçbir şey olmadığı için ellerine geçen azıcık şeyi de en iyi şekilde değerlendiriyor, açlıktan kıvranan karınlarını doyurmak için en ufak bir olaydan bile faydalanıyorlardı.

"Dün, ışıkların tam olarak yanmasıyla genç muhafızın gelmesi arasında, yani vardiya değiştirdiklerinde kalbim üç bin kum, iki yüz yirmi atım üretti, bugün ise beş bin kum, on iki. Bu ne kadar sürer?"

Nefesinin kesildiğini gördüm.

"Ne? Onları saydın mı?"

"Zamanı ölçmeye yardımcı olabilir."

Genç gardiyan kafesin içinde bir aşağı bir yukarı ağır ağır yürüyor, diğer ikisi de birkaç adım gerisinden onu takip ediyordu. hiç uzaklaşmadılar, hiç yan yana yürümediler. Anthea'yla konuşurken gözlerimi avımdan hiç ayırmadım: bana doğru hiç bakmadı.

"Eğer saydıysanız, en azından bunu çözmeye çalışabilirim," dedi. "Bunu yapmayalı o kadar uzun zaman oldu ki! Ama kalbinin ne kadar hızlı attığını biliyor muyum?"

"Bana normal oranın ne olduğunu söylemiştiniz."

"Evet, ama kişiden kişiye farklılıklar var ve kalbinizin şu saatte atıp atmadığını nereden bilebilirim?

Normal bir hızda mı? Nabzını bile ölçemiyorum, birbirimize dokunamıyoruz."

"Dayanabilirim, zaten dayandım. Her atışta 'tik-tak' diyeceğim. Bunu kendi kalbinizle karşılaştırın, bu bize başlangıç için bir şey verecektir."

Benim hızım onunkinden daha yavaştı.

"Sen daha gençsin. Muhtemelen ortalama yaşa benden daha yakınsın, kalbim eskiden oldukça hızlı atardı. Bunu nasıl anlayabiliriz?"

"Birimin kesin olmamasının ne önemi var. Önemli olan bir birime sahip olmaktır. Yetmiş ikiyi alın."

"Hayır. Zaten emin olamayacağımız için yediye böleceğim. Bu daha kolay ve o zaman bile bir karmaşaya girmeyeceğimden emin değilim." - e

Sessizleşti, gözleri buğulandı ve mırıldanmaya başladı. Gözlerimi nöbetçiden ayırmadan onu dinledim.

"Üç bin iki yüz yirmi bölü yedi, kırk altı eder. En azından ben öyle düşünüyorum. Tam olarak tutmasına şaşırdım. Tekrar başlayacağım."

Yaşlı gardiyanlardan biri iki ya da üç saniye boyunca dikkatle bana baktı.

"Evet, kesinlikle kırk altı. Beş bin on ikiyi deneyeceğim."

Muhafızlar, o bitirmeden önce turlarını tamamlayacak zamana sahipti.

"Yetmiş bir ya da yetmiş iki, küsuratlar var." "biz kalktıktan sonra ya kırk altı dakika var,
ya da yetmiş bir ya da yetmiş iki?"

"Kırk altı dakika, ya da bir saat on bir dakika veya on iki."

Çok heyecanlanmıştı.

"Ne kadar tuhaf! Kırk altı dakika ile bir saat on iki arasında nasıl bir bağlantı olabilir?"

Anlamadım.

"İşimizin ne bağlı olarak günde yedi ya da sekiz saat çalışırdık," diye açıkladı. "Sürekliliği sağlamak için her gün aynı saatte başlardık ya da insanlar vardiyalı çalışırdı: ama bir günden diğerine asla yirmi beş ya da yirmi altı dakikalık farklılıklar olmazdı. Bunun bir anlamı var mı?"

Hakkında hiçbir şey bilmediğim bir yaşam biçimini ima ediyordu ve ben sadece onu dinleyebiliyordum.

"Saymaya devam edin. Yarın da say." "Yarın mı? Ama yarın eski anlamda mı
kelime?"

Bu ilk başarı beni hırslandırdı. Kendime tek ritmin kalp atışları olmadığını söyledim ve bedenimi dinlemeye başladım. Adet kanamasının yirmi sekiz günde bir gerçekleştiğini biliyordum ve bu göstergeye sahip olmadığım için üzülüyordum ama iştahımdaki değişiklikleri gözlemledim. Bazen uyandığımda çok aç oluyordum ve yemek hazır olana kadar uzun bir süre geçmiş gibi geliyordu. Bize belirli zamanlarda yemek verdiklerini düşünmüştük: Bunun yanlış olduğunu gördüm. İki öğün arasında bazen üç saat, bazen beş saat Yaklaşık on kez saydığımda, genç muhafızın farklı zamanlarda geldiği görülüyordu. Listelemeyeceğim

Elde ettiğim rakamlar -her ne kadar onları tam olarak hatırlasam da, düşüncelerimin doğum tarihleri oldukları için. Anthea bunları o kadar tuhaf bulmuştu ki, zamanların tamamen rastgele olup olmadığını merak etti. Ama kalbime göre neredeyse hiçbir zaman altı saatten fazla kalmıyordu. Ortaya çıktığında taze ve sınanmış görünüyordu; onu izleyerek iyi tanımaya başlamıştım ve vardiyasının sonunda çok az yorgunluk belirtisi gösteriyordu. Adımları esnekliğini koruyor, başını dik tutuyordu: tam olarak neyin yorgunluk belirtisi olduğunu söyleyemiyordum. Biraz daha mı solgundu? Bakışları daha mı az nüfuz ediciydi? Hareketleri biraz daha mı yavaşlamıştı?

Nöbetçi askerler her zaman bizim yemek ve uyku saatlerimizden ayrı saatlerde göreve gelirlerdi. Bunu garip buluyordum.

"Bu bize bir ipucu veriyor," dedim Anthea'ya, "onların zamanı bizimkiyle aynı değil. Aslında onlar ve biz birlikte yaşıyoruz: aynı yolu izlememiz doğal değil mi?"

Anlamadığını görebiliyordum.

"Gardiyanlardan biri yedi ya da sekiz saat boyunca ortalıkta görünmediğinde, muhtemelen uyumaya gittiği içindir. Ama bu süreler hiçbir zaman bizim uyku saatlerimizle aynı olmuyor. Nöbet tutmam ve gelmemelerini zihnime not etmem gerekecek."

Anthea düşündü, sonra kaşlarını çattı ve başını salladı. "İki farklı zaman modeli ne anlama gelebilir?"

"Siz gerçek dünyayı biliyorsunuz. Bu konuda hiçbir şey yapamam."

Bana buna bir anlam veremediğini, iki şey arasında bağlantı kuramadığını ve diğer kadınları güvenimize alma zamanının geldiğini söyledi.

"Artık düşünemiyorum. Her şey çok karmaşık, tüm gerçekleri kabul edemiyorum. Öğrendiklerimizi paylaşmalı ve onlara ne sormalıyız."

Açıkçası hiç memnun değildim ama Anthea'nın boyunu aştığını fark ettim ve ona izin verdim. Bu işi küçük sohbetlerle hallediyordu: Bir ya da iki kadını bir kenara çekip onlara şaşırtıcı bir şey anlatmak üzere olduğu konusunda uyarıyor ve gardiyanların dikkatini çekmeyecek bir ifade takınmalarını istiyordu. Yaşadığımız hayat karşısında hayrete düşme fikri şimdiden heyecan yaratmıştı ve Anthea kısa sürede onları sakinleştirmekte ustalaştı. İlk yıllarda kendilerini kontrol etmeyi öğrenmişlerdi, sonra günlerin saçma monotonluğuyla artık kontrol edecek bir şeyleri kalmamıştı. Yeni bir şeyin duyurulması onları paniğe sürükledi. İlk başta, yeniliğin kendisi, varlığından daha az şok ediciydi. Dediler ki: "Bu mümkün değil!" dediler ve sonra bocaladılar. Anthea teknikler icat etti. Şöyle diyerek başladı: "Sakin olun. Yaptığınız şeye devam edin" -sebze soymak, dikiş dikmek, saçlarını örmek, yapılacak çok az şey vardı- "hızınızı değiştirmeden. Bunu yapmak için hızınızın, hareketlerinizin farkında olmanız gerekir." Bunu duyan kadın elbette ilgisini çekmişti ama sadece biraz. Gözetim altında yaşadığımız için, vurdumduymaz bir tavrın arkasına saklanma fikri kısa sürede

Anthea'nın emirlerini zorlanmadan yerine getirdiler. Olağanüstü bir şeyler olduğu ve her şeyden önce ele vermemeleri gerektiği söylentisi yayılmıştı. Bana öyle geliyordu ki, eğer küçük bir Heyecan, muhafızların dikkatinden kaçacak kadar ihtiyatlıydı. Kadınlar konuşacak bir şey olmadığında her şeyi mutlulukla konuşuyorlardı, arada bir fark yok gibiydi. Daha önce dünya hakkında ne biliyorlarsa onu almışlar ve çok şey unuttuklarını fark etmişlerdi. Çoğu iyi eğitimli değildi ve çocuklarıyla, alışveriş ve ev işleriyle sakin bir yaşam sürmüşlerdi, sanırım unutacak çok şeyleri vardı. Düşünmeye başladılar: Zihinleri paslanmıştı, zorlandılar. Hiçbir şey düşünemiyorlardı.

Bu arada ben de saymaya devam ettim. Yavaş yavaş, sohbet ederken, yemek yerken ve çok geçmeden uykumda düşünmeden saymaya başladım. Aklımda bir sayıyla uyandım: ilk başta bu mümkün görünmüyordu. Şüpheliydim, ikna olmuştum. Anthea bana bir apti geliştirdiğimi söyledi ki bu belki de o kadar olağanüstü değildi, daha önce hiç kimsenin buna ihtiyaç duymamış olmasıydı.

Kalp atışlarımı tek tek saymıştım: Kısa süre sonra zihinsel hesaplamaya meydan okuyan devasa sayılarla karşılaştım.

Dakikada yetmiş iki vuruşla, bir saatte dört bin iki yüzden fazlaydı, günün sonunda elli binin üzerindeydim. Artık değildi, bu yüzden farklı bir teknik buldum: Saydım.

Zihinsel olarak bir tane çizdim, sonra başladım

tekrar ve iki tane yazdım, ama bu iki farklı ölçekle çamurlanmaktan korkuyordum. Sonra bir kadın geldi ve abaküs görevi gördü: Ben bir diyordum, o hatırlıyordu, sonra ben iki diyordum. Kısa sürede gereksiz hale geldi, hata yapmadım, rakamları doğru takip ettiğimi gördüm. Yavaş yavaş, artık sayıları ezberlememe gerek kalmadı, içimde her yetmiş vuruşta beni otomatik olarak uyaran bir şey yerine oturdu. Bir insan saatine dönüştüm.

Günlerimiz anarşik değişimlerle birlikte on beş ila on sekiz saat arasında sürüyordu. Gecenin başlangıcı olarak adlandırdığımız ışıkların söndürüldüğü andan itibaren, uyandırılmadan önce yaklaşık altı saat geçerdi. Böylece yapay bir saate göre yaşadığımız ortaya çıktı. Nedenini anlamamız gerekiyordu.

Emma en çılgın teoriyi ortaya attı.

"Biz Dünya'da değiliz. Her on altı buçuk saatte bir dönen bir gezegendeyiz."

"Buraya nasıl gelmiş olabiliriz?"

"Sığınağa nasıl girdik?" diye sordum. Kimsenin en ufak bir fikri yoktu, bu da beni şaşırttı.

Kendi anılarımın eksikliğini çok genç olmama, Anthea'nın bana tarif ettiği o şok durumuna bağlıyordum ama diğerleri benim bildiğimden fazlasını bilmiyordu. Görünüşe göre hayat her zamanki gibi devam ederken, aniden, her zamanki gibi başlayan bir gecenin ortasında çığlıklar, alevler, bir stam- pede, her zaman sığınağın sessizliğinde yaşamış olan benim hayal bile edemeyeceğim şeyler olmuştu.

Emma, "Beyni etkileyen ve sahte anılar yaratan garip ilaçlar vardı," dedi.

Anthea bunun doğru olduğundan emin değildi. Bir sürü doğrulanmamış söylenti vardı, beyin yıkama, genetik mühendislik, robotların o kadar gelişmiş olduğuna dair hikâyeler.

insanlarla karıştırıldı.

"Gerçek şu ki, hiçbirimizin savaş olup olmadığını bile bilmediğimiz şeyleri bir araya getirmemizi sağlayacak ortak bir anısı gibi görünüyor."

"Sadece belirsiz görüntüler hatırlayabiliyorum, alevler görüyorum, insanlar her yöne ve bağlı olduğumu düşünüyorum, korkuyorum. Bu çok uzun bir süre devam ediyor, hala korkuyorum. artık görüntü bile yok."

"Sana o bile söyleyemem," diye ekledi Annabel. günlük hayatım ve sonra her zaman yeniden yaşamaktan korktuğum bir tür panik. Sonra, buradayım, yatıyorum bir yatak ve tamamen normal hissettiriyor."

"Savaşlar öyle değildir. Bombalar var, hava saldırısı var.

"Savaş yoktu. Her neyse, bizim olduğumuz yerde değil. Sıkıntılı zamanlardı ama eğitimli insanlar Barış içinde yaşamayalı yıllar olmuştu." "Çinliler tarafından istila edildik. Ya da Siyahlar." "Ya da Nartlılar!"

Her zamanki gibi kahkahalarla gülmeye hazırdılar ve bunun aptallıktan ya da

ama hayatta kalmanın bir yoluydu.

"Ama neden bizi başka bir gezegene götürsünler ki? Onlar için bir faydamız olabilir mi?"

"Açıkçası hiç yok," diye ekledi bir diğeri. "Bizler Dünya'daki Stilli'leriz. On beş ya da yirmi yıl önce - hayır, daha az, çocuğa bakarak anlayabilirsiniz - kilitlendiğimizde bir amaç vardı, bizi bir şey için yedekte tutuyorlardı. Sonra bir dosya kayboldu, idari çalışanlar kimsenin öğrenmemesini sağladı, bizi korumaya devam ettiler: ve bizi hayatta tuttular ama kimse bizden sorumlu değildi. Biz idari bir hatanın sonucuyuz."

"Ama on altı saat! Bu on altı saati açıklamıyor!"

"Ve muhafızların rutininde herhangi bir düzen bulamamamız çok saçma. Daha önceki anılarım bulanık ama düzenli saatlerde çalıştığımıza eminim. Saatlerimizi bile ayarlamak zorunda kaldık."

"Bir keresinde, saymaya başladığımdan beri sadece bir kez, genç gardiyan kafesin etrafında bir aşağı bir yukarı volta atarak neredeyse on bir saat kaldı. Sonunda bitkin ve solgun görünüyordu ama şikayet etmedi. Onu hiç sabırsız görmemiştim," dedim,

Konuşmalarımız bu çizgiyi izledi, aynı zeminin üzerinden tekrar tekrar geçti. Hapishanenin ilk yıllarını hatırlama çabaları sonuçsuz kaldı. Görünüşe göre, kadınlar yavaş yavaş içsel bir sisin içinden çıkıp kendilerini garip hayata alışmış bulmuşlardı. Hiçbir şey bir isyana işaret etmiyordu. Kocaları, sevgilileri ve çocukları vardı: çok acı verici olduğu için onları düşünmekten korkmanın bir sonucu olarak neredeyse her şeyi unuttuklarını fark ettiler. Ama beni susturmaya çalışmadılar, çünkü kendi tarihlerini kaybetmiş olmaktan dehşete düşmüşlerdi.

yavaş yavaş ikna oldular.

"Bize bakın, nasıl yaşadığımıza bakın. Bizi insan yapan her şeyi kaybettik ama hayatta kalmak için ya da insan olduğumuz için elimizden bir şey gelmediği için kendimizi örgütledik. Elimizde kalanlarla yeni bir şey uydurduk, bir kod icat ettik. En büyükleri çorbayı kaselere koyuyor, ben dikişi denetliyorum, varsa, Annabel gıcırdayanları barıştırıyor- ve tüm bunların nasıl bilmiyoruz. Uzun zamandır bir rüyanın içinde yaşıyor olmalıyız.

duruma alışmıştık."

"Peki ya Alice kendini öldürmek istediğinde ve onu durdurduğunuzda?"

"Ne zaman olduğunu kimsenin bilmediği onca anının arasında öne çıkan tek anı bu."

Dört aydır sayıyordum. Artık üzerimizdeki anarşik rutin hakkında endişelenmemeye karar vermiştik, kalbim saatimiz gibi davranacaktı. Bir Ught'lar karartılırken, saatin on bir olduğuna ve o andan itibaren günleri daha önce olduğu gibi yirmi dört saat olarak kabul edeceğime karar verdik. Bazıları öğle yemeğinin ortasındayken, keyifle haşlanmış sebzeleri yerken, bir kadın bana saati soruyordu

Cevap verirdim:

"Sabah saat iki."

Bu onların uyuşmuş ruhlarında isyan ruhunu yeniden alevlendirdi Bizi kilit tutanlarınkiyle hiçbir ortak yanı olmayan kendi zamanımız vardı.

insan olma niteliğini kapsıyordu. Artık gardiyanlarla iş birliği içinde değildik. Parmaklıkların içinde, gençlik öfkesiyle güçlü, saygılı kalbim bize kendi bölgemizi ger kazandırmıştı, bir özgürlük alanı kurmuştuk. Yeni şakala ortaya çıktı. Kapak ikinci kez açıldığında ve bize birkaç kilo makarna verildiğinde, kalbime göre saat sabahın sekiziyse her zaman bir kadın şöyle derdi:

"Ah! İşte kahvaltı!" Ya

da gece yarısı olsaydı:

"Gösteri bitti, hadi kasabada yemek yiyelim."

Biz de kıkır kıkır gülerdik. Ben de gülerdim, şimdi hatırlıyorum, çünkü kadınları düşman olarak görmeyi bırakmıştım, çünkü onlara elimden geleni yapıyordum zaman. Genç gardiyanı unutmamıştım ve o görevdeyken parmaklıklara yakın oturarak onu izlemeye devam ettim, bir gün kendine ihanet edeceğini ve beni fark ettiğine dair bir işaret vereceğini umuyordum, ama bu olmadı. Hâlâ merak ederim, acaba bu disiplinsizlikten miydi, yoksa kadınlardan birinin, hep aynı kadının, gözlerini ondan bir an bile ayırmaması onu gerçekten etkilememiş miydi? Kendime daha fazla hikaye anlatmadım.

Sta- tik hayatlarımızda mümkün olan tek yeni şey yaratmıştım. Bakışlarım genç muhafızın üzerindeyken kimse beni rahatsız etmedi, böylece beni diğerlerinden ayıracak ve dikkatleri üzerime çekecekti. Bu bana düşünmek için bolca zaman bıraktı. 1 bir kez daha alışkanlıkların biz boğacağından korkmaya başladım. Bana öyle geliyordu k bazı tartışmalar artık

çok ilgi gösterdi ve bazı kadınlar bir kez daha zaman farkının arkasındaki oranı keşfetmeye çalıştığımızda başladı. Kendimizi boş yere yorduğumuzdan, bir açıklama bulacağımızdan, her şeyin keyfi olduğundan yakındılar. Onların coşkusu azalırsa ben de onlardan nefret etmeye ve kendimi yalnız hissetmeye başlayacaktım, oysa kendimden zevk alıyordum. Beni dışlayan şakalar yapmaya geri dönerlerdi ve ben bir kez daha sinirlenirdim. Ama yanıldığımı ve onların gerçekten

.

"Bu tehlikeli bile," diye ekledi. "Korkarım ki farkına varacaklar ve bizi tekrar uyuşturacaklar. Kayıtsızlığa gömüleceğiz, yarı ölü olacağız ve gerçek-
Bundan daha aşağılayıcı bir şey düşünemiyorum."
Kaçınılmaz olarak, anılarla birlikte acı da gelir. Karşılıklı oturarak, yetersizlikleriyle yüzleşecek cesareti buldular
Engelleri el yordamıyla aşarak, belki de korkunun bir sonucu olan hafıza kaybına karşı savaşarak uzun bir konferansta geçmişi gün yüzüne çıkarmaya çalıştılar. Birbirlerini dikkatle dinliyorlardı ve içlerinden birinin bir fikir geldiğinde, konuşan kadının sözünü kesiyor, bir an önce söylemek için acele ederken unutuyordu. Ama belli bir suskunluğu korudular. Muhafızların gözyaşlarına karşı bir koruma olarak. , tek yapabildiğim dinlemek olsa da onların arasına girmeyi hak etmiştim.
Ancak bu uzun sürmedi, çünkü aniden bir olay oldu.

Yaşadığım şok ve şaşkınlık nedeniyle çok zor bulduğum bu olayı ayrıntılı olarak **anlatmalıyım**. Olay tam da gardiyanların bize yemek vermek için kapağı açtığı sırada oldu. Tencere ve tavalar her zaman kafesin içinde kalırdı, onları lavaboların yanına ama her yemekten sonra parmaklıkların arasına koyduğumuz tabakları geri vermek zorundaydık. Yemekler büyük arabalarla geliyordu, ellerimizle alıp kaplara yerleştirmemiz gerekiyordu, bu hem nahoş hem de zordu. Odanın arka tarafında, parmaklıkların diğer tarafında, büyük bir metal kapı bir parça kayarak açılır ve anında merakımızı uyandırırdı. Bugün elimizde ne olacaktı? Onunla ne yapabilecektik? Gardiyanlardan ikisi el arabasını çekerek kapıya doğru ilerlerken, üçüncüsü de kırbacı hazır bir şekilde bizi izlemeye devam ediyordu. Öncelikle çorba kepçesini, kırk kaşığı ve sebzeleri soymak için kullandığımız kör bıçağı almamız gerekiyordu. O gün, iri parçalar halinde kesilmiş havuç ve sığır eti vardı ve kadınlar hemen soğuyup soğumayacakları konusunda tartışmaya başladılar.

ya da çiğ yemek için biraz saklayın. "Burada herkesi sevindiren bir şey vardı, çünkü nadir bulunan bir şeydi. Bunun tuhaf olduğunu söylediler, çünkü geçmiş dünyada patates çok ucuzdu ve çeşitli yiyecekler açısından o kadar zengindi ki, Anthea'ya göre patatesten başka bir şey yemeden sağlıklı kalabilirdiniz. Ama miktarı kadınların küçük iştahları için bile yetersiz bulduk.

faal değildi ve neredeyse yapacak hiçbir şeyleri yoktu, bu yüzden kısa sürdü. Gardiyanlardan biri bir anahtarı

küçük kapağın kilidi. Tam o anda, korkunç bir gürültü duyuldu.

Ben daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım ama kadınlar kulak tırmalayan yüksek sesli, sürekli bir feryat olduğunu fark ettikleri için oldukları yerde kalakaldılar. I

Şaşkına dönmüştüm ve sanırım onu aldığımdan beri ilk kez zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım. Oturan kadınlar ayağa fırladı, parmaklıklarda yemek yiyenler geri sıçradı. Muhafız elindekini bıraktı.

anahtarları kilide bıraktı ve diğerlerine döndü. Bir an için birbirlerine baktılar, sonra hepsi birden ana çıkışa doğru koştular ve daha önce hiç yapmadıkları şekilde çift kapıyı ardına kadar açtılar

ve .

Dışarı koştular. Buraya geldiğimizden beri ilk kez kadınlar sığınakta yalnızdı.

Benim için ilk şok kısa sürede erdi. Kolumu parmaklıkların arasından geçirdim, çevirmeyi bitirdim ve tüm demetle birlikte çıkardım. Ben ve kapak açıldı.

Geri adım attım, ellerim

Yaşadığım şok ve şaşkınlık nedeniyle çok zor bulduğum bu olayı ayrıntılı olarak anlatmalıyım. Olay tam da gardiyanların bize yemeğimizi vermek için kapağı açtığı sırada oldu. Tencere ve tavalar her zaman kafesin içinde kaldı, onları lavaboların yanına yığdık, ancak her yemekten sonra parmaklıkların arasına koyduğumuz tabakları geri vermek zorunda kaldık. Yemekler büyük el arabalarıyla gelirdi, biz de ellerimizle kaldırıp konteynırlara yerleştiriyorduk ki bu hem tatsız hem de zor bir işti. Odanın arka tarafında, parmaklıkların diğer tarafında, büyük bir metal kapı hafifçe kayarak açılır ve anında merakımızı uyandırırdı. Bugün elimizde ne olacaktı? Onunla ne yapabilecektik? Gardiyanlardan ikisi arabasını çekerek kapıya doğru ilerlerken, üçüncüsü kırbacı hazır bir şekilde bizi izlemeye devam ediyordu. Her şeyden önce çorba kepçesini, kırk kaşığı ve sebzeleri soymak için kullandığımız kör bıçakları almamız gerekiyordu. O gün, iri parçalar halinde kesilmiş havuç ve sığır eti vardı ve kadınlar hemen yemek pişirip pişirmeyeceklerini tartışmaya başladılar.

havuçların hepsini ya da çiğ yemek için bazılarını saklayın. Patates de vardı ve bu herkesi çok sevindirdi, çünkü nadir bulunan bir ikramdı. Bunun garip olduğunu söylediler, çünkü geçmiş dünyada patates çok ucuz ve çeşitli şeyler açısından o kadar zengin bir yiyecekti ki, Anthea'ya göre patatesten başka bir şey yemeden sağlıklı kalabilirdiniz. Ama yiyecek miktarının, hareketsiz ve neredeyse yapacak hiçbir şeyi olmayan kadınların küçük iştahları için bile yetersiz olduğunu gördük, bu yüzden zevkimiz kısa sürdü. Gardiyanlardan biri küçük kapağın kilidine bir anahtar soktu. Tam o anda korkunç bir gürültü koptu.

Daha önce hiç böyle bir şey duymamıştım ama kadınlar sirenleri tanıdıkları için oldukları yerde kalakalmışlardı. Kulakları delecek kadar yüksek ve sürekli bir feryattı. Şaşkına dönmüştüm ve sanırım onu edindiğimden beri ilk kez zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştım. Oturan kadınlar ayağa fırladı, parmaklıklarda yiyecek toplayanlar geri sıçradı. Gardiyan elindeki anahtar demetini kilide bıraktı ve diğerleriyle yüzleşmek için döndü. Bir an için birbirlerine baktılar ve sonra hepsi birden ana çıkışa doğru koştular, daha önce hiç yapmadıkları şekilde çift kapıyı ardına kadar açıp dışarı fırladılar.

Bittiler. Buraya geldiğimizden beri ilk defa
kadınlar sığınakta yalnızdı.

Benim için ilk şok kısa sürede atlatıldı. Sıçradım, kolumu parmaklıkların arasına soktum, anahtarı çevirmeyi bitirdim ve tüm demetle birlikte çıkardım. İttim ve kapak açıldı. Geri adım attım, ellerim

Sıkışmıştım, çünkü elimde dünyadaki en değerli şeyi tutuyordum. İç saatim yeniden çalışmaya başlamıştı ve orada bir dakikadan fazla durduğumuzu, açık kapıya baktığımızı, hala ne olduğunu kavrayamadığımızı söyleyebilirim. Yaşadığım şok nefesimi kesmişti ve nefes nefese kalmıştım. 1 Kendime geldim, parmaklıklara tutundum ve kafesin kapısını açmak için kapaktan atladım. anahtarlıkta birkaç anahtar vardı, doğru anahtarı bulmadan önce ikisini denemek zorunda kaldım ve daha önce hiç anahtar kullanmadığım için beceriksizce davrandım ama kafesin kapısını açtım. Zhe kadınları şaşkınlık içinde beni izlediler. Onlar
ne olduğunu anlamamış gibi görünüyorlardı!
Açılış.

"Gel," diye bağırdım, "çık dışarı, gel!"

Sonra diğer kapıya koştum. Orada ne bulacağıma dair hiçbir fikrim yoktu. Sadece birkaç adım ötedeydi, bu da muhafızlarla karşılaşıp karşılaşmayacağımı, tehlikeye doğru koşup koşmadığımı merak etmeme neden oldu, ama kendime kadınların gerekirse kurtarmaya geleceklerini ve kırk öfkeli kadının silahlı olsalar bile birkaç muhafızla baş edemeyeceklerini söyledim. Açık kapıdan geçtim ve kendimi ıssız, geniş bir koridorda buldum. Her iki tarafta da hakkında hiçbir şey bilmediğim odalara açılan kapılar vardı.

Bana katılan ilk kadın Anthea'ydı ve hemen arkasında da beni sorgulayan Dorothy vardı. İkisinin de yüzünde aynı inançsızlık ifadesi vardı. Konuştular ama sözleri sirenin sürekli feryadıyla boğuldu ve ben onları anlayamadım. Ben gerçek-

Ben de konuştuğumu fark ettim, korumaların artık orada olmadığını, gittiklerini, kaçtıklarını ve bunun gibi şeyler söyledim, aynı şeyi tekrarlayıp durdum, Uke kendimi ikna etmek için tekrar tekrar söylenmesi gereken inanılmaz bir gerçekti. Nafile konuşmamıza birkaç saniye ara verdikten sonra siren sesi aniden kesildi, sanki kendi gürültüsünden boğulmuş gibiydi.

"Gittiler," dedim.

Dorothy başıyla onayladı. Anthea :

"Gittiler.

O kadar şaşırmıştık ki ne yapacağımızı şaşırmış bir halde öylece durduk. 7Diğer kadınlar birer, tereddütle ortaya çıktılar, sonra birbirlerine güven verirken itişip kakışmaya başladılar, hepimizi içine alamayacak kadar dar olan koridora doluştular. Geri çekildim, odalardan birine girdim ve bakındım. Büyük bir masa, birkaç sandalye ve dolaplar vardı. Elbette o anda tüm bu eşyaların isimlerini bilmiyordum, aralarında hızla ilerlerken tanımadığım nesneler gördüm, çünkü odanın uzak tarafındaki başka bir kapıyı fark etmiştim. O da açıktı ve merdivene açılıyordu.

Bugün merdiven diyorum, sanki o zamanlar ne olduğunu ve ne aradığımı biliyormuşum gibi. Aslında yeraltında olduğumuzdan bile emin değildik, kadınlar öyle düşünüyordu çünkü pencere yoktu. Kendimi daha önce hiç bir merdivenin dibinde bulmamıştım ama bu tür merdivenleri duymuştum ve ne olduğunu hemen anladım. Birkaç merdiven çıktıktan sonra arkamı dönüp gereksiz yere

Anthea ve Dorothy beni takip etmişlerdi. Benden daha endişeliydiler; sonradan bana muhafızların aniden ortaya çıkmasından hâlâ korktuklarını ve beni takip etmeden önce kadınlara dövüşmek zorunda kalabileceklerini bağırdıklarını, kadınların da gerekirse kendilerini öldürteceklerini ama kafese söylediklerini anlattılar. Artık onları düşünmüyordum. Merdivenleri pervasızca çıktım, tüm varlığımı saran bir tür sevinçle koştum, evet! Yalnızlığımdan sıyrılıp diğerleriyle konuşmaya başladığımdan beri artık hikâye uydurarak yaratamadığım sarhoşluğa benzer bir sarhoşluk, öylesine güçlü bir dürtünün etkisindeydim ki, o anda karşıma bir muhafız çıksaydı, benim iki katım kadar bile olsa, onu devirir ve ayaklarımın altında çiğnerdim; Her şeye aldırış etmeyen vahşi bir neşeye kapıldım, nefes nefese kalmadan, yorulmadan tırmandım, düz bir çizgide yirmi adımdan fazla atmamış olan ben, daha sonra gördüğüm ama kadınların anlattığını duyduğum o rüyalardaki gibi basamakları uçarak , ve birazdan izleyeceğim kuşlar gibi süzülmek, hava akımı tarafından taşınmak, zahmetsizce sürüklenmek, alacakaranlıkta saatlerce dans etmek, tıpkı benim basamakları çıkarken dans ettiğim gibi, ağırlıksız, sonsuza kadar süzülmek, hayal edilmemiş olana doğru sarhoş edici bir yükseliş, o anda ne olduğunu bilmiyordum, dışarısı, kafes olmayan dünya; ve hiçbir düşüncem yoktu, sadece beni sürükleyen derin bir heyecan ve belki de aklımdan geçen görüntüler ya da sadece içimden fışkıran ve

yakın imgeler, gökyüzü, gece, hori- güneş, rüzgâr ve daha niceleri, yıllar içinde birikmiş ve beni aceleyle ileriye doğru teşvik eden sayısız kelime. Ah! Merdivenlerden ilk çıkışım! Onu düşündüğümde gözlerim çaylarla doluyor, o zorlayıcı gücü bir zafer dalgası gibi hissediyorum, on iki yıllık baskıyı yeniden yaşamaya hazır olurdum-

O mucizevi tırmanışı, beni öylesine hafifleten o kazanılmış kesinliği deneyimlemek için nefes almak için durmadan basamakları tek seferde uçarak çıktım ve

gülüyordu.

Birden kendimi tepede buldum. Kulübe dediğimiz , üç duvar ve bir kapı, ayrıca açık, uzanan düzlük. İleri atıldım. baktı, dünyaydı.

Gün ışımıştı. Gökyüzü griydi ama sığınak duvarlarının cansız grisi gibi değildi. İnce tonlardan oluşan devasa kütleler hafif bir esintiyle nazikçe süzülüyordu. Onları bulut olarak tanıdım; inci rengindeydiler ve güneş tarafından arkadan aydınlatılmışlardı. Garip bir duygu beni boğdu, beni merdivenlerden yukarı taşıyan coşkudan farklı, daha ölçülü ve zarifti. Biraz daha oyalanmak isterdim ama keşfedilecek çok fazla şey vardı. Yağmur yağıyordu. Kader bizi yağmurlu bir günde ortaya çıkaracaktı. Sonradan fark ettik ki bu mevsimde yağmur nadiren yağarmış. Bir adım öne çıktım, yüzümü ve kollarımı duyduğum ama hayal edemediğim bu olağanüstü ıslaklığa doğru kaldırdım. Ellerime birkaç damla düştü ve ben de büyülenmiş bir şekilde onları yaladım. Elbisem kısa sürede sırılsıklam olmuştu.

hafif esinti onu kalçalarıma yapıştırdı ve ben bunu harika buldum.

"Ama neredeyiz?" dedi bir ses.

Dorothy nefes nefese kalmıştı, Anthea da onu destekliyordu. İkisi de etrafımıza baktı, ben de öyle yaptım: tek , ufkun bir ucundan diğer ucuna göz alabildiğine uzanan hafif dalgalı düzlüktü.

diğerini. S

"Dışarıdayız," diye cevap verdim gülerek, "ve tek bir muhafız bile yok. Hepsi gitmiş."

"Bir kasabadan çok uzaktayız, en ufak bir yerleşim izi bile yok. Her zaman büyük bir şehrin yakınında olduğumuzu düşünmüşümdür," dedi Anthea.

Dorothy kaşlarını çattı.

"Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Bu ova uçsuz bucaksız, kesintisiz. Benim ülkemde değiliz, her zaman dağları görebilirsin.'

Anthea o kadar şaşkın ve endişeli görünüyordu ki **Onun** için **üzülüyorum.**

"Ne fark eder ki?" Dedim ki. "Önemli olan dışarıda olmamız, hee, ve hiç muhafız olmaması."

Diğer kadınlar da nefes nefese, biraz duraksayarak gelmeye başladılar ve biz de yer açmak için kulübeden uzaklaştık. Kısa süre sonra hepsi oradaydı, şaşkınlıkla etraflarına bakıyor, nerede olduklarını bulmaya çalışıyor, birbiri ardına daha önce böyle bir şey görmediklerini tekrarlıyor, böylesine yabancı bir yerde olmaktan neredeyse dehşete düşüyorlardı. Dışarıda olmanın, serbest bırakılmanın mucizesine neden gönülden sevinmediklerini anlamıyordum.

Kafesten çıktıklarında, gökyüzünü gördüklerinde, rüzgârı ve yağmuru hissettiklerinde. Hayatları boyunca bir şey istemişlerdi ama şimdi ona sahip olduklarında onu tanıyamadılar. Belki de bir insan her gün mantıklı gelen bir Ufe deneyimlediğinde, tuhaflığa asla alışamaz. Bu, sadece saçmalığı deneyimlemiş olan benim sadece tahmin edebileceğim türden bir şey.

"Korkuyorum," dedi Annabel.

Bilinmeyen bir diyarın ortasında küçük, dehşete düşmüş bir grup olarak birbirlerine sokuldular. Kafesin tanıdıklığından sonra, kırk kadın birbirlerine sarılmış, içinden hiçbir şeyin çıkmadığı uçsuz bucaksız durgunluk karşısında ne yapacaklarını şaşırmışlardı.

"Ya geri gelirlerse?"

Hissettikleri korkuyu haklı çıkarmaya çalıştıklarını fark ettim. Etrafa bakındılar, görebildiğimiz tek şey rüzgârda hafifçe salınan seyrek otların hareket ettiği taşlık bir düzlüktü.

"Burada kalmamalıyız, gitmeliyiz, saklanmalıyız," diye devam etti Annabel.

"Nereye?" diye mırıldandı Frances. "Hiçbir şey yok. Ne bir bina, ne bir sığınak, ne de bir yol, sadece.."

İçinden çıktığımız küçük binaya baktı:

"Hiçliğin ortasında böyle bir kulübe." "Kaybolduk," dedi bir başkası.

Bitmemiş cümlelerin mırıltısı vardı, biri diğerinin bıraktığı yerden devam ediyor, çarpışıyor ve birbirinin üzerine düşüyordu. Birden kendimi kaybettim.

O zaman içeri dön! Kafes hala aşağıda, eğer

dışarıda olmaktan çok korkuyorsun!"

"Ah, sen ve senin..." diye karşılık verdi Annabel öfkeyle.

Kısa kesti. Sanırım inatçılık ya da isyankârlık diyecekti ama haklı olduğumu, bu panikle hiçbir yere varamayacaklarını hemen anladı. Ben de kendimi kontrol etmeye çalıştım, çünkü bir tartışma çıkacağını hissetmiştim ve bu da onlara endişelerini giderecek bir çıkış yolu sunacak ve hepsini bana karşı kışkırtacaktı. Sakinliğini koruyan Anthea beni destekledi.

"Çocuk haklı. Düşünmeli ve kendimizi organize etmeliyiz. Muhafızların nereye gittiğini ya da neden ortadan kaybolduklarını anlamıyorum ve ben de korkuyorum. Sığınaktan ayrılmalarının üzerinden çok zaman geçmedi ve onlardan hiçbir iz yok."

"On bir dakika," diye ekledim, "siren çaldığından beri, belki biraz daha fazla, çünkü bir an için zamanın nasıl geçtiğini anlamadım. Kapıyı açmamız, dışarı çıkmamız ve merdivenleri on bir dakika sürdü."

"On bir dakika mı? Helikopter ya da küçük bir uçakla gözden kaybolmaları için yeterli bir süre, sanırım. Peki ya biz? Bu şekilde ortadan kaybolamayız. Oraya, ufka ulaşmamız yürüyerek iki ya da üç saatimizi alır. Eğer geri dönüp bizi yakalamayı planlıyorlarsa, kısa sürede yakalanırız."

"Ben değil," dedi Annabel. -"Ölmeyi tercih ederim, geri dönmeyeceğim. Beni istedikleri kadar zehirleyebilirler, eminim en dikkatli dozlanmış ilacı ölümcül bir zehre dönüştürebilirim." "Ben de öyle," dedi Greta. "Nefes almayı bırakacağım. Bu olmalı

bir irade meselesi, eminim kalbini durdurabilirsin

Bu sözler kararlılıklarını pekiştirdi, "ben de", "ben de" demeye başladılar. İsyan kıpırdanıyordu, bu kez geçmişte olduğu gibi gafil avlanmayacakları, dehşete düşmüş gibi olayların kendilerini ele geçirmesine izin vermeyecekleri açıktı

Mezbahaya götürülebilecek yaratıklar, çünkü tasavvur edemiyorlardı. Doğruldular ve etraflarındaki garip manzaraya baktılar, ayaklarını yere daha sağlam bastılar, gülümsemeler vardı.

"Yağmur yağıyor," dedi Frances.

Benim yaptığım gibi yağmur damlalarını toplamak için ellerini uzattı ve dudaklarına götürdü. Sonra saçlarını ve yanaklarını yokladı:

"Sırılsıklam oldum. bir şey olduğunu unutmuşum. Çok uzun zaman oldu …"

"On iki yıldan fazla oldu," dedi Greta, "baksanıza çocuk nasıl da büyümüş."

Bana, saatlerine döndüler ve uzun bir süre sessizce bana baktılar, sonra biraz yayıldılar. Eğildiler ve yere dokundular. Bazıları taşları kaldırınca kuru, gri toprağı gördüler. Annabel işaret parmağını tükürükle ıslattı ve rüzgârın ne yönden estiğini görmek için yukarı kaldırdı.

'Bulutlar hafif. Gün ortası olmalı, güneşin tepede olduğunu görebilirsiniz. Eğer her zamanki gibi

rüzgar batıdan geliyor."

"Elbette, çünkü yağmur yağıyor. Batı rüzgarları her zaman yağmur getirir."

"Sizin ülkenizde belki, ama biz sizin ülkenizde değiliz.

"Hayır! Tepeler ve ormanlar olacaktı!"

Bu onları güldürdü. 'Gerginliği azaltmaya ihtiyaçları vardı.

"Çok tuhaf, hiç kuş yok. Yağmur yağdığında kuşlar kendilerini saklar mı?" diye sordu sadece şehirde yaşamış olan Greta.

"Ama nereye sığınacaklar ki? Görünürde tek bir ağaç bile yok, sadece birkaç çalı var."

"Ve taşlar," dedi Dorothy. "Burada hiçbir şey yetiştiremezsin. Hiç bu kadar fakir toprak görmemiştim."

"Her neyse, yetiştirecek bir şeyimiz yok."

Bu kısa cümle bir an havada asılı kaldı, sanki zihnim onu kavrıyor, inceliyor ve daha sonra kullanmak üzere bir kenara koyuyordu. Ama bir yankı bıraktı:

"Biraz yemek hazırlamalıyız," dedi Greta. "Yemek vakti geldi ve ben açım. Tuhaf, aşağıda hiç acıkmıyorum."

Yemekler sığınakta, el arabasının üzerindeydi. Yemek yemek istiyorsak aşağı inmemiz gerektiği düşüncesi kadınları ürpertti.

"Bunu nasıl pişireceğiz? Nasıl pişireceğimizi bilmiyorum!"

"Ne fark eder ki, çiğ bile olsa yemek zorundayız!"

"Oraya gitmeyeceğim. Açlıktan ölmeyi tercih ederim," diye açıkladı Annabel.

Bir kez daha birbirlerine yaklaştılar, omuz omuza verdiler, sanırım temasta rahatlık arıyorlardı. Birinin gitmesi gerekiyordu ve elbette o kişi bendim. Muhtemelen hapishaneden başka bir dünya hatırlamadığım için en az korkan bendim. Bir araya toplandıklarında ben katılmadım ve bu yüzden uzak durdum ve gözleri bana döndü. Anladım ve onlara gülümsedim:

"Elbette," dedim, "Ben gidiyorum."

Hiç vakit kaybetmedim ve hemen kulübeye doğru ilerledim. Birkaç adım arkamdan geldiler, sanki yapmaktan korktukları şeyi yapmam için bana destek veriyorlardı ve buna sevindim çünkü merdivene ulaştığımda tereddüt ettim. Ya muhafızlar geri gelirse? Kadınlar savaşabilecek miydi? Bir an için dehşet verici bir katliam hayal ettim, yukarı çıktığımda bir yığın ceset ve ellerinde silahlarıyla beni bekleyen kıs kıs gülen muhafızlarla karşılaşacağımı hayal ettim. Korkak olmak istemediğim için kaskatı kesildim ve merdivenlerden aşağı indim. O zamandan beri yüzlerce kez geri döndüm - saymadığım birkaç şeyden biri de bu - ve her seferinde sanki her an kapanabilecek bir tuzağa doğru yürüyormuşum gibi tatsızdı. Yalnızken, kulübenin kapısını birkaç taşla tutturma alışkanlığı edindim: gülünçtü, kilitler paslıydı ve sürgüler sıkışmıştı ve rüzgar hiçbir zaman ağır ahşap kapıyı hareket ettirecek kadar güçlü değildi, ama kendimi daha rahat hissediyordum.

Daha önce hiç merdiven inmediğim ve düşmekten korktuğum için büyük bir dikkat göstererek yüz basamağı olabildiğince hızlı indim, sonra koridor boyunca koştum ve kendimi büyük tencereleri, havuçları, eti ve suyu taşıma sorunuyla karşı karşıya buldum. Bunun birkaç sefer gerektireceğini ve muhtemelen üstesinden gelebileceğimden daha fazla olduğunu fark ettim. Yarım saat önce o kadar heyecanlıydım ki hiç yorulmadan tırmanmıştım ama şimdi nefesim kesilmişti, başım dönüyordu ve bacaklarım titriyordu. Kendi kendime nasıl olsa tek bir sefer yapmam gerekeceğini söyledim ve eti bir tencereye yığdım. Aşağı inerken Anthea'yla karşılaştığımda yolu yarılamıştım.

"Tek başına idare edebileceğini düşünmemiştim."

"Haklısın, bu çok fazla. Ayrıca, biz sadece tencere ve sebzeleri düşündük, ama içmek ve yemek pişirmek için suya ve tabaklara da ihtiyacımız var."

"Dahası, ateş yakmak zorundayız. Yukarıda birkaç taş ve dal topluyorlar ama nasıl yakacağız?" Önceden topladığım eşyaları alıp odaları keşfetmeye karar verdik. Daha sonra bulduklarımız hakkında epeyce düşündük ama bir kez daha tutarlı bir açıklama getiremedik. Muhafızlar için ne bir yatak odası ne de bir yatak vardı, Anthea bunu hayret verici buldu: Yani burada uyumuyorlar mıydı? Her akşam çıkıp gidiyorlar mıydı?

Sabah geri döndüler mi? Nereye gittiler?

"On bir dakika içinde ortadan kayboldular," diye mırıldandı Anthea, "ve onlardan hiçbir iz bulamadık. Ama ben

sıradan bir helikopter bu kadar hızlı gidebilir."

Çekmecelerde çeşitli aletler vardı: çekiçler, çiviler, kullanmayı öğrenmem gereken her şey, bıçaklar ve baltalar gibi Anthea dört büyük sırt çantası bulduğu için çok heyecanlandı ve ne için kullanıldıklarını açıkladım. Sonra ona bir yığın küçük kutu gösterdim: bunlar ateş yakma sorununu çözen kibritlerdi. Ama en önemlisi, biz uçsuz bucaksız yiyecek depoları. Önce Anthea'nın sevinç çığlıkları atmasına neden olan konserve yığınları vardı, etiketleri ve yemeklerin adlarını beni güldüren bir hevesle okudu: lahana turşusu, kuru fasulye, ezme ve hiç tatmadığım sebze. Sonra kapıyı açtık Dondurulmuş et ve kümes hayvanlarının yanı sıra havuç, pırasa, kereviz ve şalgamla dolu bir soğuk hava deposu. Böylece hayatta kalmakta zorlanmayacaktık.

"Tüm bunların ne kadar süreceğini kestiremiyorum ama kırk kişiyle bile yıllarca yetecek kadar varmış gibi geliyor bana."

Gördüğü her şeyi isimlendirdi ve kısa süre içinde öğrendiklerimden dolayı kafam allak bullak oldu. Sanırım saatlerce keşfe devam edebilirdi ama ona bizi bekleyen diğerlerinin yanına dönmemiz gerektiğini söyledim. Et, konserve kutuları, bir sürü patates ve kibritlerle yukarı çıktık. Kadınlar büyük taşların arasına yığılmış dalları tutuşturdu:

"Dorothy senin kibrit bulacağından emindi," dedi Greta. "Hen'in her zaman kibriti vardır."

Biraz su almak için aşağı indik. Bu sefer iki güçlü kadın da bizimle geldi.

Yemek pişerken yağmur durmuş ve bulutlar dağılmıştı: Güneş doğmuştu, gökyüzünde yükseklerdeydi, bu da gün ortası olduğu anlamına geliyordu. O ilk yemeği ateşin etrafında küçük gruplar halinde oturarak yedik, oysa hücrede her kadın yemeğini alır ve istediği yere otururdu. Bol miktarda yemek vardı ve ilk kez tencerelerde biraz yemek kalmıştı, bu da onları şakalaştırıyordu:

"Şişmanlayacağız!"

"Yıllarca bu kadar sıkı diyet yaptıktan sonra, faydasını kaybetmek iyi olur!"

Bunu neden bu kadar komik bulduklarını bana ancak çok sonra açıkladılar. Garip bir şekilde, bu kadar kolay gülen bu kadınlar kaçtığımızdan beri hiç şaka yapmamışlardı. Ben her zaman ciddiydim ve hiç değişmemiştim. Sanırım art arda yaşadıkları şoklar onları bunaltmıştı.

" kaç?" Greta bana sordu.

Saatin gece on olduğunu duyduğumda çok şaşırdım. Siren çalalı üç saatten biraz fazla olmuştu ve o anda uzun süredir ayakta değildik. Yani gece ve gündüzün olağan düzenini takip etmediğimiz doğruydu.

"Saatini doğru ayarlasan iyi edersin," diye güldü Anthea. "Nereden başlayacağımı nasıl bileceğim?"

"Bu akşam gün batımını izleyin: başlangıç noktası olarak bunu alın ve yarın gün batımında kaç saat geçtiğini bize söyleyin. Bir gün batımından diğerine bütün bir gün değil mi?"

"Bilmiyorum," dedi Dorothy. "Bu, ne yapacağına bağlı değil mi?

Yılın bu zamanı?"
karıştıran bir tartışmaya giriştiler. Yazın günler uzadı,
Ama bir günbatımından diğerine yirmi dört saat
vardı, değil mi? Hiçbiri emin değildi, en zeki olan
Anthea bile.
Kısa süre sonra onları dinlemeyi bıraktım. Her neyse, er ya
da geç düşecekti: nereye harcayacaktık?
Elbette geri dönmek söz konusu değildi ve hapishanede
ve yakınlarda kalma düşüncesi
kabin pek çekici değildi. Gelişmeleri izliyordum ve bana
hava kararana kadar birkaç saatimiz varmış gibi
geliyordu. Aşağı inip yiyecek battaniye almayı ve sonra
da uzaklaşmayı önerdim. Ama hangi yön- Muhafızların
geri geldiğini varsayarsak? Nasıl ön hazırlık
yapabilirdik?
Hiçbir yol izi yokken nereden gelmiş olabilirlerdi? Ayrıca, nasıl gitmişlerdi? Anthea odalarda yatak olmadığını söyledi. Bu yeni bir soru yağmuruna neden oldu, ama Dorothy yaklaşan kaosu sezdi ve kadınlara temel soru olarak gördüğü şeyi hatırlattı: Eğer taşınmaya karar verirsek, hangi yöne gideceğimize karar vermeliydik. Peki nasıl karar vermeliydik? Anthea güneyi işaret etti: o yönde bizi gizleyebilecek hafif bir eğim vardı.

Kadınlar muhafızların geri döneceği konusunda çok endişelendiler ama bir daha geri dönmediler. Korkularını üzerlerinden atmaları uzun zaman aldı ve neden daha önce rahatlatılmadıklarını gerçekten anlayamadım. Muhafızlar birkaç dakika içinde hiçbir iz bırakmadan ortadan kaybolmuşlardı.

buharlaştılar. Bir anda ortaya çıkmışlardı ve şimdi oraya geri dönmüşlerdi ve ben her şeyin mantıklı olduğu bir dünyada yaşamış olan diğerlerinden daha az şaşırmıştım. Ama ben sadece saçma olanı biliyordum ve sanırım yavaş yavaş fark etmeye başladığım gibi, bu beni onlardan derinden farklı kılıyordu. Biz özgürdük.

Ancak gerçekte, sadece yeni bir hapishaneye taşınmıştık.

Anthea ve ben ihtiyacımız olan her şeyi almak için birkaç kez aşağı indik. Kadınlar bizi kulübenin dışında beklediler ve yükümüzü indirdiler, sonra tekrar aşağı indik. Üçüncü seferde bizi yakaladılar, memnun ve heyecanlıydılar.

"

"Gelin ve görün! Gelin ve görün! Bak ne **yaptık** yapılmış!"

Yemek için oturduğumuz yerden birkaç adım ötede, çok kalın olmayan ama oldukça yüksek bir çalı kümesi vardı. Ortadaki çalıları ellerini kaşıyarak kaldırmışlar ve kenarlarına battaniyeler atmışlardı. İki kürek getirmiştik, onları çukur kazmak için kullanıyorlardı. Anlamamıştım.

"İşte tuvalet," diye zaferle duyurdular. "Yeniden insan olduk," diye açıkladı Dorothy. "Yapabiliriz işimizi özel olarak, **gözlerden** uzakta halledeceğiz**."**

Hapishanedeki tuvalete alışmıştım ve Anthea'nın sevincini hemen anlayamadım. Gözlerinde yaşlar vardı. Derme çatma yapının yanına gitti, durdu, gülümsedi ve sordu:

"kimse var mı?"

Hepsi güldü.

"Hayır, bedava, ."

"Bu taraftan," dedi kadınlardan biri, bir battaniyeyi kaldırarak girişi gösterdi.

Anthea içeri girdi, battaniyeyi arkasına indirdi ve bir süre orada kaldı. Tekrar ortaya çıktığında

Sıra bendeydi.

Kadınların tuvaletlerini içeriye yapmak zorunda kalmaktan şikâyet etmeleri bana çok şey öğretmişti ve sonunda bu durumun değerini anlamıştım. Davet edildiğimi hissediyordum.

Geçmişin yaşamına, birlikte konuşulan ve artık beni dışlamak niyetinde olmadıklarını bildiğim o dünyaya, zaman giremeyeceğimi bilsem de katıldım. Ve böylece battaniyelerle çevrili Uttle bölgesine doğru ilerledim.

'Nefeslerini tutmuş beni izliyorlardı, bana çok değerli bir şey verdiklerini ve beni rahatsız ediyordu. Kaba, sert kumaşı kenara çektim, araladım, tekrar yerine bıraktım ve hemen tuhaf bir gariplik hissine kapıldım. Kalbim küt küt atıyor, başım dönüyordu. Etrafıma bakındım: sadece dikenli dalları ve ağaçların arasında bir perde oluşturan kahverengimsi battaniyelerin kıvrımlarını görebiliyordum.

"Onlar ve ben. Ürperdim. Ama çok geçmeden anladım: ilk kez kendimi yalnız buluyordum, hiçbir Romalı beni göremiyordu ve ben de onların hiçbirini göremiyordum. Bunu son derece rahatsız edici buldum. Orada ne yapacağımı şaşırmış bir halde durup durumumu düşündüm. Fiziksel yalnızlığı keşfetmiştim, herkes için çok sıradan olan ama

Yarım saat sonra bohçalarımızı bıraktık, elbiselerimizi çıkardık ve serin, sığ suya doğru koştuk.

İlk banyomu o kadar çok sevmiştim ki hiç çıkmak istemeyeceğimi düşünmüştüm. Saçlarım suyun içinde yüzerken uzun bir derenin yatağında uzandım. Bir süre sonra üşümeye başlamasaydım uyuyakalacaktım.

Açlık hissetmeyecek kadar yorgun olduğumuzu düşünüyorduk ama yıkanıp dinlendikten sonra bir ateş yaktık. Odunlar çabucak yandı, kısa sürede közler oluştu ve kadınlar etleri ızgara yapmak için telden bir çeşit ağ yaptılar. İlk defa haşlanmamış bir şey yedim. Tadı çok lezzetliydi, yemeyi hiç bırakmak istemediğimi hissettim. Hatta sanırım ağzım açık uyuyakalmışım.

Gecenin bir yarısı uyandım. Şaşırmıştım: karanlıktı! Gözlerim tamamen açıkken kendi ellerimi zar zor görebiliyordum. Gökyüzü karanlık bir kütleydi ve sanki çökecekmiş gibi oldukça korkutucuydu ve bir kez daha havanın çok bulutlu olduğunu fark etmem yıllarımı aldı.

Kendimi baskı altında hissettim ve kadınların bana çok uzakta olan yıldızlar, takımyıldızlar ve galaksiler hakkında anlattıklarını hatırlayarak kendimi rahatlatmaya çalıştım. Ama sonra başka bir endişe, sonsuz bir boşluk hissi, baş dönmesi ve bu garip karanlıkta düşme korkusu, hiçbir şeyin içinde sonsuza kadar dönme korkusu beni ele geçirdi. Kendimi korumak istercesine bir top gibi kıvrıldım ve başka bir kadına yakın yattığımı, ona dokunduğumu fark ettim. Bu beni sıçrattı, kırbaç yüzünden içgüdüsel olarak uzaklaştım, sonra hatırladım ki

daha fazla koruma. Yine de, temas hoşuma gitmedi ve yavaşça uzaklaştım. O gece beni rances'ın kollarına atan dürtüyü bir daha hiç yaşamadım. Birisi bana beyaz bir
Bunu tuhaf ve dokunaklı buldum.

uyuyan kadınların, hayat arkadaşlarımın arasında hareketsiz yatıyordum. Hafif bir esinti saçakları hışırdattı ve ben bu yeni sesi dinledim. Farklı bir dünyadaydım ve her şey yabancıydı; çünkü
Bu sabah, her zaman öğreniyordum. Bir dalga
"Mutluluk içime doldu: Ne olursa olsun sığınaktan ayrılmıştım ve diğerleri gibi oraya geri dönmektense öleceğimi biliyordum. Orada yaşamaya nasıl katlanabildiğimi artık anlayamıyordum. I
Onları öldürmediyse, bunun nedeninin üzüntüden ölememek olduğunu düşündüm.

Güneşin doğuşunu gördüm. Ben izledikçe gökyüzü solgunlaştı, bulutlar dağıldı ve güneş yükseldikçe gökyüzü önce gri, sonra altın sarısı oldu. Kuşların ötüşünü duydum, bazılarının gökyüzünde uçtuğunu gördüm. Yavaş yavaş, kadınlar uyandı. Sanki gece onlara kaçtıklarını unutturmuş gibi şaşkın görünüyorlardı, sonra ağlayarak selamladılar. Yıkanmak için nehre indik ve biraz daha araştırınca yüzmek için yeterince derin bir yere rastladık. Anthea beni suyun içinde tuttu, bana kurbağalama kulaç atmayı öğretmek istedi ama dehşete kapıldım, talimatlarını takip edemedim, dizlerimi taşlara sürttüm. Ama yine de yüzmeyi başardım ve kendimi suyun yumuşak akışına bırakmayı çok keyifli buldum.

Kira. Sonra da birkaç konserve yiyeceğin içindekileri yedik. Kadınlar bir ateş yaktılar ve üzerinde patatesleri kaynatacakları sıcak közler toplamayı başardılar. O ilk günün çoğunu bu şekilde geçirdik, zevk için yemek yedik ve yıkanmak için nehre döndük, zaman zaman çok şiddetli olmayan güneşin altında tembellik ettik. Yine de muhafızlardan korkmaya devam ediyorduk ve iki ya da üçümüzün tepenin üstünden kulübeyi sürekli gözetlemesine karar verdik. Sıra bana geldiğinde, arkadaşa ihtiyacım olmadığını, tek başıma olmaktan keyif alacağımı hissettiğimi söyledim.

O akşam sorular tekrar kafalarda belirmeye başladı: ? Ne yapacaktık?

Burası Dünya mıydı?

Bana bir gün batımından diğerine ne kadar geçtiğini sordular: saatime göre yirmi iki buçuk saatten biraz fazla olmuştu. Bunun hiçbir şeyi kanıtlamadığı açıktı, çünkü kalp atışlarımın gerçekte ne olduğu hakkında hiçbir fikrimiz yoktu. Kadınlardan hiçbiri böylesine ılıman bir iklimde böylesine vahşi bir taş yığını görmemişti ama hepsi de fazla seyahat etmediklerini ve geçmiş yaşamlarında coğrafyayla fazla uğraşmadıklarını itiraf ettiler. Bilgi yakın çevreleri ve yaşadıkları kasabanın yakınlarındaki birkaç yerel yürüyüşle sınırlıydı. Doğal olarak, hiç ziyaret etmedikleri ülkelerde geçen filmler görmüşlerdi, ama Dünya o kadar uçsuz bucaksızdı ki! Ancak bitki örtüsünün bu kadar seyrek olması garip görünüyordu: tanıdık gelen birkaç küçük ağaç kümesi, holm meşesi, boxtree ve karaçam gibi görünüyorlardı, ama aman Tanrım! hatırlamakta çok zorlandılar!

alışılmadık otlar. Yabani çiçek yoktu, bu da hiçbir şeyi ifade etmiyordu, zira doğru deniz olmayabilirdi. Böceklerin yokluğu dikkatlerini çekti ama bundan pek bir şey çıkaramadılar. Arazi uzun dalgalar halinde ufka doğru kıvrılıyordu, ancak olarak tanımlamak abartılı olurdu. Ama Dünya'da olmadığımız fikriyle nasıl başa çıkabilirdik?

"Bir kasaba aramalıyız," diye karar verdiler.

Peki ya kasabaların muhafızlara ait olduğunu varsayarsak? Ya tekrar ele geçirildiysek? Sayısız tartışma oldu ama boşunaydı, çünkü aslında hiç kasaba bulamamıştık. Hareket etmek için acelemiz yoktu: açık havada olmanın, nehirde yıkanmanın ve istediğimiz kadar yemenin keyfi bizi tembelleştirdi ve birkaç gün çeşitli zevklerin **kısa sürede kesintiye** uğrattığı boş tartışmalarla geçti**.**

Artık eskisi gibi öfkeli bir düşmanlık hissetmiyordum, öfkem yatışmıştı. Artık nefretle dolup taşmıyor ve yol arkadaşlarıma kusur bulmaya çalışmıyordum, bir düşünce silsilesini uzun süre takip etmelerinin veya bir argümanı sonucuna kadar takip etmelerinin zor olduğunu fark ettim. tnthea bunu yapabilecek tek kişiydi. söylediği bazı şeyler, net düşünememelerinin uzun süre uyuşturulmuş olmalarının bir sonucu olduğunu ve belki de benim biraz daha zeki olabileceğimi ve daha sonra kendimi yalnız bulduğumda yaptığımdan daha fazla düşünebileceğimi fark etmemi sağladı. Örneğin, bu

"Yolu bulduktan sonra onu her iki yönde de takip etmek aklıma geldi. Bunu daha yeni düşündüm.

artık bunu yapamıyorlardı. Dahası, çok iyi eğitimli değillerdi: bu ciddi olaylardan önce evlerini çekip çeviren, çocuklarını büyüten ya da çalışıyorlarsa tezgâhtarlık, garsonluk ve kasiyerlik yapan kadınlardı. Yalnızca Anthea okumuştu: birkaç yıl daktilografl ık yaptıktan sonra hemşire olmak için üniversiteye geri dönmüş ve biz hapse girmeden önce mezun olmuştu. Çok şey unutmuştu. Diğer kadınlar öngörüden yoksundu ve dağınıktı, hızla rutine bağlanmışlardı, ihtiyaç duymadıkları becerileri hiç geliştirmemişlerdi. Dorothy, Anthea ve ben kısa sürede hayatımızın sorumluluğunu üstlendiğimiz için bu durum değişmedi.

Dorothy'den sadece yaşından dolayı güç sahibi olduğu için nefret ediyordum ama hayati konularda ilk düşünenin o olduğunu görünce ona saygı duymaya başladım. Kadınlar ne zaman bir tartışmaya girişip sonra yollarını kaybetseler, Dorothy kibarca sözlerini keser ve yararlı bir öneride bulunurdu. Onun otoritesinin bilgeliğinden kaynaklandığını görüyordum, ama emirlerini bekleme eğiliminde değildim, onun gibi yapmayı ve ileriyi düşünmeyi tercih ediyordum. Birkaç gün sonra erzağımızın yarısını tükettiğimizi fark ettik.

"Geri dönüp biraz daha yiyecek almalıyız," dedi, "ve aşağıda ne olduğuna dair bir liste yapmalıyız. Ondan sonra burada kalmaya ya da gitmeye karar vereceğiz."

Onun zihninde bu "biz" hâlâ sadece Anthea ve onu ifade ediyordu ama yakında beni de kapsayacağını biliyordum.

Kadınlardan yaklaşık on beşi Anthea ve

Yani. Sığınağa inmeyeceklerdi ama getirdiğimiz her şeyi yukarı taşımaya yardım edeceklerdi. Ayrıca gözcülük yapmaları da önerilmişti ki ben bunun anlamsız olduğunu düşünmüştüm. Bunu Anthea'ya da söyledim.

"Belki de haklısın," diye cevap verdi, "ama tepede nöbet tutan biri varsa ben de kendimi mutlu hissedeceğim. Her zaman bilirsin. Neden gittiklerine dair bir ipucumuz yok, bu yüzden geri gelmeyeceklerinden emin olamayız."

Bu . Kurallarını bilmediğiniz bir dünyada neyin doğru olacağını önceden söylemek imkansızdır. Böylece adımlarımızı kulübeye doğru geri attık ve yaklaştıkça sessizleştik. Hiçbir zaman çok konuşkan olmamıştım. .e, ama ben Uving'e sürekli bir şapkacı gürültüsü arasında alışmıştım ve şimdi duyulabilecek tek şey ayaklarımızın altındaki taşların çıtırtısıydı.

"Yürüyeceksek daha iyi ayakkabılara ihtiyacımız var," diye ekledi Anthea. "Bu sandaletler iki gün bile dayanmaz."

Ayrılmak için acele ettiğimizden, kimse aceleyle geçtiğimiz odalara dikkat etmemişti, ancak 1 kişi muhafızların giydiklerine benzeyen botlar gördüğünü hatırlıyor gibiydi.

"Mesele şu ki kırk kişiyiz!" diye haykırdı Greta. "Yalınayak yürüdüğünüzde tabanlar sertleşir, belki de biz
. ."

Ama cümlesini bitirmedi ve kimse olağan spekülasyonlar üzerine osurmadı. Yaklaşıyorduk ve belli bir endişe bizi sessizleştirdi. Farkında olmadan adımlarımızı hızlandırdık.

Abin'e vardığımızda Annabel, "Hiçbir şey değişmemiş,"

dedi.

7Burada hafif bir rüzgâr vardı. Konuşmayı bırakıp kıpırdamadan durduğumuzda, kulaklarımıza aynı şarkıyı fısıldardı. O gün bulutlar geri gelmişti, gökyüzü yüksek ve beyazdı. Arkadaşlarımın titrediğini gördüm.

"Gidelim," diye ısrar ettim.

Açık havadaydık ve ben ürkerek geri çekildim: yolun üçte ikisini indiğimizde koku beni çarptı. Anthea açıkladı:

"Bu bizim kendi kokumuz. Onu çoktan unuttunuz. Havalandırma sistemi nefes alınabilir bir hava sağlıyor, hepsi bu."

Sonra duydum: Hayatım boyunca duyduğum aynı uğultuydu ve dışarıda olduğumdan beriI 'un onun yokluğundan belli belirsiz rahatsız fark ettim.

"Ve ışıklar açık kaldı," diye not ettim, "bu garip. Her şeyin kapatılması, durdurulması gerekmez ?" "Bu dünyada neyin normal olduğunu nasıl anlayabiliriz? Oust Her neyse! Bunu hiç düşünmemiştik." Işıklar hiç sönmedi.

İkimiz de kafesin bulunduğu büyük odaya girmek istemedik. Ama keşif zevkini bozmamak için başka bir şey yapmadan önce kendimizi zorladık. Her şeyin aynen bıraktığımız gibi gördüğümüzde endişenin son izleri de kayboldu. Yatakları almayı umuyorduk, çünkü kürekle düzleştirdiğimiz yerde uyumuştuk ve hapishanenin sunduğu tek konforu kaybettiğimizi düşünerek şaka yapıyorduk.

"Çok ağır olurlar," diye itiraz ettim. "Ben göremiyorum

Eğer gidersek onları taşıyabiliriz. Onları yanımıza alabiliriz ama sadece burada kalmaya karar verirsek kullanabiliriz."

"Bu çok saçma olur. Sivilleri aramalıyız. ination."

"Ne sivilleşmesi?"

Anthea bana baktı. "Ne demek istiyorsun?"

Omuz silktim.

Bir düşünün. Bu gezegen onlara ait, yani bize sahip olan insanlardan başka ne bulabiliriz ki? Hapsedildim mi? Onlarla tanışmak gibi bir niyetim yok." "Başka bir gezegende olduğumuzu mu düşünüyorsun?"

Bu bir soru değil, bir açıklamaydı. Ben -Söylediklerimden son derece emindim. Ben de hiçbir zaman kesin bir şey bulamadım.

Sonra sağdaki odaya girdik.

Şapkada bir masa ve birkaç sandalye vardı. Duvar boyunca Anthea'nın dolap olarak adlandırdığını ve insanların eşyalarını koymaları için her zaman bulunduğunu söylediği altı uzun, dar dolap vardı. "Açıktılar. Her birinin içinde iki çift çizme bulduk, daha önce gördüklerimin bunlar olup olmadığını hatırlayamıyordum. Anthea onları aldı ve masanın üzerine koydu. Ayrıca iki gömlek, iki çift külot ve iki çift pantolon vardı. "Bunlar çok işe . Ama burada yeterli."

Bir çekmecede iğneler ve ipliklerin yanı sıra tanımlayamadığım başka nesneler de vardı.

"Makaslar, düğmeler ve fermuarlar: ünitelerini onarmak için

formları,' dedi Anthea.

Şaşırtıcı bulduğu tek buydu.

"Fotoğraflar ya da mektuplar, kişisel eşyalar yok, ama doğru, burada yaşamıyorlardı. Muhtemelen tüm bunları başka bir yerde saklıyorlardı. O kadar aceleyle gittiler ki, eşyalarını toplayacak zamanları olmadı."

Kaşlarını çatarak uzaklaştı.

"Sorun nedir?"

"Ama burada yaşamıyorlarsa, neden gömlekler ve botlar?

Omuz silkti.

Diğer taraftaki soğuk hava deposuna ulaşmak için yiyecek kutularının depolandığı roorayı geçtik. Anthea kapıdaki termometreyi kontrol etmek için durdu.

"Eksi elli! Bunun çok uzun sürmesi gerekiyordu.

tirae. Belki de et malzemeleri o kadar sık gelmiyordur."

İhtiyacımız olanı çabucak aldık. Çok, benim için tamamen yeni olan ve acı verici bulduğum bir duyguydu bu.

Titrediğimi gören Anthea bir tulum getirmeye gitti. battaniye ve beni ona sardı.

Hastalanmamaya dikkat etmelisin. Sizi iyileştirmek için ne yapacağımı bilmiyorum, henüz ilaca benzeyen bir şey görmedim. Yine de bize hep hap veriyorlardı! Oturun ve dinlenin, ben şıra suyu ısıtacağım."

Diğer odada küçük bir ocak ve bizim kullandıklarımızdan çok daha küçük bir tencere görmüştük. Anthea bana hazırlamayı düşündüğü içeceği tatlandıracak bir şeyler aradı ve sadece birkaç çay yaprağı bulunca şaşırdı

bir paketin dibinde. Bu yeni tadı pek beğenmedim ama itaatkâr bir şekilde içtim ve içimi ısıttı.

Sonra ilk odaya geri döndük. Anthea kahve da daha fazla çay paketi aramaya başladı ama hiçbir şey bulamadı. Okuyamadığım için pek yardımcı olamadım, etiketler de bir şey anlatmıyordu. Bir sürü alet edevat vardı, o bölümde hiçbir şey eksik olmazdı.

Neden orada saklandıklarını anlamıyorum. Çekiç ve çivilerden daha önce bahsetmiştim, ancak testereler, uçlar, her türlü pense, kazma, kürek ve birkaç teneke açacağı da vardı. Anthea, hiç kullanma fırsatım olmadığı için adını ve kullanımını bilmediğim başka nesneler de tanımladı. -

,

Testereleri ve kürekleri aldık. Bize verilenlere benzeyen ama yeni olan bir sürü battaniye bulduk. Muhtemelen ihtiyaç duyulana kadar saklanıyorlardı.

"Onları geçme hızımıza bakılırsa

İki yüz yıldır burada!" diye haykırdı Anthea.

Gideceğimiz şeyleri paketlemek için kullandık.

çık.

"Bunların hepsini taşıyamayız, çok fazla yük var ve onca yıl neredeyse hiçbir şey yapmadığımız için çok zayıfız."

Yüzlerce merdiven yeterince ürkütücüydü ama bu kadar yükle nasıl tırmanacaktık?

"Arabayı kullanabiliriz," diye önerdim, "eğer merdivenleri çıkabilirsek.

Ağır ve genişti. Merdiven düz olduğu için,

sıkışmayacağımızı düşündük ama ağırlık bizi .

"Deneyelim."

On adım sonra nefesimiz tükenmişti. Tekerleklere zarar vermek istemiyorsak tamamen kaldırmamız gerekiyordu ki bu da amacımıza ulaşmamızı engelleyecekti.

"Greta cesur ve güçlüdür. Eğer aşağı iner ve bize yardım ederse, bunu başarabiliriz."

Kadınların girişin yanında bizi beklediklerinden emin olduğumuz için seslendik. Greta isteyerek bize katıldı. İlerlememiz yavaştı ve kendimizi yormamak için sık sık durmak zorunda kaldık. Frances ve Annabel ne kadar yorgun olduğumuzu görünce endişelerini yendiler ve hazırladığımız bohçaları almak için aşağı indiler. Sadece iki gün yetecek kadar et almıştık, çünkü sadece taze erzak almak için geri dönmemiz gerekiyordu ve çok ağır oldukları için yatakları geride bıraktık. Soğuk hava deposunun kapısını arkamdan dikkatlice ve son dakikada Dorothy için bir sandalye .

Dönüş çok yavaştı. Tramvay için bir yol açmamız gerekti ve aslında küçük bir yol açtığımızı fark ettik. Annabel fazladan yardım istemek için önden gitti.

Kadınlardan biri, "Ama bu yol onlara nerede olduğumuzu gösterecek!" dedi.

Anthea ve Greta omuz silkti. Yavaş yavaş, aşağı inmeye cesaret eden tüm kadınlar bir daha asla geri dönmeyecekleri sonucuna vardılar. Terk edilmiş odalarda öyle kesin bir şey vardı ki, onlardan hiçbir iz kalmamıştı.

birinin gelip "Bu benim" diyeceğini hayal etmek "Bu benim."

Hemen ekipler halinde organize olduk: bazı kadınlar önden gidip taşları kaldırdı, diğerleri de kürekle zemini kazıyarak onları takip etti. En ufak bir engelde, yolu açmak için arabayı durdurduk. Ağır yüklü olduğu için arabayı tekrar hareket ettirmek için birkaçımızın çalışması gerekti. Oraya vardığımızda ateşler yanıyordu ve ızgara etler bizi bekliyordu. Dorothy sandalyesinde otururak yemeğini yedi ve biz de onun etrafında toplandık.

"Gitmek zorundayız," dedi. "Buraya yerleşip parazitler gibi sığınaktan yaşayamayız. İnsan olarak kalmalıyız. Nerede , bizi kimin ve neden tutukladığını bilmek istiyorum. Bilmediğim bir şeyin ortasında, bir sandalyede otururken ölmek istemiyorum."

Tuhaf bir şekilde, az önce kaderini tarif etmişti.

"Battaniyelerimiz ve bir sürü ipliğimiz var: çuvallar yapalım ve her kadın taşıyabildiği kadarını taşısın. Kuzeye ya da güneye gitmemizin bir önemi yok, çünkü aradığımız şeyin ne tarafta olduğunu bilmiyoruz."

Anthea, "Onu bulduğumuza sevinip sevinmeyeceğimizi de bilmiyorum," diye mırıldandı.

"Greta, Anthea ve çocuk konserve almak için sığınağa geri dönecek. Her gün yediklerimizin ağırlığını değerlendirmeli ve bir kadının iki aylık yiyeceği taşıyıp taşıyamayacağını görmeliyiz. Yürüyeceğiz. Dayanıklılığımızı artıracağız ve bir süre sonra günde on iki ila on beş mil yapabileceğiz, bu da toplamda altı ila dokuz yüz mil anlamına geliyor: bu süre içinde

bir şey. Aksi takdirde ..."

Kadın titredi. Bir an sessizlik oldu ve bu sessizliği Anthea bozdu:

"Eğer iki aylık erzak alırsak, sadece bir ay yürüyebiliriz. Retmn'i düşünmek zorundayız."

Sessiz kaldık. Kimse bir şey bulamayacağımıza inanmak istemiyordu. Ama geceleri hiç ışık yoktu. Geçmişte, çöllerin üzerinde bile insan varlığına dair işaretler - yollar, uçaklar - hep vardı. Bu boş düzlük ve sessiz gökyüzü ıssız bir arazi izlenimi veriyordu.

"İki gün yola çıkacağız. Yarın sırt çantalarını hazırlayalım."

O gece gökyüzü açıldı. Gün batımından sonra, gece çöktüğünde, yıldızları uzun uzun seyrettim. Anthea, gözleri açık, sırt üstü yatıyordu.

"Uyanık mısın?

"Bunun Dünya üzerindeki gökyüzü olduğundan emin değilim. Eskiden tanıyabildiğim tek takımyıldız olan Büyük Ayı'yı bulamıyorum. Diğer yarımkürede Güney Haçı'nı görebiliyordunuz ama neye benzediğini ya da nerede olduğunu bilmiyorum."

Ertesi gün çok meşguldük. Yiyecek stoklamak için sığınağa birkaç kez indik, aletleri, kürekleri ve tencereleri kırk yığına böldük. Kadınlardan on tanesi sırt çantalarını dikerek olabildiğince sağlam hale getirdi. Trol yolunu kullanmak istedik ama bu bizi oldukça yavaşlatacaktı. Geriye dönüp baktığımda, onu yanımızda tutmamız gerektiğinin neden bu kadar açık göründüğünü anlayamıyorum: sanki hepimizin içinde bir önsezi vardı

ve bunu inkar etmeye kararlıydılar. Anthea tekerlekleri saklamak istedi, bana tekerleklerin kökeni hakkında bazı açıklamalar yaptı tüm teknik süreçler. Sonunda bunun bir yolunu buldu. Herkes bunun bir parçasını aldı. Biz de Bizimle sandalyede.

Dorothy ve diğer yaşlı kadın Eliza Margaret yüzünden ilerlememiz oldukça yavaştı. Dinlenmeleri için saatlerce durmamız gerekiyordu ve ne kadar nazik olurlarsa olsunlar, asla başaramıyorlardı tek seferde tepeye ulaştım. Diğer tarafta ne olduğunu bulmak için sabırsızlanarak ilerlemeye devam ettim ve her zaman hayal kırıklığına uğradım çünkü düzlükten başka bir şey yoktu, bir gen- ve sonra bir sonraki yükseliş. Kadınlar bir ev, bir yol, bir işaret gördüğümü umarak beni izlediler ama başımı salladım. Üç büyük tepeyi aştık ve güneş batmak üzereydi ki

Nehir ilkinden daha küçüktü ve geceyi burada geçirmeye karar verdik. Hemen kampı kurduk: taştan bir ocak, çalıların ortasında bir çukur ve mahremiyet için üç battaniye. Yemek çok lezzetliydi.

Sessizdi, hayal kırıklığı çoktan .

"Bunu beklememiz gerekirdi," dedi Anthea. Hapishaneyi her şeyden uzakta inşa ettiler, muhtemelen gizli kalması gerekiyordu."

Zhe kadınları bu fikri hemen benimsediler. Üzülmek istemediler ve kısa süre sonra eski hapis teması üzerine yeni bir tartışma başlatmanın bir yolunu

buldular - Bir süre sonra yeniden gülmeye bile başladılar.

Güneş battığında Rose şarkı söylemeye başladı.

Şaşırmıştım. Daha önce hiç müzik duymamıştım, varlığından bile haberim yoktu. "Bakın," diye Annabel, "gökyüzü ne kadar güzel!" ve herkes gün batımını izlemek için döndü. Birkaç sevinç çığlığı, renklerin beklenmedik ihtişamı karşısında kısa sürede kayboldu. Onları tanıyamadım, pembe ve leylak renginin bu tonlarını daha önce hiç görmemiştim, sadece sığınağın grisini görmüştüm. Morun menekşe rengine çalan uzun izleri... bazı bulutların yeşilimsi bir tonu vardı, altın ışığıyla vurulmuştu. Nefesim kesildi ve tam Anthea'ya soru soracaktım ki Rose'un sesi sessizliğin ortasında net ve güçlü bir şekilde yükseldi. Patlamanın uzak bir yankısı gibi bir tür sarsıntı hissettim ama bu daha uzun sürdü ve gözlerimi yaşarttı. Uzun bir süre şarkı söyledi ve diğer kadınlar da sözleri mırıldandılar. Güneş bir tür uzun, nazik alkışla kayboldu ve ovanın üzerine alacakaranlık çöktü.

Daha sonra, uykumda, kollarımın beni kaldırdığını hissettim: Anthea'ydı.

Beni bir battaniyeye sardılar. Bu kez gardiyanların ve kırbacın anısı beni içgüdüsel olarak geri çekmedi ama uykuya da geri dönmedim. Belirsiz bir huzursuzluk hissettim. Beni büyüleyen yıldızlar dikkatimi dağıtmıştı. Onlara uzun süre baktım, sabit görünüyorlardı ama yine de o kadar yavaş hareket ediyorlardı ki yollarını takip edemiyordum. Rose'un şarkısı hâlâ kulaklarımda çınlıyordu.

Bir süre sonra tuvalete gittim. Geri dönerken bazı kadınların gruptan uzakta, aynı battaniyenin altında dolaş yattığını fark ettim. Bunu garip buldum. Konuşma fırsatı bulduğumda

Anthea'ya bu konuyu açtığımda omuz silkti ve birbirlerine ellerinden geleni yaptıklarını söyledi. Utanmış olduğunu hissettiğim için ısrar etmedim.

Yirmi altı gün boyunca yürüdük ve her akşam hüzün ve ardından Rose'un şarkıları vardı. Aynı şarkıyı asla iki kez tekrarlamazdı. Önceleri daha önce öğrendiği ezgileri söylüyordu, sonra şarkılar uydurmaya başladı ve kendisinde bilmediği bir yetenek geliştirdi. Yirmi yedinci gün öğle yemeği için mola verdiğimizde, kadınlar yemeği hazırlarken ben her zamanki gibi önden gittim ve ilk kez bir şey gördüm: Yemekten sonra ineceğimiz uzun yokuşun ortasında, bıraktığımız kulübeye o kadar benzeyen küçük, kare bir bina duruyordu ki, önce bir daire çizdiğimizi düşündüm. Ama arazinin uzanışı aynı değildi, bu kulübe ovanın ortasında değildi ve bizimki gibi güneye bakmıyordu, açık kapı bana bakıyordu. Hızla ilerledim ve sonra diğerlerine söylemem gerektiğini fark ettim. Çılgınca el kol hareketleri yaparak geri döndüm, onlar da ateşi ve tencereleri bırakıp yanıma geldiler. Kendimi onları beklemeye zorladım. Ben de iyi bir arkadaş olmuştum.

Koşarak yukarı çıktılar, Dorothy bile acele ediyordu, nefes nefese kalmıştı. Anthea ve ben tepeden aşağı inerken ona destek olduk ve bu görev sabırsızlığımı kontrol etmeme yardımcı olduğu için mutluydum. Bir an yarı açık kapının etrafında durduk, şaşkınlık ve dehşet içindeydik: Ya muhafızlar varsa? Bir adım öne çıktım ve kapıyı kendime doğru çektim. Menteşeler çoktan paslanmıştı, sertleşmişlerdi,

Daha sert ittim ve gıcırdayarak yol verdiler. Merdiveni gördüm, ışık yanıyordu. Hoş olmayan bir koku vardı. Peşimde Anthea ve Dorothy olduğu halde içeri girdim ve aşağı inmeye başladık. Kimse konuşmuyordu, sanki bulacağımız şeyin önsezisi üzerimizde ağırlık yapmaya başlamıştı.

Koku kısa sürede güçlendi ve daha merdivenlerin yarısına bile gelmeden baskın hale geldi. En cesur kadınlar hemen arkamızdaydı ve haykırışlarını duyabiliyorduk. Dorothy durdu, elbisesinin alt kısmını yırttı ve burnunun önünde tuttuğu bir tür maske yaptı. Herkes aynı şeyi yaptı: kokuyu pek azaltmadı ama kendimizi ondan korunmuş hissettik. Mümkün olduğunca az nefes alarak, nefes nefese kalmamak için duraklayarak inişimize devam ettik. Kadınlar birer birer sessizliğe gömüldü ve tek ses ayaklarımızın merdivenlerdeki yumuşak takırtısıydı. Dibe ulaştık. Büyük çift ahşap kapılar açıktı, tıpkı sirenin çaldığı gün kendi hapishanemizde olduğu gibi. İçeri adımımı attım ve dehşet içinde donup kaldım.

Gecenin yarı ışığıydı ama kafesi görebiliyordum: zemin ölü kadınlarla doluydu. Her yerde görünüyorlardı, şiltelerin üzerinde yatıyor, birbirlerinin üzerine atılmış, parmaklıklara tutunmuş thera grupları, yığınlar halinde, korkunç bir kaos içinde dağılmışlardı. Bazıları çıplaktı, bazılarının elbiseleri lime lime olmuştu, korku dolu bir tavır içindeydiler, yüzleri asıktı, ağızları ve gözleri açıktı, yumrukları sıkılıydı, sanki ölümün onları kapıp götürdüğü çılgınlıkta birbirleriyle dövüşmüş ve birbirlerini öldürmüşlerdi.

Burada, gecenin bir yarısı siren çalmıştı, kapı kilitliydi ve gardiyanlar -tabii ki- kapıyı açmaya zahmet etmemişlerdi. Kadınlar denemişti. Açlık onları öldürmeden çok önce kederden ölmüşlerdi. Yiyeceksiz, öfkeli ve çaresiz, kalan güçleriyle parmaklıkları tırmalayarak, anahtar ya da alet olmadan kilidi açmaya çalışarak, parmakları kanayarak, imkansızı başarmaya çalışarak, hastalanarak, delirerek, bitkin bir şekilde yatarak ve sonra çıplak elleriyle çeliğe saldırmak için tekrar kalkarak kaç gün geçirmişlerdi, Çığlık atıyor, ağlıyor, sersemliyor, bazen akıllarını başlarına toplayıp kaderlerini düşünüyor ve öfkeyle ondan kaçıyorlardı ve şimdi kokuşmuş, şişmiş, kokuşmuş ve yeşil, çürüyen bedenlerine üşüşen kurtçukların istilasına uğramışlardı; inanılmaz bir şans eseri olmasaydı bizim de başımıza gelebilecek kaderin grotesk bir görüntüsü.

Arkadaşlarımız da bize katıldılar, önce aceleci adımlarla ilerlediler, sonra yavaşça durdular. Anthea, Dorothy ve ben yavaş yavaş geriye itildik ve kendimizi sığınağın duvarlarına, kafesten olabildiğince uzağa dizilmiş, kırk canlı kadının kırk ölü kadına bakarken bulduk. Korkudan donmuş bir halde uzun bir süre öylece durduk, sonra Dorothy diz çöktü ve usulca konuştuğunu duydum:

"Kutsal Meryem, Tanrı'nın annesi, biz zavallı günahkarlar için dua et.

ners ..." Daha sonra bize bunu çocukluğundan hatırladığını, büyükannesinin ona ailesinin haberi olmadan Hıristiyan dualarını öğrettiğini söyledi.

Diğer kadınlar da diz çökerek onun sözlerini yankıladılar, sanki dehşet karşısında eski ritüeller yeniden anlam kazanmıştı. Karmakarışık kelimelerin sessiz uğultusu, cesetlerin korkunç karmaşasının üzerinde yükseldi, sonra Rose'un sesi duyulabildi. Şarkı söyledi ve zengin, güçlü sopranosu bir anda havayı doldurdu. Sözleri anlamıyordum ama ses tonu o kadar yavaş, hüzünlü ve derindi ki korku kedere dönüştü ve kalbimin sıkıştığını hissettim. O durduğunda sessiz kaldık, sonra birer sessizce ayrıldık ve çok yavaş bir şekilde yukarı çıktık.

O akşam Anthea ölüler için duayı Latince okuduğunu açıkladı, o kadar uzun zamandır ölü olan bir dildi ki bu, sadece törenlerde kullanılıyordu. Anlamamıştım, törenin ne olduğunu hâlâ tam olarak anlayabilmiş değilim ama bu sayfaları okuyan olursa öğrenecektir.

O gün yola devam etmedik. Kampa döndüğümüzde kimse yemek yiyemedi ve saatlerce konuşmadan oturduk. Ancak akşam karanlığında biraz yemek yiyebildik ve tekrar konuşmaya başladık. Demek ki tek tutsak biz değilmişiz. Bizimkinin tıpatıp aynısı olan başka bir sığınak daha vardı. Bu iki gerçek bizi yıkmıştı. Bize olduğu hakkında hiçbir fikrimiz yoktu: bazen keşfimiz olaylara ışık tutacakmış gibi görünüyordu, ama bazen de her şeyi daha da kafa karıştırıcı hale getiriyordu. Şimdi geriye dönüp baktığımda, basitçe, kendimizi absürdün daha da derinlerine dalmış bulduğumuzu söyleyebilirim.

Kırk kişi olduklarını söylüyorum: hemen
kadar çok olduğu izlenimine kapıldım.

vardı ama kimse saymamıştı. O gün saydım ve sadece otuz dokuz kişi olduklarını ve kırk yatak bulunduğunu öğrendim. İçlerinden biri muhtemelen sirenin çaldığı ve cesedinin kaldırıldığı günden önce ölmüştü. Daha sonra bu konuyu tartıştığımızda, kırk demiştik, çünkü onlar bizim eşitlerimizdi, daha az ikizlerimizdi ve zihinlerimizde onlar da eşitti. Kafesi cesetlere açmak ve onları düzlüğe gömmek istediğimiz için anahtar demetinin düşüp düşmediğine baktım ama hiçbir şey bulamadım. Getirdiğimiz anahtarlarla parmaklıkları zorlayarak açmaya çalıştık ama her ikisi de çok sağlamdı.

Hiçbirimiz bunu nasıl yapacağımızı bilmiyorduk. Sonunda Anthea ve ben büyük çifti kapattık. Bir mezar yapmak ve onu mühürlemek ya da bu kapıların ardında çılgın bir dava uğruna ölen kırk kadının yattığını bir mesaj bırakmak isterdik, ama elimizde yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Yazmak ve tahtayı oymak bizim için çok zordu.

Diğer sığınakta yaptığımız gibi iki odanın içindekilerin envanterini çıkardık ve botlar da dahil olmak üzere aynı şeyleri bulduk, bu da şanslıydık çünkü sandaletlerimiz çok kötü durumdaydı. Bir kez daha taze etimiz vardı ve konserve yiyecek stoklamıştık.

Üç gün sonra tekrar yola çıktık. Yol arkadaşlarımı bir tür atalet sarmıştı. Çok az konuşuyorlardı, Rose'un şarkı söylediği ve onların da katıldığı zamanlar dışında akşamları sessizdi. Sanırım düşünmek istemiyorlardı, böylece

Kaçınılmaz olanla yüzleşmek ve umutsuzluğa kapılmamak için. Şehirleri, medeniyeti bulacaklarını sanıyorlardı: Ben taksilerden başka bir şeyle karşılaşmayı beklemiyordum ve sanırım onlar da bunu hissetmişlerdi. Bana tarif ettikleri tekdüzeliği bilmiyordum, hayal bile edemiyordum ve uzun bir yokuştan sonra sadece başka bir çukur gördüğümde şaşırmadım, çünkü başka bir şey hakkında net bir fikrim yoktu. Ama onların depresif ruh hali beni de etkilemiş olmalı ki, ileriye doğru koşmaya olan ilgimi kaybettim ve üçüncü kulübeyi gören Greta oldu. Endişemizden dolayı adımlarımızı biraz hızlandırdık ve aşağı inerken kafesin açık olacağına, içindekilerin kaçmayı başardıklarına ve onlarla bir gün ovada karşılaşacağımıza dair pek umut beslemiyorduk: pis koku oradaydı.

Kadınları bulmayı bekliyorduk: onlar erkekti.

onlar da kaçmaya çalışmışlardı. Lavabolardan birini gevşetmeye, kilitleri açacak aletler yapmak için boruları çekip çıkarmaya çalışmışlardı. Her şey çabalarına direnmişti: borular bükülmüş ama kırılmamıştı, porselen klozetler yamulmuştu ama onları parçalayamamışlardı. Cesetler her yere dağılmıştı ve otuz dokuz kadınınkiyle aynı durumdaydılar. Klima hâlâ çalışıyordu. Yavaş yavaş koku kaybolur ve cesetler hala orada olurdu, mumyalanmış ya da iskelete dönüşmüş, bazıları çıplak, diğerleri paçavralar giymiş, gömlekleri yırtılmış ya da pantolonları elbiselerimizle aynı dayanıksız kumaştan kesilmiş. Her yere , her türden

Gül'ün trajik tanıkları gözyaşları içinde, haysiyetten yoksun tavırlarla aşağı inmeyi reddettiler,
Ölülerin müziğini söylemedik. Dolaplardan işimize yarayabilecek her şeyi aldık ve hemen oradan ayrıldık, kadar yürüdük,
Kampımızı bir yakınında yapmamak için.
Aylarca devam ettik ve o andan itibaren kanal evinden kanal evine geçtik. Bir kasabaya ulaşmaktan umudumuzu kesmiştik, beklentilerimiz değişmişti: bir gün açık bir kafes bulacaktık. Ziyaretimizin izlerini bırakmaya bile karar verdik, diğerlerinin -eğer varsa- temizlediğimiz her kulübenin kapısının önünde yere taşlardan yapılmış büyük bir haç çizdi. Rthea bana bunun atalarımızın dini olan Hıristiyanlığın işareti olduğunu ve çok uzun bir
"Bir zamanlar, zulme uğrayanların amblemiydi. Artık kimse muhafızların yeniden ortaya çıkmasından korkmuyordu, onlara ne olduğu hakkında hiçbir fikrimiz yoktu ama artık orada olmadıklarından emindik. Ayrıca hangi yöne gideceğimizi göstermek için bir çizgi çizdik.

"Ama diyelim ki etrafta böyle dolaşan başkaları da var? Haç ve ok o kadar açık ki, onlar da aynı sembolleri kullanıyor olabilirler, çünkü onlar da sadece
:yazmak için tonlar! Bir imzaya ihtiyacımız var," dedi Dorothy, "aksi takdirde kendi imzalarımızla karşılaşıp onları tanıyamayabiliriz."

Ne seçeceklerini bilemediler. Önceki dünyada insanlar kendi isimlerini imzalarlardı, ama kırk tamtam toz içinde mi kaldı? Otuz dokuz, aslında, çünkü

Adımın ne olduğunu hiç bilmiyorduk ve kadınlar bana Thild diyordu. Ne seçmeliyiz? Bir daire mi? Üçgen mi? İki paralel çizgi mi? Sonunda Anthea üzerinde bir daire olan bir haç önerdi.

"Bu onlara kadın olduğumuzu gösterecektir. Başka neye ihtiyacımız var?"

"Başka kadınlar da olabilir," dedi Greta, "bir şeyler ekleyelim ve hiçbir şey bilmediğimiz için, ne nerede olduğumuzu, ne neden olduğumuzu, ne de nereye gittiğimizi, bir soru işareti ekleyelim."

Her seferinde bütün bir günümüzü aldı. Birçoğumuz erkeklerin bulunduğu sığınağa geri döndük ve yere büyük semboller çizdik. Bizim sığınağımız ve ölü kadınların bulunduğu ilk sığınak işaretlenmemişti ama diğerleri işaretlenmişti - hepsi değil, çünkü yalnızken yere imza yazmaya devam etmedim, artık herhangi bir canlı varlığın geleceğine inanmıyordum.

İki yıl boyunca yürüdük, küçük adımlarla ilerledik ve sonra durmamız gerektiğine karar verdik: Dorothy gittikçe zayıflıyordu. Bunun farkındaydı ama bahsetmek istememişti. Gittikçe yavaşladığını görebiliyorduk. Bir sabah kalkmaya çalışırken sendeledi ve ayağa kalkamayacağı hemen anlaşıldı. Anthea kulağını göğsüne dayadı: kalbi çok zayıf atıyordu. İyileşene kadar beklemeye karar verdik ama iki gün sonra tedirginleşmeye başladı:

"Beklemenin bir anlamı yok," dedi. "Ben yaşlıyım, yetmiş beşi geçmiş olmalıyım, kalbim daha fazla güçlenmeyecek. Devam etmeliyiz."

Bunca zamandır yanımızda taşıdığımız aletler sayesinde bir tür sedye yapmayı başardık. Güzel ve düz iki ağaç kestik, gövdelerini kestik ve sıkıca örülmüş kumaş şeritleri kullanarak sandalyeyi onlara bağladık. Dorothy üzerine oturdu. Çok zayıf olduğu ve sürekli üşüdüğü için onu battaniyelere sardık, sonra sandalyenin arkasına bağladık ve dördümüz onu taşıdık, onu sarsmamak için adım adım yürümeye özen gösterdik. Ancak bu sadece birkaç gün sürdü: bunu bile yorucu buldu ve sonra oturmaya devam etmek onun için acı verici olmaya başladı. Onu yatarak taşıyabilmek için iki ahşap direğe dallar çiviledik. Bize içtenlikle teşekkür etti ve kendini daha iyi hissettiğini söyledi ama nefes darlığı çektiğini görebiliyorduk ve biz hareket ettirirken çoğu zaman gözlerini kapalı tutuyordu. İlk başta uyudu ve en ufak bir şey onu uyandırdı, sonra taşıyıcıları değiştirmek için durduğumuzda artık tepki vermediğini fark ettik. Anthea onun hafif bir komaya girdiğini söyledi. Kadınlardan bazıları durmamızı istedi ama Dorothy uyandı ve bunu duymak istemedi:

"Eğer durursan, kendi kendime belki yarım saat sonra bir şeyler bulabilirdik diyeceğim ve kızgın bir şekilde öleceğim. Son nefesime kadar devam etmek istiyorum."

Ve Dorothy aslında böyle öldü, Anthea elini tutarak yanında yürürken kadınlar tarafından nazikçe sallandı. Bir süre sonra artık nabzını hissetmiyordu. Gözyaşlarının yanaklarından süzüldüğünü gördüm.

"Her şey bitti," dedi.

Diğerleri bize yetişti ve biz de yürümeye devam ettik.

gün batımı, otuz dokuz kadın ve bir ceset. ovayı geçen uzun, dağınık bir kol, imkansızın içinden geçen sessiz bir alay, kendi isteğine göre durmadan ölmek isteyen inatçı kadının yanında, istemeyerek boşluğu ele geçiriyor.

Onu gece gömdük. Güzel bir yağmur vardı. Rose'un cenaze ağıtı ovanın üzerinde kaldı.

Sanki onu terk etmek istemiyormuşuz ve artık devam etmek için bir nedenimiz kalmamış gibi birkaç gün mezarın yanında kaldık. Hiçbirimizin hâlâ kurtuluşumuz olacak o şehirlere ya da kafesin açık olacağı bir sığınağa inandığını sanmıyorum. Neredeyse her akşam Anthea gökyüzüne bakıp nerede olduğumuzu merak ediyordu. Dünya'da olsaydık mevsimlerin değiştiğini fark ederdik, ama burada, birkaç ay boyunca günler neredeyse hiç kısalmamıştı ve hava da hissedilir derecede serin değildi. Kar fırtınaları ya da sıcak hava dalgaları olurdu, bu değişmeyen hava, neredeyse hiç yağmur ve bu seyrek bitki örtüsü değil. Neden yola devam edelim? Nerede olduğumuz konusunda hiçbir fikrimiz olmayacak, dedi, her zaman bir sığınağın yakınında olacağız ve teker teker öleceğiz.

O andan itibaren, bir gün sonuncu olacağımın tamamen farkındaydım.

Ama nereye gideceğimizi bilmiyorsak, kalmak için daha iyi bir nedenimiz yoktu ve yeniden yola koyulduk. Şimdiye kadar güneye doğru yürümüştük: yön değiştirmeye karar verdik. Hâlâ kulübeler, sığınaklar ve cesetler vardı. Mary-0ane hastalandığında, bırakmaya karar verdik. O iyileşene kadar

daha iyi olduğunu söyledik, ama ölene kadar öyle olduğunu biliyorduk.

Mary-Jane'le pek bir işim olmamıştı, itiraz etmeden takip eden ve hiçbir öneride bulunmayan, oldukça kendini beğenmiş bir kadındı. Ateş yakma zamanı geldiğinde odun toplar, yükünü nefessiz kalmadan taşır ve yürüdüğümüzde ne en sonda ne de en önde yer alırdı. Aslında hiçbir şekilde öne çıkmazdı: Sanırım insanlar uysal derken bunu kastediyor. Yalnız uyumayan kadınlardan biriydi ve bu gezegenin Dünya olmadığını düşünen ilk kadın olan Emma ile çok sık görülüyordu. Gerçi o kadar az kişiydik ki hepimiz birbirimizi tanıyorduk ama bazı yakınlıklar gevşek gruplar yaratmıştı ve ben Mary-Jane ile aynı grupta değildim ama Anthea, Greta ve Frances ile birlikteydim, yani Dorothy'nin etrafında oluşan ve kararları veren grupla. Belki de arkadaşlıktan kastettikleri buydu ama her halükarda hastalık hepimizi aynı kaygıyla bir araya getirdi.

Nary-Jane'in mide ağrıları vardı. Bir gün çok kan kaybetti, oysa uzun zaman önce menopoza girdiğini düşünüyordu ve sonra ağrılar başladı. O gece çok az uyudu, bir ağrı spazmı onu uyandırdı ve aniden neden oldu. Hepimiz koşarak yanına gittik. Hemen kendini toparladı ve inlediğini duyduk, yumrukları ağzındaydı, alnı terden ıslanmıştı. Çaresiz ve umutsuz bir şekilde yanında durduk. İlk başta bize yatağımıza dönmemizi, yapabileceğimiz bir şey olmadığını söyledi ama hiçbirimiz yapamadık ve sonunda varlığımızı kabul etti.

Emma alnını nemli bir bezle hafifçe sildi, Anthea karnına Nary-0ane'in yatıştırıcı olduğunu söylediği sıcak bir kompres uyguladı. Atak yavaş yavaş azaldı ve acıdan bitkin düşmüş bir halde uykuya daldı. Sonra onun etrafında yere uzandık ve kendimizi tekrar uykuya bıraktık. Bir sabah uyandığımızda artık yanımızda olmadığını gördük.

Erzaklara kolayca erişebilmek için bir kulübenin oldukça yakınında durmuştuk. Orada oturmuş şaşkınlıkla birbirimize bakıyorduk, hepimiz diğerlerinin arasında onu arıyorduk, o sırada aklıma sığınağa inmek geldi. İşte oradaydı. Battaniyesini şeritler halinde yırtıp birbirine bağlamış, sonra da kırk erkek cesedinin yanında kendini parmaklıklara asmıştı. Onu orada bırakmaya karar verdik. İpi kestik, onu yere yatırdık, elimizdeki en yeni battaniyeye özenle sarılmıştı, ellerini karnının üzerinde kavuşturmuştu, canı çok yanmıştı ve Rose ilk kez aşağı inip bir sığınakta şarkı söylemeyi kabul etti. Zhen, her zaman yaptığımız gibi kapıyı arkamızdan kapattık. Yere sembollerimizi çizdik ve oradan ayrıldık. Ama bu sefer, bir yer aramak içindi. Sanki bu iki ölüm bizi bu gezegende belki de Dünya olmayan hiçbir şey olmadığına ikna etmişti. İhtiyaçlarımızı karşılayacak bir sığınaktan çok uzak olmayan bir nehir istedik: tıpkı ayrıldığımız yer gibi, ama elbette, içimizden birinin acısına son vermek için kendini öldürmek zorunda kaldığı yere bu kadar yakın kalmak istemiyorduk. Dorothy'nin ölümü onu sevenleri üzmüştü ama yaşlıydı ve çok gen-

tle. Mary-0ane'in ölümü bizi şok etmiş, korkutmuştu. Yaşlı kadınlar konuda konuşmak istemediler. Hiç şüphesiz bu hemen oradan ayrıldık.

Birkaç hafta sonra aradığımızı bulduk: nehir genişti, ortadaydı, su uyluklarımıza kadar geliyordu ve kıyısında bol miktarda ağaç vardı. Büyük taşlar ve çamurdan yapılmış bir tür harçla evler inşa etmeye karar verdik. Çatılar için kesilmiş ağaç gövdeleri kullanacaktık. Akıntının çok güçlü olmadığı bazı yerlerde su otlarının yetiştiğini fark etmiştik. Bunlar kurutulup ip haline getirilebiliyor, biz de dal demetlerini kalın bir tabaka halinde birbirine bağlayarak, ne anlama geldiğinden pek emin olmasak da saz dediğimiz şeyi yapabiliyorduk. Daha sonra aynı yabani otları katranla karıştırdığımızda katranın daha güçlü olduğunu fark ettik. Gösterişsizdik: ilk evin kenarları dört metre uzunluğundaydı. Yapımı iki ay sürdü ve yağmur yağdığında içinde barınmak çok keyifliydi. Elbette hepimiz aynı anda sığamazdık ama dışarıda kalan kadınlar, kaçışımızdan beri hep yaptığımız gibi, ısınmak için birbirlerine sokuldular ve bir dahaki sefere yağmur yağdığında sıranın kendilerine geleceğini biliyorlardı. İkinci ev o kadar uzun sürmedi. Onu dikdörtgen yapmaya karar verdik. Ağaçlar yüksek değildi ve çatının tüm uzunluğunu tek bir kirişle destekleyemezdik, ancak gövdeleri taş sütunlarla destekleyerek o kadar iyi kesiştirmeyi başardık ki her şey çok bir şekilde bir arada durdu. Ayrıca, hiçbir zaman güçlü rüzgarlar olmadığını biliyorduk.

Belki de hâlâ .

Yakındaki sığınaktan sandalye ve masa getirdik ve en güçlü dört kadınla birlikte diğerlerinden mobilya almaya gittim. Ayrıca şilteler de aldık. Sık sık kafeslerin kenarlarında bulduğumuz yatakları parmaklıkların arasından geçiriyorduk. Ölüleri rahatsız etmeden hareket ettirilemeyecek yatakları asla almadık. Şilteler bir süre havalandırıldığında koku kayboluyor ve tamamen kullanılabilir hale geliyordu. Bazen bir keşif yapıyorduk: bir parça kumaş, bir iplik deposu *ve* bir torba sandalet işe yarıyordu çünkü yağmalamalarımız sonucunda artık hepimizin bir çift botu olmasına rağmen, yürümeyi bıraktığımızda ayaklarımızı sarmayan ayakkabılar giymeyi tercih ediyorduk. El arabasını terk etmiştik çünkü tüm sığınaklarda bir tane olduğunu ve çok sayıda sığınak olduğunu biliyorduk. Yeni bir tane bulduk, onu söktük, geri getirdik ve inşaat malzemelerimizi bir yerden başka bir yere taşımak için kullandık. Toplamda beş ev inşa ettik ve ilki mutfak oldu. Bir tür soba yapmak için bir baca kurduk: boş tenekeleri düz bir şekilde dövdük, sonra kenarlarını kerpetenle bükerek birbirine geçirdik ve sonra tekrar dövdük, böylece taş duvarlara desteklediğimiz büyük bir metal plaka yaptık. Altında ateş yakardık, böylece tek bir ocakta birkaç tencereyi ısıtabilirdik. Testerecilikte ustalaştım ve yiyeceklerimizi saklamak için raflar ve banklar inşa etmek için kalaslar yapabildim.

İnşa etmekten çok keyif almıştım ve memnuniyetle

ama diğer kadınlar bunu istemediler: bir kafeste kırk yaşıyorlardı, dokuz yaşında olmaktan mutluydular ya da bir eve on kişi düşüyordu. Eski evlerindeki akan su ve banyo gibi olanaklardan bahsettiler: bunlar bizim unutmamız gereken geçmişe ait şeylerdi. Onların bizim yerleşik hayatımıza benden daha kolay uyum izlenimine kapıldım. Bazen bir tepeye tırmanır ve ovaya bakardım. Yoluma devam etmek isterdim ve sinirlenirdim. O zaman yapacak bir şeyler düşünürdüm, fazladan bir masa ya da bir bank; en zekice olanı tuvalete oturmayı mümkün kılan hareketli bir tahta sistemiydi. Kolayca taşınabilen mobil bölmeler yapmak için uzunlamasına ikiye kesilmiş ağaç gövdelerini bir araya getirdim, bu da çalıları ve battaniyeleri ortadan kaldırabileceğimiz anlamına geliyordu. Tek başıma yapmak istediğim uzun ve karmaşık bir görevdi, yardım almak keyfimi kaçırabilirdi. Yapacak bir şey bulamayınca testerelerin kör olduğunu, çivi ya da penseye ihtiyacımız olduğunu söyledim ve kadınlardan birini benimle birkaç haftalık bir geziye gelmesi için ikna edeceğimi söyledim. Döndüğümüzde, beni bir süre meşgul edecek yeni bir fikir buluyordum, ancak her zaman bir şeyler yapıyordum ve o kadar az ihtiyacımız vardı ki sonunda yeni bir şey düşünemiyordum. Yıllar geçti, hayat oldukça monotondu, Anthea ile tesadüfen yaptığım bir konuşma öğrenme arzumu uyandırdı.

Artık sadece otuz sekiz kişiydik.

Dört evdeki gruplar. Anthea'nın ranza dediği türden yataklar yapmıştık, böylece şilteler

tüm zemin alanı. Anthea, Greta, Burun, Annabel, en yaşlı kadınlardan biri olan Margaret, Denise, Laura ve Frances ile birlikte yaşıyordum. Hepimiz yumuşak başlı, gerçekçi ve nadiren tartışan insanlardık. Doğuştan gelen yakınlıkla oluşan gruplar, evlere taşındığımızda daha belirgin hale geldi; bunu çok iyi anlıyordum çünkü her zaman heyecanlı olan Carol'a ya da konuşması zor, asık suratlı bir kadın olan Mary'ye çok yakın olmak istemezdim. Çiftler beni hâlâ şaşırtıyordu. Bazen şiddetli tartışmalar, bağırışlar ve ağlamalar oluyordu ve bu kadar kargaşaya neyin neden olabileceğini merak ediyordum. İlk yıllarımdan kalma bir korku olarak soru sormaktan çekiniyordum ama Anthea anlamadığımı fark etti ve bana kadınların birlikte neler yapabileceğini anlattı. Bunu tuhaf buldum, çünkü bana dokunulmasından nefret ediyordum, o da bunu kırbacın anısına bağlıyordu.

"O halde," dedim, "erkekler ne için var?

Cahilliğime şaşırmıştı.

'Kimse bana söylemezse nasıl bilebilirim? Ölü adamların bulunduğu sığınaklarda bazıları çıplaktı ve bizden farklı yaratıldıklarını görebiliyordum. Sanırım bunun aşkla bir ilgisi var. Eskiden bundan bahsederdin ama uzun zamandır konuşmuyoruz ve ben hala hiçbir şey bilmiyorum."

Sonra birçok kez duyduğum şeyi tekrarladı

Daha önce:

"Sana söylemenin ne faydası var? Başka adam yok."

İçimde öfke alevlendi, ama artık bir aydın değildim.

Kadınlar arasında küçük bir kızdım: başlangıçta kaç yaşında olursam olayım, yedi yıldır dışarıdaydık ve kesinlikle yirminin üzerindeydim. Düşünen, ortak yaşamımızı organize eden kadınlardan biriydim, becerikli hale gelmiştim, testere kullanabiliyor, çivi çakabiliyor, dikiş dikebiliyor ve dokuma yapabiliyordum, bir çocuk gibi muamele görmek istemiyordum.

"Çünkü bilmek istiyorum! Bazen bildiklerini kullanabilirsin ama önemli olan bu değildir. Bilinmesi gereken her şeyi bilmek istiyorum. Bir işe yaradığı için değil, bilmenin zevki için ve şimdi bildiğin şeyi bana öğretmeni talep ediyorum, asla kullanamayacak olsam bile. Ve unutma, ben en küçüğüm, bir gün muhtemelen sonuncusu olacağım ve bugün hayal edemeyeceğim nedenlerden dolayı bazı şeyleri bilmem gerekebilir."

Sonra bana her şeyi anlattı; erkekleri, penisi, ereksiyonu, spermi ve çocukları. Biraz zaman aldı, çünkü öğrenilecek o kadar çok şey vardı ki, ayrıntıları unutuyordum ve Anthea tekrar tekrar anlatmak zorunda kalıyordu. Çok iyi bir hafızam vardı ama Anthea dünyanın en iyi hafızasının bile her şeyi aynı anda hatırlayamayacağını söyledi. Ayrıca bana kendi vücudumu da anlattı. Adet görmediğim için bir vajinam olduğunu bilmiyordum. Çok şaşırmıştı.

"Ama yıkanırken bile olsa bir şeylerin farkına varmış, hissetmiş olmalısınız?"

Sonra benim gibi hayata hep başkalarıyla çevrili olarak başladığım için kendi bedenimi yakından tanıyamadığımı tahmin etti. Elbette, kadınların her ziyaretten sonra yapmamı söylediği gibi, anüsümden vulvama kadar kendimi dikkatlice sabunlamıştım

Tuvalete gidiyordum ama bunlar bana vücudumun o kısımlarının özel nitelikleri olduğunu öğretmemiş olan yıkama hareketleriydi. Aslında uzun zamandır unuttuğum bu patlamadan ona bahsetmedim ve bu kısa heyecan ile aşkın zevkleri arasındaki bağlantıyı ancak çok sonraları kurabildim.

Konuşmalarımız oldukça gelişigüzeldi, çünkü Anthea çoğu zaman benim cehaletim karşısında o kadar şaşırıyordu ki açıklamalarının ipin ucunu kaçırıyordu. İçimi hayal ederdim. Bazen bir yeri temizler ve tozları çizerdi. Bana mideyi, bağırsakları, sonra kalbi, kan damarlarını ve dolaşımı anlattı. Her şey ilgimi çekiyordu ve ona bildiğinden daha fazlasını sordum.

"Hemşire olmak için eğitim alırken unuttuğum pek çok şey öğrendim, çünkü sınavlardan sonra bunları hiç kullanmadım ve sonra, sanırım yıllarca uyuşturulmak bana geri kalanların bir kısmını unutturdu. Dorothy muhtemelen kalp yetmezliğinden öldü. Bu olurken hatırlamaya çalıştım: kalbin zayıflığı dolaşım sistemini, böbrekleri ve akciğerleri etkiliyor, hepsi çok güzel bulduğum mükemmel mantıklı bir sistemin parçası, ama çalışma şeklini hatırlayamadım."

"Ne işinize yarayacaktı ki?"

"Yok, haklısınız, çünkü hiç medi- cine'im yoktu. Anlamsız olduğunu bile bile denedim, çünkü bilmeye ihtiyacım vardı. Senin gibi."

Bağırsaklarımı hissedebiliyordum, gümbürtüler, şişkinlikler ve düzenli olarak dışkı geliyordu. Cinsel organlarım

Merakımdan bazen tuvalete gittiğimde vajinamı arardım: Kızlık zarı bir koridoru kapatan bir kapı gibi olduğu için parmağımın ucunu zorlukla görebiliyordum. Onu hayal ederdim. uzun ve dar, her iki ucu kapalı, sığınaklardaki koridorlar gibi: girişte, bir erkeğin penisiyle kırabileceği bariyer, daha ileride, boyun

Sadece doğmak üzere olan bebeğin içerideki büyük odadan çıkarken geçebileceği rahim. Pürüzsüz, esnek, koyu kırmızı duvarlar ve en uçta, en uzak girişlerde, bedenimde hiçbir yumurtanın geçmediği yumurtalık kanallarının küçük hayal ettim. Fallop tüplerinin büyük saçaklı yaprakları, yumurtanın yavaş ve düzenli bir şekilde olgunlaşmasını sağlayan en önemli olayın gerçekleşmesi gereken yumurtalıkları sarıyordu. Ama hiçbir amaçlarının olmadığı bu dünyada kısırdılar, belki de pörsümüşlerdi. Benim bildiğim erkek yoktu ve bu benim

Hipofiz bezi gonadlar için endişelenmemeliydi, karaciğer, dalak, pankreas, tiroid bezi, kemik iliği ve hayatta kalmam için hayati önem taşıyan diğer tüm görevlerle yeterince meşguldü, kendini hiçbir amaca hizmet etmeyen bir işe adaması anlamsızdı. Hiçbir yumurtamın olgunlaşmasına izin vermemişti. Göğüslerimin ve kasık kıllarımın büyümesine zar zor izin vermiş, sonra da pes etmişti. Sığınakta yetersiz beslendiğimde, vücudum kan kaybını telafi etmek zorunda kalacaktı ve hiç sperm olmadığı için ggs'nin serbest kalmasına ve doğru göç etmesine gerek olmadığına karar vermişti.

Endometriyumum düzdü. Hiç sürülmüş bir tarla görmemiştim, çünkü tohumlarımız yoktu, ekecek hiçbir şeyimiz yoktu ve rahmim bir bebeği tutmak için asla genişlemek zorunda , bu yüzden veya büzülmesi önemli olmayacaktı.

Çiftler söz konusu olduğunda, Anthea bunu tek başına yapmanın bir yolu olduğunu söylemişti ve bedenimi keşfederken, bundan ne çıkarabileceğimi öğrenmek istedim. Parmaklarımın zevk vermesi gereken bölgelerde uzun uzun gezinmesine izin verdim: mukoza zarlarım , yüzgeçlerim de mukoza zarlarımı hissetti ama hepsi bu kadardı. Şaşırmadım, çünkü her zaman diğerleri gibi olmadığımdan şüphelenmiştim.

Artık köy olarak adlandıracağımız yere tamamen yerleştiğimizde, bazen hoşnutsuz ve sabırsız hissediyordum, aramaya devam etmek isterdim, ama elbette ne için olduğunu bile bilmiyordum ve sinirliliğimi kontrol etmek için çaba sarf ediyordum. Anthea bana bildiği her şeyi öğretmişti: onunla konuşurken yavaş yavaş sık sık dilsel hatalar yaptığımı fark ettim ve o da bunları otomatik olarak düzeltti. Dilbilgisinin ne olduğunu açıkladı ve öğrenilecek yeni bir şey keşfettiğim için çok mutlu oldum.

"Ama hiçbirimiz sana dilbilgisi öğretecek kapasitede değiliz!" dedi bana. "bir ilkokul öğretmeni bile yok."

"Ama beni düzelttiğinizde, bunu neye ?" Düşündü.

"Alışkanlıkla. Ve belirsiz anılar, bir zamanlar bildiğim ve hatırlamakta çok zorlanacağım kurallar."

"Bana bir tane söyleyemez misin, herhangi bir ?"
Geçmişte olduğu gibi, ilk kez zihinsel aritmetik yapmaya çalıştığında konsantre olduğunu gördüm. Bana gülümsedi: "Bağıl tümce, bir bağıl tarafından getirilen ve kendinden önceki bir ismi ya da önermeyi nitelemek için kullanılan bir tümcedir.

"0h! Cümle nedir? İsim nedir? Zamir nedir?" Sistematik bir şekilde konuşmayı öğrenmediğim için bu terimlerin hiçbirine aşina değildim,
Duyduklarımı mekanik olarak tekrarlayarak. Anthea biraz karışık açıklamalar yaptı, Margaret imdadıma yetişti ve sonra Helen, Isabel'le birlikte bana çarpma işlemini öğretmeye çalıştı ve çok geçmeden birkaç kişi oldular, hararetle tartışıyorlardı-
ve hatırladıkları çok az şeyi bir araya getirdiler. Yarım kalan eğitimime devam etme fikrine karşı çıkmadılar ve kendilerinin de bundan bir şeyler öğrenebileceklerini keşfettiler. Neden daha iyi konuşmaya çalışmadıklarını sordular. Rose şarkı söyleyebilir ve böylece bize değerli bir zevk verebilirdi ama herkes konuşabilir ve bunu eğlenceli bulabilirdi. Ben çalışkan bir öğrenciydim. Diğerleri için bu, bir süreliğine keyif aldıkları bir tür oyundu: eğlence adına pek bir şeyimiz yoktu ve çıkan hiçbir şeyi reddetmezdik.

Erişebildiğimiz birkaç zevki geliştirme fikri gelişti. Kadınların birçoğu dış görünüşlerine yeniden ilgi duymaya başladı ve artık makas ve taraklarımız olduğu için -Greta sığınaklarda iki tane bulmuştu- saçlarımıza bakmaya başladık. Büktük

Saç tokası yapmak için tel ve kuaförlük yapan Alice de saçlarını uzun tutmak isteyenler için saç tokası yaptı. Ancak tarakların dişleri döküldüğü ve yerine yenilerini koyamadığımız için bu uzun sürmedi.

Dama da oynadık: Angela'nın fikriydi. Benden birkaç kalas kesmemi ve onları birbirine çivilememi istemişti. Sonra kömürleşmiş çubukları kullanarak kutular çizdi ve sonra küçük tahta yuvarlakları kesip yarısını karalamamız gerekti. Bana kuralları öğrettiler ama hiçbir zaman iyi bir oyuncu olamadım çünkü bir oyunu kazanmanın amacını göremiyordum.

"Ama en iyi olmanın ve beyninizi kullanmanın verdiği tatmin!" dedi Anthea.

Beynimi kullanmanın zevkini yeterince iyi anlıyordum, ama sırf parçaları boş bir kutuya koymak ya da tahtaya dizip her şeye başlamak için bu kadar çaba sarf etmeyi saçma buluyordum. Başka pek bir şey bulamadık. Kendimize seve seve giysi yapardık ama kumaş ve iplik bulmak hâlâ zordu. Huzurlu bir sürüyorduk, çünkü aşıkların kavgaları bile durmuştu. Yaşlı kadınlar gözle görülür şekilde yaşlanıyordu ve onları bir araya getiren o küçük tutkuyu unutmuşlardı. Ölüm aniden yeniden ortaya çıktı: Bir sabah Bernadette . Mary-Jane gibi o da sağduyulu bir insandı ve hiç beklenmedik bir anda gelen bu ani sona kadar da öyle kalmıştı. Daha sonra Margaret çok zayıfladı, hafızasını kaybetti, artık bizi tanıyamıyordu ve ayağa kalkamıyordu. Sıvılar dışında herhangi bir yiyeceği reddetti ve

Anthea'nın talimatlarına uyarak, raf denen bir şey yaptım ve şiltede bir delik açtık, yapraklarla kapattık, düzenli olarak değiştirdik, ama onun sona yaklaştığı evimizde bile hoş olmayan bir koku vardı. Gezintilerimizin başlangıcında onunla birlikte olan Elizabeth, sanki Margaret'in sevgisi yeniden canlanmış gibi gelip bizi misafir ettiİki ay sürdü, sonra aniden perişan oldu, geceleri çığlık atmasına neden olan kötü şeyler yaşadı. Ayağa kalkıp dışarı koşacak gücü kendinde bulamıyor ya da korkunç öfkelere kapılıyordu: işte böyle öldü, çığlık çığlığa küfrederek. Birdenbire, kendisine yardım etmeye çalışan kadınlarla boğuşurken Elizabeth'e sert sert baktı, ona vuracakmış gibi kolunu savurdu ve bir spazm geçirdi. Kendini tam boyuna çekti ve çok net bir şekilde ifade etti:

"Hayır, bu söz konusu bile olamaz!" Ve ölü gibi yere yığıldı.

Önce Bernadette'in, sonra da Mar- garet'in gömüleceği yer olarak ormanın ortasında bir açıklık seçtik. Her biri için bir taş yığını ve üzerine isimlerini yazdığımız ahşap bir haçtan oluşan küçük bir anıt yaptık. Kadınlar bunları eski bıçaklarla ellerinden geldiğince oydular, ardından ateşten aldıkları parlayan izlerle harfleri yaktılar. İkinci mezar ilkinin yanına kazıldı ve kadınlar buraya mezarlık adını verdiler. Gül şarkı söyledi. Köyde büyük bir keder hüküm sürüyordu. Ölüm işine başlamıştı. Kimi seçecekti

Bir dahaki sefere? Belli belirsiz bir melankoli çöktü, sanırım neden kendilerini sadece mezarın beklediği bu yabancı topraklarda günden güne hayatta kalmaya çalışırken yıprandıklarını merak ediyorlardı, ama bunun hakkında konuşmadılar. Artık hiçbir şey hakkında durmaksızın sohbet etmiyorlardı, sanki kaçınılmazlığın ağırlığı altındaymış gibi sessizce, yavaşça gelip gidiyorlardı. Ama günler geçti, sonra aylar geçti ve yakın bir felaket duygusu yok oldu. O gün, artık yaşlı olan Elizabeth'in bize gülerek şöyle dediğini fark ettim:

"Sıra bende ve baksanıza hâlâ ne kadar !" Ateş yakmak için kucak dolusu dalla ormandan yeni dönmüştü ve doğruydu.

Nefes bile almıyordu.

Sonra yeniden ileriye dönük planlar yapmaya başladık. Soğuk odada hâlâ büyük bir et deposu vardı ama Helen ve Isabel otuz altı kişiyle bunun beş yıldan fazla yetmeyeceğini hesaplamışlardı. Sayımızın azalacağını söylemekten ve muhtemelen bunu söyleyen tek kişi de ben . Başka bir sığınaktan erzak ikmali söz konusu değildi, en yakın sığınak on günlük yürüyüş mesafesindeydi ve biz dönene kadar etler tükenecekti. Göç etme fikri ortaya atıldı ve başka bir köy inşa etme düşüncesi beni heyecanlandırdı. İnşaat yapmaktan zevk alıyordum, yeni düzenlemeler düşünmeye başladım ve hatta biraz daha mahremiyet isteyenler için köye yeni evler eklemeyi teklif ederek oldukça heyecanlandım. Ayrıca, yetenekli hale gelmiştim ve ara sıra yaptığım raflar dışında nadiren fırsatım oluyordu.

yeteneklerimi kullanabilirim. Önerim, çift olarak yaşayan kadınların birçoğunun aslında tek başlarına yaşamayı tercih edeceklerini söylemesiyle karşılandı. Fakat En acil sorun kıyafetlerimizdi: kıyafetlerimiz lime lime olmuştu. Aslında iklim çok ılımandı, en azından mevsiminde gidebilirdik ama kadınlar itiraz etti. Mahremiyetin olmadığı yıllar boyunca muhafızlar alçakgönüllülüğü kimsenin vazgeçemeyeceği bir lüks haline getirmişti. Ayrıca sabunumuz neredeyse tükenmek üzereydi. Henüz almadığımız batıya doğru bir keşif gezisi düzenlemeye karar verdik. Dört kişi yola çıktık,

Frances, Greta ve ben, çünkü biz en güçlüleriydik. Anthea da muhtemelen aynı durumdaydı. Bana eşlik eden üç kadın kadar yaşlıydı, ama o hemşireydi, kadınların hastalıklarını anlayabilecek ve belki de ilaç eksikliğine rağmen bir çare bulabilecek tek kişiydi, bu yüzden köyde kalması en iyisi gibi görünüyordu. Kumaş, san- dals, sabun ve tuz getirecek ve taşınmaya karar vermemiz durumunda başka bir yer belirleyecektik. Geride kalanlar ağaçları kesip kurumaya bırakacaklarına ve böylece dönüşümüzde hazır olacaklarına söz verdiler.

Keyifli bir keşif gezisiydi. Bu monoton manzarada kaybolmamak için taşlardan yapılmış büyük oklarla yolu işaretledik. Etrafımızı iyi görebilmek için bir tepeden diğerine gittik. Dokuzuncu sığınağa ulaşana kadar fab- rik bulamadık, ama daha ikinci sığınakta bir paket bulmuştuk.

Kahve. Kahveyi hiç ve pek sevmezdim. Arkadaşlarımın böylesine harika bir bulguyla döndüklerinde diğerlerinin sevincini hayal ederek sevinç çığlıkları atmalarını izledim ama onların heyecanını paylaşamadım. İhtiyacımız kadar tuz ve sabun bulduk ama tek bir sandalet bile bulamadık, bu da bizi üzdü, ta Denise bunu yıllar önce düşünmemiz deri çizmeleri alıp bacaklarından sandalet kesmemiz gerektiğini haykırana kadar.

"Pek becerikli sayılmayız, değil mi!" dedi Greta, hınçla-

Frances, "Biz buna gerek olmayan bir dünyadan geliyoruz, her şey hazırdı ve hiçbir şeyin nasıl üretildiğini sormazdık," diye yanıtladı.

Geçmiş hakkında daha önce konuştuklarından daha fazla konuşmaktan hoşlanmıyorlardı ve daha fazla şey söylemeyeceklerdi ama uzun bir yürüyüştü ve bu iyi bir fırsattı. Anthea bana pek çok şey öğrettiği için soru sorma konusunda daha az çekingendim.

"Anlat bana," dedim, "nasıldı? Nasıl yaşıyordunuz?

İlk başta cevap vermekte isteksiz davrandılar, sonra pes ettiler. İlk başta benimle konuşuyorlardı, ancak birbirlerine hayat hikayelerini hiç anlatmadıkları ve bundan zevk aldıkları ortaya çıktı. Frances evliydi ve Paul ve Mary adında iki çocuğu vardı. Felaket yaşandığında, üçüncü bir çocuk sahibi olmayı planlıyordu ve anıları çok bulanık olduğu için hamile kalıp bebeğini mi kaybettiğini, yoksa sadece bir tane daha mı planladığını bilmiyordu. Kocası

Adı Lawrence'dı ve onunla yirmi üç yaşındayken, asla atlatamayacağını düşündüğü bir aşk ilişkisinin ribaundunda tanışmıştı. Konuşurken sürekli şöyle diyordu:

"Ama her şey çok sıradan, herkesle aynı!"

Sanki başıma hiçbir şey gelmediği için benim için hiçbir şeyin sıradan olmadığını fark etmemiş gibi.

"Çocuk haklı," dedi Denise, "senin başına geldiğinde hiçbir şey sıradan değildir. Benim hiç çocuğum olmadı ama olsun istedim ve hep imrendim."

Tüm hayatları paramparça olduğunda, ikinci boşanmasını yaşıyordu, çünkü her zaman yanlış erkekleri seçtiğini ve onlarla asla mutlu olmadığını söylüyordu. Greta, Denise'in neden sürekli yeniden evlendiğini anlayamıyordu. Kendisi de hiç evlenmemişti ama çok mutlu olduğu aynı sevgilisiyle yıllarca yaşamıştı. Bu Denise'i şok etmişti. Ve evlenecek, sadakatsizlik edecek ya da terk edecek erkeklerin olmadığı o vahşi doğada evliliğin iyi bir şey olup olmadığını tartışmaya başladılar ve bunu fark ettiklerinde kahkahalara boğuldular. Ben bile durumun saçmalığını fark ettim ve onlarla birlikte güldüm. Gerçekten! Düşündüğümde, sandığımdan çok daha sık güldüğümü fark ettim! Ama daha sonra ağladılar ve ben artık onları anlayamıyordum. Sonra benim için üzüldüler, çünkü aşkı asla deneyimleyemeyecektim ve bu tıpkı çikolatadan ya da uzun, sıcak bir banyonun zevklerinden bahsettiklerinde olduğu gibiydi; ne olduklarını gerçekten hayal edemeden onlara inandım

hakkında konuşuyorduk.

Greta'nın hiç evlenmediği bu adamdan bir oğlu vardı ama isimlerini vermek dışında hiçbiri çocukları hakkında konuşmuyordu. Bu konudaki sorularım onların savunmalarını aşmayı başaramadı. Daha sonra Anthea bana onların isteksizliğini açıklamaya çalıştı:

"Anlayamazsınız, de çocuğum olmadığı için muhtemelen ben de tam olarak anlayamıyorum, ama bir de onların başına gelmiş olabileceğini düşünün! Sizin gibi yalnız kalmak, onlara bakacak durumda olmayan yabancıların arasında büyümek mi? Yoksa öldürülmek mi? Ya da kırk kişilik gruplar halinde sığınaklara atılmak, hayvanlar gibi yaşamak, ilgi görmedikleri için ölmek mi? Çocuklarını düşünmek istemiyorlar. Muhtemelen hepsi ölmüştür ve böylesi daha iyi. Frances hamileydiyse, düşük yapmış olmalı. Hiç çocuk görmediniz, bunun ne demek olduğunu bilmiyorsunuz, onların kırılganlığını, hassasiyetini, onlara duyduğunuz sevgiyi, endişeyi, hayatınızdan vazgeçmeye hazır olmayı, onları kurtarmak için ölmeye hazır olmayı ve bir çocuğun acısını hayal etmek dayanılmaz." Tüm bunları ve kendi çocukluğuma dair hiçbir anım olmadığı doğru. Belki de bu yüzden diğerlerinden bu kadar farklıyım. Ben eksik olmalıyım sizi tamamen insan yapan belirli deneyimlerde.

Anlattıklarını çok iyi hatırlamıyorum, muhtemelen deneyimlemediğim ve hayal edemediğim çok fazla şey olduğu için. Şöyle derlerdi: "Dansa gittik." Dans etmek neydi? Açıkladılar, çiftler oluşturdular, birbirlerine baktılar. Denise onu

Sol elini Frances'in beline koydu ve sağ elini havaya kaldırdı, sonra döndüler. Evet, ama ya müzik? Akordeon ya da keman sesi? Vals söylediler, bir, iki, üç, bir, iki, üç. Uzun süre kendi kalp atışlarımı saymış biri olarak, tekrar eden bir ritmi anlayabilirdim, ama ne bandonun sesini, ne onları aşka getiren o gülen oğlanların sesini, ne de etraflarında dönen ve onları çok güzel gösteren o şifon ya da ipek elbiseleri asla hayal edemezdim. Şafak vakti eve sürünerek dönmekten, onları azarlayan kızgın arkadaşlardan, öpücüklerden, terk sevgililerden, aşık oldukları ama onları sevmeyen erkeklerden bahsediyorlardı ve kafamda bir karmaşa vardı. Yavaş yavaş, onlardan bana dünyalarını anlatmalarını istemeyi bıraktım ve onu hayal etmeye çalışmaktan vazgeçtim. Oradan geldiğimi çok iyi biliyorum. Muhtemelen dans etmeye giden, evlenen ya da birbirlerini terk eden, Frances ve Lamence gibi felaketle birbirlerinden kopan bir babam ve bir annem vardı. Belki de sığınaklarda gördüğüm ölü kadınlardan biri annemdi ve babam hapishanelerden birinin parmaklıklarının yanında mumyalanmış yatıyor: onlarla benim aramdaki tüm bağlar koptu. Hiçbir devamlılık yok ve geldiğim dünya bana tamamen yabancı. Müziğini duymadım, resmini görmedim, kitaplarını okumadım, sığınakta bulduğum ve çok azını anladığım bir avuç dışında: Sadece taşlı ovayı, avareliği ve umudun giderek kayboluşunu biliyorum. [Hakkında hiçbir şey bilmediğim, hatta soyunun tükenip tükenmediğini bile bilmediğim bir ırkın kısır çocuğuyum. Belki de,

Bir yerlerde insanlık, kanından gelen bir kızın günlerini sessizce sonlandırdığından habersiz, yıldızların altında gelişiyor. Bu konuda yapabileceğimiz hiçbir şey yok.

Böyle düşüncelerin beni ağlatması gerekirdi. Ama gerçekten tanıdığım bir kadın olan Anthea'yı düşündüğüm zamanlar dışında gözlerimden hiç yaş gelmiyor. Tanımadığım bir şey için yas tutamam.

Her akşam büyük bir ölü odun yığını toplar ve ateş yakardık. Ateşin üzerinde sosisleri ızgara yapar, birkaç kavanoz bulduğumuz hardalla kaplar ve közün üzerinde pişirdiğimiz unlu keklerle birlikte yerdik. Rahatlamış ve yorulmuştuk ve sanırım yol arkadaşlarımın nostaljisi bir süreliğine yatışmış, ovanın uçsuz bucaksız sessizliğini, otların sürekli koşuşturmasını deneyimleyebilmişlerdi. Uyumak için acele etmiyorduk, hep aynı yumuşak notayı ıslıkla çalan esintiyi dinliyorduk. Rose'un güçlü sopranosu dışında duyduğum tek müzik buydu.

Bazen ateşin etrafında oturan grubun yanına döndüğümde içimi bir duygu seli kaplıyordu; gecenin içinde alevlerin titremesi, dinlenen kadınların siluetleri, sözcüklerin birbirine karışması ya da Denise'in ovada başka bir çağın ağıtlarını taşıyan kısık sesi beni duygulandırıyor ve Anthea'nın güzellik dediği şeyin onların dünyasında ne kadar bol olduğunu anlıyordum.

Dört ay sonra eve doğru yola çıktık. Büyük bir daire çizmiştik, bu yüzden köye dönmemiz sadece bir ay sürdü. Biraz endişeliydik ama hiç ölüm olmamıştı. Köy için söz verilen kereste

yeni binalar hazırdı ve işe koyulduk. Bundan büyük keyif aldım. Şimdiki yerleşimimizden ayrılmaya karar verirsek taşınabileceğimiz iki mükemmel yer bulmuştuk ama kadınların yeni evlerinde mutlu olduklarını ve soğuk hava deposu neredeyse boşalana kadar ayrılmaya razı olmayacaklarını görebildiğim için bu pek olası görünmüyordu. Yine de evler bittiğinde Anthea'yla birlikte en yakın yere doğru hızlı bir keşif gezisine çıktım: Nehir güzel ve genişti, su bitkileri açısından zengindi ve tuğla yapmak için yararlı olabileceğini söylediği killi bir yatağı vardı. Kereste için hayati önem taşıyan küçük bir orman vardı.

"Çok fazla ağacımız kalmadığını fark ettiniz mi bilmiyorum," dedi. "Çok hızlı büyümüyorlar ve etimiz tükenmeden önce odunumuz da tükenebilir.

Dönüşümüzden kısa bir süre sonra Angela iyi olmadığını açıkladı. Sersemlik nöbetleri geçiriyor, hafızası zayıflıyor ve dinlenmenin iyileştiremediği bir bitkinlik hissine kapılıyordu. Altmış ya da altmış beş yaşından daha yaşlı düşünmüyordu ama insanların çok ileri yaşlara kadar yaşamadığı bir aileden geliyordu, bize söyledi ve durum ortaya çıkarsa, Mar- garet'in yaptığı gibi acı çekmesine ya da kötüleşmesine izin vermemizi istemiyordu.

"Ne yapmamızı istiyorsun?" diye itiraz etti Anthea. "Ne istediğinizi anlıyorum ve eğer şırıngalarım ve ilaçlarım olsaydı istediğiniz her şeyi vaat ederdim. Ama burada?"

"Bıçaklar her zaman vardır," diye yanıtladı Angela. "Sen "Kalbi delmek için nereye vuracağını bilir."

Buna gerek yoktu. Kısa süre sonra komaya girdi ve

Üç gün içinde ölmüştü ama bu fikir Anthea'nın zihninde kök salmıştı. Sığınakta kendini asmaya giden Mary-Jane'i düşündü.

"Görüyorsun ya, aklımdan çıkmıyor, içimi kemiriyor. Gecenin bir yarısı tek başına kaçtı ve belki de ipini çekerken acı içinde ağladı. Sanki onu terk etmişim gibi hissediyorum. Angela haklıydı: Kalbin nerede olduğunu ve onu durdurmak için bıçağı nasıl saplayacağımı biliyorum. Mary-Jane'in çektiği acıyı başka biri daha çekerse, gerekeni yapmanın benim görevim olacağını düşünüyorum ama çok fazla korkak olmaktan korkuyorum."

"Bana öğretebilirsin," dedim. "Yapabilirim. Ben sizin gibi değilim."

Kaçışımızın on üçüncü yılında taşınmaya karar verdik çünkü etimiz neredeyse tükenmek üzereydi. Başka ölümler de olmuştu ve geriye sadece otuz iki kişi kalmıştık ama bu her zaman ya oldukça hızlı ya da oldukça sakin bir şekilde gerçekleşmişti ve ben henüz sözümü yerine getirmek zorunda kalmamıştım. Elimizde kalan birkaç ağaç ve el arabası tekerlekleriyle, masa ve sandalyeleri yüklediğimiz derme çatma arabalar yaptık. İlk köyden üç haftalık yürüyüş mesafesindeki bir alana gittik ve on ev inşa ettik: ilki olabildiğince büyüktü ve diğerleri sadece birkaç kadını barındıracak şekilde daha küçüktü. Bu çok büyük bir görevdi ama doğal olarak bize büyük bir zevk veriyordu. İyi birer marangoz olmuştuk ve çatılarımız birer sanat eseriydi. Nehir yatağından aldığımız çamurla mükemmel tuğlalar yapmayı bile başardık ve duvarlarımız tamamen düz olmayabilir, ama . Yapmaya çalıştık

Nadir bulunan kır çiçeklerinden birkaçını toplayarak ön kapının etrafındaki bahçeleri oluşturduk, ancak onları ne kadar dikkatli sularsak sulayalım hep öldüler.

Greta, Anthea, Frances ve ben bir evi paylaşıyorduk. Denise, Annabel ve Laura dışında çoğu kadın olarak yaşıyordu ama tek bir mutfağımız vardı ve yemeklerimizi büyük bir kare şeklinde düzenlenmiş masalarda birlikte yiyorduk. Köy inşa edildikten sonra, ki bu bir yıl kadar sürdü, aylaklıktan korkmaya başladık. Kadınlardan bazıları gerçekten ahşap işlerine merak salmıştı ve ben de başka tür ağaçlar ya da daha kalın gövdeler bulmak için birkaç keşif gezisine çıktım. Bazen Rose'a götürmek üzere içi boş bir dal buluyordum. Bir flüt oymak istiyordu ama sonuçtan hiç memnun kalmamıştı. Hiçbirimiz çömlekçilik ya da bitkileri tanıma sanatı gibi basit şeyleri öğrenmemiştik ve Anthea bu kadar kurak bir arazinin bile yaratıcılık için şimdiye kadar düşündüklerimizden daha fazla kaynak sağlaması gerektiğini söyledi. Örneğin, sazdan çatılar yapmak için kullandığımız su bitkileri, uygun şekilde işlendikleri takdirde belki de örgü ve dokuma için kullanılabilirdi? Frances ketenin ağartılması gerektiğini hatırlıyordu, ama ayar neydi? Birisi de ahşabı uzun süre bekletip sonra bükmeyi önerdi: çabalarımız sonuçsuz kaldı ve birkaç randevudan sonra vazgeçtik.

Yavaş yavaş, tüm çabalarımızın boşa çıkması moralimizi bozdu. Yatağımız ve yatağımız garantiydi, birkaç metre kumaş mütevazılığımızı tatmin ediyordu, birkaç kilo yumuşak sabun hijyen ihtiyacımızı karşılıyordu: ölmeye gidiyorduk

Başımıza gelenlerden hiçbir şey anlamadan birer birer ve yıllar geçtikçe sorularımız . Sığınaklarda ışıklar hala yanıyordu ve ben hiçbir zaman anlayamayacağımı kabullenemiyordum. Elektrik geliyordu? Anthea bana bir yerlerde çalışan bir elektrik santrali olması gerektiğini söylemişti. Tamamen otomatik miydi? Hâlâ nedenini bilmeden çalıştıran insanlar var mıydı? Bir gün durup etleri soğuk odalarda çürümeye mi bırakacaktı? Kimse kurtarıcıların ortaya çıktığını görmeyi hayal etmiyordu ve geriye kalan birkaç soru da hep bizim başarısızlığımızla ilgiliydi. Yürümeye, keşfetmeye devam etmek istediğimi söylemeye cesaret edemiyordum, deli olduğumu düşüneceklerini biliyordum.

Ruh halimiz, Anthea'nın bana açıkladığı gibi, büyük duygusal patlamalara yol açan şiddetli bir duygu olan umutsuzluk değil, daha çok bir eşitlik . Artık ne her konuda uzun uzadıya konuşmalar yapılıyor ne de eskisi gibi gergin bir neşe vardı. Yeni köyü inşa ettiğimiz bir yıl boyunca kadınlar yeniden hareketlenmişti ama sonra eski tembelliklerine geri döndüler, hiçbir işi tamamlamak için acele etmiyorlardı, çünkü o kadar az iş vardı ki onları uzatmayı tercih ediyorlardı. Bu da onları eski kurtlar gibi gösteriyordu. Başlarını kaldıracak yerleri yoktu, bu yüzden eğilerek yürüyorlardı. Son maceraları da sönmüş, saçları ağarmış ve yaşama arzularını kaybetmiş gibiydiler. Hapishaneden, ovadan, tüm umutların yitirilmesinden kurtulmuştuk: kadınlar hayatta kalmanın ölüm anını ertelemekten başka bir şey olmadığını anladılar. Yemeye, içmeye ve uyumaya devam ettiler:

Gölgelerin içinde bir yerlerde teslimiyet, sessiz teslimiyet ve ölüm içimizi kemiriyordu. Zayıflamalarını izledik; kederli yüzlerindeki çizgiler derinleşti, kolayca nefes alamaz hale geldiler, kalçaları ağrıyordu ve bacakları şişmişti. Elizabeth kanama geçirdi, Greta mide ağrısı çekti ve Anna'nın vücudunun bir tarafı felç oldu.

Artık konuşamıyordu, bir gözü kapalıydı ve diğeri yalvarıyordu. Hepimiz onun ne istediğini biliyorduk ama Anthea ağlamaktan bunu yerine getiremiyordu.

"Bana yapabileceğini söylemiştin," diye mırıldandı, göz göze gelmeye cesaret edemeyerek.

"Ben yaparım," dedim ona.

Anna'nın istediği buysa ve biz ona başka bir yardım sunamıyorsak, bunu yapmanın onlar için neden kadar zor olduğunu gerçekten . Şimdi ağladığım için onları anladığımı düşünüyorum, ama emin olamıyorum, çünkü hayatımın çoğunu onlarla birlikte yaşamış olsam da, onlardan her zaman farklı olduğumun farkındayım. Muhtemelen onların geçmişinin bir kısmını kaçırıyorum.

Bana her şeyi hassasiyetle anlattı. Köprücük kemiğinden aşağı inen kaburgaları saymanız, sonra göğüs kafesinin kenarını bulmanız ve üç yüzgeç geriye gitmeniz gerekiyordu. Bana kendi göğsünde bıçağı sertçe, hızlı ve tek bir vuruşla saplamam gereken yeri gösterdi.

"O zaman, sıra bana geldiğinde, ne yapacağını biliyorsun."

Hepsi Anna'nın yattığı evden dışarı çıktılar ve ben onunla yalnız kaldım. Yanına oturdum. Bana baktı.

Bana baktı ve yüzünden geriye kalanlarda bana gülümsemeye çalıştığını gördüm. Battaniyeyi bir deri bir kemik kalmış göğsünün üzerinden çektim ve çıkıntı yapan kaburgaları saymakta ya da göğüs kafesinin kenarını tespit etmekte hiç zorlanmadım. Parmağımı o noktaya koyduğumda kalbinin atışını hissedebiliyordum ve bu da çok kuvvetli görünüyordu. Müdahale etmediğimiz takdirde uzun süre bu korkunç durumun kurbanı olarak kalabileceği kesindi. Hâlâ hareket ettirebildiği kolunu kaldırıp yanağımı okşarken, ben de yıllarca biledigim bıçağın ucunu tenine yerleştirdim. Hızlı ve isabetliydim, kolu geriye düştü ve kalbi artık atmıyordu.

O okşamayı birkaç kez aldım - dayanabildiğim tek okşama - ellerimde ölümü bir kadının sessiz minnettarlığı. Hiçbiri acıya katlanmak istemiyordu ve sanırım ölmek için acele ediyorlardı. Kaç tane öldürdüğümü bilmiyorum: Her şeyi sayan ben, saymadığım tek şey buydu. Her seferinde, en şiddetli acıyla kıvrandıklarında bile, vurmak üzereyken acılı yüzlerinin gevşediğini gördüm ve bu beni ağlatmadı çünkü acelelerini ve rahatlamalarını hissettim. Sadece ölüm anında çaresizliklerini itiraf ettiler ve onlar için açtığım büyük karanlık kapılara doğru koştular, hayatlarının ters gittiği steril ovayı arkalarına bile bakmadan terk ettiler, belki de var olmayan başka bir dünyayı kucaklamaya heveslendiler, ama hiçliği boş günlerin beyhude başarısına tercih ettiler ve o anda beni sevdiklerini biliyorum. Elim hiç titremedi. Biz olduk

Son anlarında garip suç ortakları, ben seçilmiş yoldaşken, anlaşılmaz kaderlerini çözecek kişiyken, sığınaklarda ya da başka bir gökyüzünün altında ölmüş unutulmuş sevgililerinden daha yakınken, kapıda dışarı çıkmamı bekleyen ağlayan sevgililerinden daha yakınken, bıçak herhangi bir kan damlasını gizleyecek kalın bir beze sarılmışken ve başımı sallayarak her şeyin bittiğini, hasta kadının acısının sona erdiğini ve en azından birimiz için acının sona erdiğini onaylarken. Sonra ölüm şarkısını mırıldanırdık. Daha sonra bir süre sessizce birbirimize bakar, sonra içeri girip ölü kadını elimizdeki en yeni ve en iyisi olan beyaz bir örtüyle kefenlerdik. Akşam karanlığında onu mezarlığa götürür ve nazikçe mezarına yerleştirirdik. Birbiri ardına o gökyüzünün altına gömüldüler ve ne onlar ne de ben altında doğduğumuz gökyüzü olup olmadığını bilmiyorduk.

Anthea'nın kalbini durdurmama gerek yoktu. Her ölüm onun ölümüne biraz daha katkıda bulunmuştu. Hapishaneden kaçarken çok fazla umut vardı ve sonra bu yavaş yavaş dağılma, tüm beklentilerin yavaş yavaş terk edilmesi, her şeyi savaşmadan öldüren bir yenilgi. Parmaklıklar ardında olduğu kadar açık alanda da tutsak olduğumuzu ne zaman fark ettiğimizi merak ediyordu: İkinci sığınağı bulduktan sonra, üst üste yığılmış ya da çökmüş diğer otuz dokuz ölü kadını görünce dehşete kapıldığımızda mı? Ya da kafesi açık bulma umudumuzun kalmadığı bir merdivenden ilk kez indiğimizde mi?

kendini astı? Geleceğimizin olmadığını, bizi hapsedenlerin parazitleri olarak yaşamaya devam edeceğimizi, ölen düşmandan yiyeceğimizi çalmak için yerin altına kayacağımızı ne zaman biliyorduk? Ve nasıl oldu da mide bulantısından ölmedik? Bu sorular üzerinde durmadan düşündü ve ben de sessizce dinledim. Herhangi bir cevap bulmanın imkânsızlığı onu öldüren kederi körüklüyordu. Sadece altı kişi kaldığımızda ve Greta öldüğünde, Anthea'nın artık ayakta duracak gücü kalmamıştı, mezarlığa taşınması gerekiyordu. Dorothy'nin öldüğü sedye gibi bir sedye kullandık ve Anthea sırt üstü yatarak biz yürürken gökyüzüne baktı, hâlâ onun Dünya gezegenine ait olup olmadığını merak ediyordu. Bir ay vardı. Kadınlar hep bildikleri aya benzediğini söylerlerdi ama kendi anılarına güvenebileceklerinden emin değillerdi. Anthea'nın görme yeteneği zayıflamıştı, nafile bir inatla gözlerini kapatıyordu. Oraya vardığımızda Greta çoktan mezarında yatıyordu ve Laura da nöbet tutuyordu. Rose artık hayatta değildi ama kadınlar şarkıyı öğrenmişlerdi ve defalarca tekrarladıkları için sesleri ovada uzun süre yankılandı. Ben hiç şarkı söylememiştim. Sığınakta şarkı söylemedik ve sonrasında çok geç oldu, boğazımda bir yumru vardı. Bağıramadım da, sadece çok uzağa gitmeyen gürültülü bir vıraklama çıkarabildim. Hâlâ konuşabiliyor muyum bilmiyorum. Elbette tek yapmam gereken denemek, ama bunu yapmak istemiyor gibiyim. Konuşacak kimsenin olmadığı bir dünyada dilsiz olmuşsam ne fark eder ki?

Mezarın başında uzun bir süre sessizce durduk.

Zaman zaman kadınlardan biri o korkunç sözleri tekrarlıyordu: "Derinliklerden sana sesleniyorum, Tanrım." Belki bu tam olarak doğru bir çeviri değil, hiçbirimiz neredeyse ölmüş bir toprak üzerinde sözlerini söyledikleri o ölü dili gerçekten bilmiyorduk, bana ne anladıklarını söylemişlerdi. Sesleri yükseldi, karanlık gökyüzüne baktılar ve sanırım bir şekilde bir cevap beklediler, ancak yıldızların sessiz hareketi dışında hiçbir şey o tonozdan geçmedi. Zhen, birbiri ardına sustular, koro sönmemiş bir ateş gibi söndü ve sessizlik çöktü, her zaman esen rüzgarların en hafifi tarafından zar zor bozuldu. Bize kalan tek şey, battaniyenin altında zar zor seçilebilen bir deri bir kemik kalmış bedenin üzerine toprak atmak ve ardından yavaşça boş evlerden oluşan köye geri dönmekti.

Kadınlar çöpü yatağın yanına koydular ve bizi yalnız bıraktılar. Anthea'yı yatağına yerleştirdim; o kadar zayıflamıştı ki onu rahatlıkla kaldırabiliyordum. Soğuğa karşı çok hassaslaştığı için üzerini iyice örttüm ve birbirimize iyi geceler diledik. Ama ağladığını duyabiliyordum ve uyuyamıyordum. Yanına gittim ve yatağının kenarına oturdum. Benden elini tutmamı istedi. Birine dokunmaktan ne kadar nefret ettiğimi biliyordu ve eğer benden tiksintimin üstesinden gelmemi istiyorsa, bunun nedeninin bu acınası temasa çaresizce ihtiyaç duyması olduğunu anladım.

"Sonunda yalnız kalacağını biliyorsun," dedi. Bunu sık sık düşündüm.

"Küçükken sana elimden geldiğince iyi baktım ve daha sonra bildiğim her şeyi sana öğrettim. Ama çok geçmeden

Artık seninle birlikte olamayacağım. Seni terk ediyormuşum gibi hissediyorum."

"Başka seçeneğin yok," diye cevap verdim. "Nasıl hayatta kalacaksın?"

"Yoluma devam edeceğim. Aramaya devam edeceğim. Bana kalsaydı asla durmazdım ama diğerlerinin daha fazla devam edemeyeceğini görebiliyordum."

"Başa çıkabilecek misin? Delirmeyecek misin?"

"Delilikle neyi kastettiğiniz hakkında hiçbir fikrim yok. Ben sizin gibi değilim, biliyorsunuz. Çok özlediğiniz şeyleri hiç ya da yaşadıysam bile hiçbir şey hatırlamıyorum ve bu bana zarar vermedi. Bana sanki hep yalnızmışım gibi geliyor, hepinizin arasında bile, çünkü ben çok farklıyım. Seni hiçbir zaman gerçekten anlamadım, neden bilmiyordum." "Bu doğru," diye kabul etti, "aramızdaki tek kişi sensin Bu ülkeye ait olan."

"Hayır, bu ülke bana ait. Tek sahibi ben olacağım ve buradaki her şey benim olacak."

Ondan sonra uzun bir süre sessiz kaldı. Sanırım eski günleri, anlamlı bir hayat sürdüğü ve kaybettiği günleri düşünüyordu, çünkü bazı zamanlar gözyaşları yanaklarından süzülüyordu ve ben onları nazikçe sildim. Bunun dışında hareket etmiyorduk ve düzensiz kalp atışlarını elinde bile hissedebiliyordum. Gittikçe zayıflayan bu tür ritimleri tanımayı öğrenmiştim. Durduğunu sanırsınız ama yeniden başlar, ama umut yoktur, hayat kazanacak kadar inatçı değildir. Anthea'nın şafağı göreceğinden emin değildim. Bir ara

Gecenin bir vakti, onu kollarıma almaya katlanıp katlanamayacağımı sordu.

"Çok üşüyorum."

Gidip başka bir battaniye getirmeyi teklif ettim, başını salladı ve güçsüzce gülümsedi.

"ihtiyacım var."

Bu bana saklamayı başardığımdan emin olduğum bir çabaya mal oldu. Yanına uzandım, başını omzuma yasladı ve ben de ona sarıldım.

"Seni çok sevdim," dedi bana.

Böylece hafif bir uykuya daldı ve sanırım rüya görüyordu çünkü bazen küçük hareketler yapıyor ve belli belirsiz mırıldanıyordu. Tamamen sakinleştiğinde gün ağarmaya başlamıştı. Çok hafif nefes alıyordu. Uykuya dalmaktan korkmadım ve dikkatimi onun azalan yaşamına yoğunlaştırdım. Nefes almayı ne zaman bıraktığını tam olarak bilmiyordum, ikimiz de o kadar sakin ve sessizdik ve ölüm bazen o kadar gizlidir ki, sessizce içeri girer, sadece bir an kalır ve avını alıp götürür, bu yüzden değişikliği fark etmedim. Her şeyin bittiğinden emin olduğumda, istediği gibi onu kendime çekerek uzun bir süre orada yattım.

Tek yapabildiğim buydu.

Geriye sadece Frances, Denise, Laura ve ben kalmıştık. Birkaç ay sonra Frances evde düştü ve bacaklarını kırdı. Anthea bana yaşlı kadınlarda görülen bu tür kırıkları anlatmıştı ve iyileşme şansı yoktu. Frances o kadar acı çekiyordu ki onu kaldırmamızı ya da daha rahat ettirmemizi bile istemiyordu.

Onu hemen bıçaklamamı istedi, gerekenden daha fazla acı çekmek istemiyordu. Bıçağın olabildiğince keskin olmasını sağlarken onu Denise ve Laura ile yalnız bıraktım. Döndüğümde, iki güçlü kadın evden çıkmak için ayağa kalktı ve garip bir şey oldu: ikisi de yanımdan geçerken durdular ve bana sarıldılar, sanki yapmak üzere olduğum şey için bana teşekkür ediyorlardı. Frances'in yanında diz çöktüm, o da omuzlarımdan tutup beni doğru çekti ve her iki yanağıma birer öpücük kondurdu.

"Çok naziksiniz," dedi.

Bu beni etkiledi. Ona gülümsedim ve bıçak girerken o da gülümsüyordu.

Mezarlıktan döndüğümüzde Denise aynı şeyi onun için de yapmamı istedi, ama ne kadar acı çektiğini bilsem bile, hala sağlıklı olan bir kadın için bunu yapmamın neden imkansız olduğunu bilmiyorum. Üç yıl beklemek zorunda kaldı, o zaman Anna gibi yarı felçli oldu, tek fark yüzü etkilenmemişti ve konuşabiliyordu.

"Şimdi, yapacak ?"

"Şimdi durum farklı. Bunu yapmalıyım."

Ve böylece Laura ile yalnız kaldım. Benim dışımda, kadınların en genciydi ve ölümü yakın görünmüyordu. Birkaç keşif gezisinde bana eşlik etmiş olmasına rağmen, ondan kendiliğinden hoşlanmamıştım. Oldukça huysuz ve sürekli şikayet eden biriydi. Yalnız kaldığımızda kişiliği değişti. Kararlarıma asla itiraz etmezdi ve dürüst olmak gerekirse,

abartılı bir şekilde kararlar dediğim şeye itiraz etmek için çok fazla hayal gücü gerekirdi.

Gidip en yakın yerden biraz et almanın ya da yıkamanın ya da ateş yakmanın zamanı gelmişti, çünkü etimiz azalıyordu ve üstümüz başımız kirlenmişti. Kendisini tamamen benim yönlendirmeme izin vermiş gibi görünüyordu: Fark ettim ki hayatına olan ilgisini kaybetti.

Bir sabah, yiyecek dolu tenekelerle köye dönerken, onun yokluğuna şaşırdım. Yağmurun en az yağdığı mevsimdi, bankı kapının önüne koymuştum ve onu orada oturmuş, gözlerini dikmiş bakarken buldum. Yıllardır gözleri iyi görmüyordu: şimdi ise gözlerini bile kırpmadan uzaklara bakıyordu, oysa bunun bir şeyleri ayırt etmesine yardımcı olduğunu söylüyordu. elleri uyluklarının üzerindeydi, ama baş aşağı duruyordu,

Avuç içleri yukarı kalkıktı, sanki eteğini ters çevirmeyi unutmuştu, bu da onu garip, bakımsız, oraya atılmış, kimsenin toparlamaya zahmet etmediği, aceleyle düşürülmüş bir giysinin yerde buruşuk bir şekilde durması gibi gösteriyordu. Daha önce, hapishanedeyken, Laura da diğerleri gibi zayıftı, sonra şişmanlamıştı, iştahını kontrol edemediğinden sürekli şikayet ediyordu, ama Jer'in sevgilisi Alice'in ölümünden sonra yemeğe olan ilgisini kaybetmiş ve çok kilo vermişti. Şimdi yeniden bir kadın gibi davranmaya başlamıştı.

Kalçalarının büyüklüğü nedeniyle bacakları bir aradayken dizleri birbirine değmeyen çirkin kadın, sanki Jody'si artık kendini şimdiki zamanda tanımıyormuş gibi. Elbisesi

hafifçe yukarı kalkmış, solmuş, parçalanmış etini ortaya çıkarmıştı. O elbiseyi yapan bendim, en az yıpranmış tuniklerden hâlâ kullanılabilir durumda olan kumaş parçalarını titizlikle bir araya ve o da neden bu kadar uğraştığımı gerçekten anlayamamış gibi beni çalışırken izlemişti. Sonra elbiseyi giydi ve bir an için kendini toparlayıp bana teşekkür etti. Sığınakta bile her zaman görgü kurallarına çok vermiştik, muhtemelen gardiyanları ve kırbaçlarını kendimizden ayırmak için.

Yanına gittim, onu korkutmamak için konuşuyordum. Ona biraz çorba getirdiğimi, yakında yiyebileceğimizi ve son paketimiz bitmek üzere olduğu için biraz sabun getirdiğimi söyledim.

"Ama haklıymışım, her yeri bir kez daha aradım, başka iplik yok, elbiseni onaramayacağım."

Geçmişte saçlarını dikmek için kullanmıştık ama artık , kısa ve seyrekti.

Onunla konuşurken, sabunumuz da biteceği için bir keşif gezisine çıkmak zorunda kalacağımı düşünüyordum ama bunu söylemekten kaçındım. Aslında sadece ses çıkarmak konuşuyordum, yüzündeki ifadeden oldukça korkmuştum, o kadar boş, o kadar dalgındı ki sanki gözleri açık uyuyormuş gibi görünüyordu. Şiddetle sıçradı, başını bana doğru çevirdi ve bana daha önce de söylediği gibi, sadece belli belirsiz bir şekil görmüş olmalıydı. "Ah, sensin çocuğum," dedi sanki hatırlamıyormuş gibi-

Sadece ikimiz kalmıştık. "Sen iyi bir kızsın. Sana pek yardımcı olamıyorum."

Birkaç güven verici söz söyledim ve ateşi yakmak için içeri girdim.

Beni yavaşça takip etti ve durdu. Benimle konuşmak için bir yol düşünemiyordu.

"Daha uzun yaşayacağımı düşünüyor musun?" diye sordu.

Sesi sakin ve sıradandı, bir soru soruyordu, cevabı memnuniyetle dinleyecek ve sonra başka bir şey düşünecekti. Şüphesiz kendi kaygılarında bu kadar eksiklik ancak bir

Ölüm.

Kadınlar bana sadece "çocuk" derlerdi ve bu kadar uzun süredir yalnız olmama ve başka bir ismim olmamasına rağmen, hala belli belirsiz bir his var içimde-

Yaşımı kıyaslayabileceğim kimse olmamasına rağmen en gençleri olduğumu. Öfkeli ve küçümseme dolu olduğum, bana güldüklerini, benim hiçbir şey bilmediğimi ve onların her şeyi bildiğini zamanları düşündüm ve Laura'nın beni bir kahin gibi ikna etmesini yürek parçalayıcı buldum. O sadece

Orada, vücuduyla ne yapacağını bilemez haldeydi.

"Kendini hasta hissediyor musun?"

Cevap vermekte o kadar yavaş davranmıştım ki, sorusunu yanlış anlamış olmalıydı. Şaşırmış görünüyordu, düşündü.

' diye sordu ve başını salladı.

"Yorgunum. Ama herkes yorgun, değil ?" Herkes: ikimiz.

"Evet, herkes," diye cevap verdim sakince.

Eğer herkesin öldüğünü hatırlamıyorsa, neden ona hatırlattı?

Ateş başlamıştı. Kütükleri koydum, üzerini kapattım.

ve bir tencere aldım. İçinde domates çorbası olan iki kutu seçtim. Anthea bana etiketleri okumayı öğretmişti ve onların küçük köfteler içeren kinci olduğunu keşfettiğimde çok sevindim. Laura durmuş, başka ne yapacağını bilemediğini söylüyordu. Bacaklarının üzerinde dengesiz duruyor gibiydi çok belirgin değildi ve ben de emin değildim. Önce kendi kendime, bana böyle düşündüren şeyin kaybettiği hava olduğunu söyledim ama kısa bir süre sonra Uving'i bıraktığına göre, muhtemelen ayaklarının üzerinde zorlanıyordu. Onu nazikçe büyük masadaki bir sandalyeye götürdüm, oturttum ve önüne bir tabak ve bardak :

"Birkaç dakika içinde yemeğe başlayacağız." "Nasıl isterseniz," diye yanıtladı.

Ona dikkatle baktım: yüzünde hiçbir ifade yoktu ve muhtemelen benim endişem yüzünden kaybolmuş gibi görünüyordu. Gözlerinde donuk bir ifade vardı, kolları iki yanında sallanıyordu. Onları kucağına koymak istedim, bu bana sık sık yaptığım bir hareketi hatırlattı, ölü bir kadının kollarını göğsünde kavuşturup gözlerini kapatmasını ve kendimi tuttum. Ama aynı zamanda onun ölmekte olduğundan emin olduğumu da fark ettim.

Böyle, ayakta, hasta olmadan mı? Vazgeçen bedeni değil, o kasları canlandırmaktan, o kalbi attırmaktan, yaşamın tüm hareketlerini yapmaktan giderek daha fazla yorulan ruhuydu; uzun zamandır hiçbir şeyin beslemediği, kız kardeşlerinin ölümünü izleyen ve tek yoldaşı olarak onu sevmeyen ve onun da sevmediği bir kadın olan ruhu. Ne kadar trajik! Kendi kendime dedim ki

Geçmişte, meşru kaderinin yirmi ya da yirmi yılını yaşamış, sonra çılgın olaylar meydana gelmiş ve kendisi gibi kafası karışık olan garip kadınlarla çevrili saçma bir dünyaya girmişti. Yine de sevmeyi denemişti. Canlı, sabırsız bir kadın olan Alice'i sevmeye çalıştım.
bana: Onu rahatsız ettiğimde "Git ve oyna!" dedi ve özür diledi. Küçük bir evde birlikte yaşamışlardı, gürültülü bir şekilde tartışmışlar ve zaman geçirmek için bir şeyler yapmak zorunda olduğunuz harika bir şekilde tekrar barışmışlardı. I
Laura'nın önünde yere çöktüğümde, içtenlikle onu ayakta tutacak birkaç kelime söylemek istedim, ama bu kısır topraklarda, sessizlikte, yalnızlıkta ve kendim de kısırken ona ne söyleyebilirdim ki? Neden yaşamak istiyor? Hiçbir şey yapmıyorduk.
hiçbir yerde, hiç kimseydik.
"Görüyorsunuz ya," dedim ona, "keşfe çıkmak istiyorum.
günlerimi burada, sadece konserve yiyerek geçirmek
istemiyorum.
daha sonra tekrar ortaya çıkacak."
Yukarı baktı. Söylediklerimi gerçekten anlamaya çalıştığını görebiliyordunuz. Sonra, ona yardım etmek için

"Ben keşfe çıkıyorum."
"Ama hiçbir şey yok," dedi şaşkınlıkla, "sadece

Düşünmek onun için büyük bir çabaydı.
"Mevsimler bile yok."
"Bilmiyoruz. Çok erken pes ettik. Sadece iki yıl için, değil mi?"

"Bunun nedeni yaşlı kadınlardı. Huzur içinde ölebilmeleri için sürekli durmak zorundaydık. Ve bazen bu çok uzun zaman alıyordu. Kendilerini daha iyi hissetmeye devam ettiler ve biz de iyileşeceklerini düşündük."

"Gitmek istiyorum. Ben yaşlı değilim."

"Bekle," dedi, "bekle. Uzun sürmez."

O beni anlıyordu. İkimiz de onun tek başına başa çıkamayacağını, gidip sığınaklardan yiyecek alacak ya da ateşi için yeterli odun toplayacak gücü olmadığını ve onu terk edemeyeceğimi biliyorduk.

Zhe çorbası sıcaktı. Sessizce yedik, sonra nehirde yıkanmaya gittim. Döndüğümde yine bankta oturmuş benim gelmemi bekliyordu. Sonra uykusu gelene kadar bekler ve gidip yatağına uzanıp uyurdu. Uyurken de beklerdi.

Onun ölmesini istemiyordum; ama yaşamasını nasıl isteyebilirdim ki? Öğleden sonra birkaç kez sabırsızlıktan titrediğimi hissettim. Özgür olacağım fikri beni çok sevindirmişti. Heyecanımı yatıştırmak için neye ihtiyacım olacağını hesaplamaya başladım. İçine iki hafta yetecek kadar erzak koyacağım büyük çantalardan birini ve iki battaniye alacaktım, çünkü şilte üzerinde uyumaya alışmıştım ve zemini çok sert bulacağımdan korkuyordum. Daha sonra, alıştığımda bir tane yeterli olacaktı ve yüküm hafifleyecekti. Çok sayıda kibrit, küçük bir kürek ve botlara ihtiyacım olacaktı. Biraz sabun almayı unutmamalıyım. Elbisem tamamen lime lime olmuştu ama biraz kumaş ve iplik bulmam şarttı, çünkü

Düzenli olarak taze erzak bulabileceğim sığınaklara rastlardım. Uzun bir yol yürümek istiyorsam doğru numara botları bulduğumdan emin olmalıydım. Geçmişte su toplaması gibi tatsız bir deneyim yaşamıştım ve yıllardır sandaletlerle yaşıyordum. Hiç çorap bulamamıştık ve ayaklarımın derisi yumuşamıştı ama yakında sertleşeceğini biliyordum.

Koşuşturup durdum, kendimi mutlulukla çok az olan ev işlerine adadım ve zihnim rotayı planlamakla meşguldü, almam gereken şeylerin listesini gözden geçirdim, saydım, tekrarladım, özetledim, öyle ki kendimi çok hissetmeye başladım. Yakında yapılabilecek her şeyi yapmış olacaktım: yerler süpürülmüş, şilteler çevrilmiş, battaniyeler silkelenmiş, yıkanacak ya da kaldırılacak hiçbir şey kalmamıştı. Dışarı çıktım ve Laura'nın karşısında bir sandalyeye oturdum. Gökyüzüne, güneşin biraz sonra batacağı noktaya bakıyordu ve bakışları her zamankinden daha boş, daha dalgındı. Nefes alış verişi düzenliydi. Elleri bir kez daha avuç içleri yukarı bakacak şekilde uyluklarının üzerinde duruyordu ve bileğinin dış tarafında küçük bir atardamarın attığını görebiliyordum: düzenli, berrak ve güçlüydü. Bu yüzden fiziksel bir hastalıktan öldüğünü değil, yıllarca dayanacak olan o sağlam bedenini terk ettiğini düşünüyorum. Gözleri hariç. Geldiğimi duydu, birkaç kelime mırıldandı, o kadar yumuşaktı ki anlamadım, ama tekrar etmesini istemek içimden gelmedi. Bana söyleyecek neyi olabilirdi ki? Birbirimize söyleyecek en ufak bir ilgimiz var mıydı? Güzel bir gün olduğunu, bu günün

O gece yağmur mu yağacaktı, güneş mi batacaktı? Bunu bana anlatmakla benim duyduğumdan daha fazla ilgilenmiyordu ve şüphesiz sadece nezaketen benimle konuşmaya çalışmış, arkadaşlığımdan memnun olduğunu göstermeye çalışmıştı ki bu muhtemelen tamamen doğru değildi. Ona yiyecek ve içecekten başka ne verebilirdim ki, bu da artık arzu etmediği bir varoluşu sürdürmekten başka bir işe yaramayacaktı?

"Evet, tabii ki," dedim.

Bu onu tatmin etti. Ne konuda anlaştığımızdan çok emin olmasak da anlaşmıştık. Ya da belki de hiçbir ortak noktamız olmadığı konusunda. Ve böylece sessizlik içinde oturduk.

Gökyüzünü izlemedim: Laura beni büyülemişti. Kendi içinde kayboluyor, gittikçe içine kapanıyor gibiydi. İlk başta, yüzünde hala bir ifade vardı, beni karşılarken verdiği gülümsemenin hayaleti, bir yorgunluk gölgesi, eline bir böcek konduğunda belli belirsiz bir keder. Kıpırdamadı, yaratığı uzaklaştırdım ama görünüşe bakılırsa hiç oralı olmadı. Güneş batmaya başlamıştı, yüzünü aydınlatıyordu, gölge yoktu: deri dışında görülecek bir şey yoktu, hala canlı olan doku üzerinde gergin, organik bir model, tepeleri ve çukurları olan, ova ya da tepeninkinden farklı, gözlerin keşfedebileceği ama konfigürasyonlarından başka bir şey öğrenemeyeceği. Ona dokunabilirdim, elbette, ellerimi yanaklarında gezdirebilirdim: bunu hisseder miydi? Her şeyin askıya alınmış gibi olduğu bir an vardı, bileğindeki küçük atardamarın hâlâ attığını açıkça görebiliyordum ama yine de Laura'nın öldüğünden emindim. Nefesi-

Yumuşak ve düzenliydi, otomatik bir ritmi vardı ama artık düşünmüyordu. Anthea geçmişte bana elektro troensefalogramın ne olduğunu açıklamıştı: onunki düz olmalıydı. Bankta oturmuş, batan güneşe doğru bakarken beyninin kıvrımlarında, hafızasının gizemli kuytularında aklını yitirmiş, geriye doğru gitmiş, mantıklı bir dünya aramış, labirentler arasında yolunu kaybetmiş, yavaş yavaş bozulmuş, kararmış, gürültüsüzce yok olmuş ve sonra o kadar yavaş yavaş kaybolmuştu ki titreyen küçük alevle gölgeler arasındaki geçişi saptamak imkânsızdı. Güneş ufka değiyordu, bileği akşam ışığında net bir şekilde görünüyordu, beyaz teninin altında artık hareket olmadığını gördüm. Derin bir iç çektim. Son bağımı da koparmıştım.

Uzun bir süre oturup ona baktım, sonra onu bankın üzerine yatırdım, ellerini göğsünde birleştirdim ve avuç içlerini dikkatlice aşağıya doğru yerleştirdim. Neredeyse kör olan ve kendiliğinden kapanan gözlerini kapatmak zorunda kalmadım. Gecikmek için bir neden yoktu: Küreği aldım ve diğerlerinin zaten gömülü olduğu büyük evin arkasını kazmaya gittim. Ay olmasa da gökyüzünün bulutsuz olduğu her zamanki gibi çok açık bir geceydi. Gelip cesetleri çıkaracak hayvanlar olmadığı için çok derin bir çukur kazmama gerek yoktu, ne de orada bir insanın kalıntılarının yattığını gösteren bir tümsek ya da işaret bırakmaya zahmet ettim: Ben hatırlayacaktım ve başka kim anlatabilirdi ki? Mezar bir hafta içinde hazırdı.

Bir saat. Laura'yı oraya taşımak zorunda kaldım. Kazarken bunu düşünmüştüm: Yalnızdım ve kilo vermiş olsa da onu taşıyabileceğimden şüpheliydim. Onu el arabasına koyma fikri bana itici geliyordu: çok kısaydı, bacakları acayip bir şekilde sallanacaktı ve ben onu ağırbaşlı bir şekilde taşımak istiyordum. Gerçek bir ikilem ve ancak onun yanına döndüğümde, uzun zaman önce yaptığım büyük masayı gördüğümde aklıma bir fikir geldi. Onu el arabasının üzerinde dengeleyecek, sonra Laura'yı en iyi battaniyeyle dikkatlice örtülmüş olarak üzerine yerleştirecektim. Çok zordu ama yıllarca süren hareketsiz yaşamın fiziksel gücümü tükettiğinden şüpheleniyordum. Tüm caydırıcılığımı kullanmam gerekti. Laura'ya mezarına kadar eşlik etmeye hazır gece çoktan çökmüştü. Kadınların yaptığı gibi birkaç kır çiçeği toplayıp yüzünün etrafına serpmeye gittim. Solgun ve huzurluydu, kalbinin hala attığı ve hayatta kalmaya olan ilgisini kaybettiği zamankinden daha ölü görünmüyordu.

Arabayı itmeye başladım. Sık sık durmak zorunda kaldım,

taşları kaldırmak ve toprağı süpürmek için. Yavaş bir cenaze alayıydı bu, bir kadının diğer kadınların sonuncusu tarafından gömülmesi. Durdum, eğildim ve tekrar doğruldum: hac ziyareti tasvirlerini, kiliselerin etrafında diz çökerek günahları için af dileyen insanları hatırladım. Tüm bunların anlama geldiğini hiç anlamamıştım ama geldiğim gezegene ait çok eski bir ritüele katıldığımı hissediyordum.

bana çok yabancı.

"İşte," dedim Laura'nın cesedine vardığımızda, "neredeyse bitti."

Onu elimden geldiğince nazikçe kucağıma aldım ve bu beni canlı bir insana dokunmaktan daha az rahatsız etti. Çok ağır görünüyordu ve onu sarsmadan yere yatırmakta çok zorlandım ama başardım. Onu toprakla örtmek, huzurlu yüzünü ve özenle düzelttiğim beyaz saçlarını ezmek istemedim. Büyük masayı yere kaydırdım ve ayaklarını çektim, sonra üst kısmını mezarın üzerine yerleştirdim. Etrafındaki toprağı düzleştirdim ve geri adım attım: güzel, dikdörtgen bir mezardı, temizdi. Nadiren yağan yağmurun ahşabı ağartacağına şüphe yoktu, ama yerinde duracak ve Laura sessizce toza dönüşecekti.

Yatmaya gittim. Onca işten sonra kütük gibi uyuyacağımı düşünmüştüm ama yola çıkma fikri beni çok heyecanlandırmıştı. Sabah saat üç sularında, daha fazla bekleyemeyerek kalktım, biraz su ısıtmak için ateşi yeniden yaktım ve toplanmaya başladım. Otuz ya da kırk kişi olduğumuzda, yavaş yürüyen ve fazla bir taşıyamayan yaşlı kadınları her zaman hesaba katmak zorundaydık, ama ben güçlüydüm ve üç haftalık erzak almaya karar verdim, bu da başka bir sığınağa gelene kadar bana fazlasıyla yetecekti. Yıllar içinde altı tane metal su kabağı bulmuştuk ve bunları suyla doldurmuştum çünkü nehirler çok azdı, birinden diğerine yürümek bazen yedi gün sürüyordu. Anthea bana etin insana güç verdiğini söylemişti ve Laura'yı gömerken dayanıklılığımın yeniden artması gerektiğini görmüştüm. O gün

Konserve yeterince içermiyordu, ben de gidip soğuk hava biraz almaya ve uzun süre kaynatmaya karar verdim.

Bir erkek hapishanesinden beş kilometre uzağa yerleşmiştik ve her zamanki gibi ana kapıyı kapatmıştık; bu, asla başaramadığımız mütevazı bir işti. Et erzaklarımı çıkardıktan sonra, son on yıldaki ölü arkadaşlarıma son bir kez bakmak istedim. Zamanla pis koku kaybolmuştu, çünkü klima hala çalışıyordu ve sığınaktan sığınağa geçtikçe, gelişigüzel yığılmış mumyalanmış cesetlerin görüntüsüne alışmıştım. Ancak bir tanesi gözüme çarptı. Diğerlerinden ayrı, kilitli kapıdan çok uzakta oturuyordu. Son nefeslerine kadar kilide saldıran çılgın gruptan kendini ayırmak mı istemişti, yoksa benim sık sık yaptığım gibi, daha fazla dayanamayan ama yaşamayı bırakamayanlara son darbeyi indirdikten sonra mı ölmüştü? Arkasına bir, iki yanına da iki şilte sermişti; böylece dimdik oturuyor, vücudunu sıkıca destekliyordu. Bana gururla ölmüş gibi geldi, başını dik tutuyordu, iri gözleri karanlık geçide bakıyordu, kendine saygısı ve meydan okuyan bir havası vardı. Kafesin etrafında yürüdüm ve ona yaklaştım: yüzünden geriye kalan çok az şeye rağmen, yakışıklı olduğu izlenimine kapıldım, koyu renk sakalı ve solmuş cildi yüz hatlarının güzelliğini maskelemiyordu. Yumrukları sıkılıydı, dizlerinin üzerinde yan yana duruyordu, belki de geçmişin savaşçıları böyle ölüyordu, ellerinde silah, bak-

kaderlerini gözlerinin içine sokuyordu. Gövdesinin yarısı yırtık bir tunikle kaplıydı, güçlü olması gereken bir omuzun güçlü kemiklerini görebiliyordum. Korku ve umutsuzluğu yenerek sonsuzluğa dik ve öfkeli girmek isteyen bu adamın önünde dururken, erkekleri hiç tanımamış olan ben, bir keder dalgası hissettim. İçimi çektim ve oradan ayrıldım.

Yavaşça yukarı tırmandım, çünkü garip bir nostaljinin beni geri çağırdığını hissediyordum. Bu sığınağa bir daha asla inmeyecektim. 0h! Yüzlercesini görürdüm, o kadar çoktu ki, ama erzak almak için sık sık geldiğim bu sığınakta, solmuş cesetlere bakma zahmetine hiç katlanmamıştım ve şimdi içlerinden biri beni etkiledi. Arkadaşları arasında onu fark etmemiştim ve nihayet onu gördüğümde ayrılmak üzereydim. Başka bir hayatta onunla tanışmış , çok yaşlı değildi, babamın bir arkadaşı ya da babamın kendisi olabilirdi, çünkü kesinlikle bir vardı. Ya da bir sevgilim. Ama onun hakkında bildiğim tek şey, onurlu bir şekilde, dik oturarak, diğerlerinden ayrı, itiş kakıştan, diğerlerinin yakalandığı korkulardan ve çığlıklardan uzakta ölme niyetiydi. O da benim gibi yalnız bir adamdı, gururlu bir adamdı ve ben onun hakkında son planı dışında hiçbir şey bilmeden ayrılıyordum. Ama en azından bunu başarmıştı: kaderiyle sonuna kadar yüzleşmek istemişti ve biri bunu biliyordu. Ben yaşadığım sürece, onunla ilgili hatıralarım da yaşayacak, onun gururuna ve yalnızlığına tanıklık edecekti. Durdum, bir an tereddüt ettim, sonra geri dönüp uzun süre ona baktım. Parşömen yüzünde keşfedilecek yeni bir şey yoktu.

Derin bir hüzün hissettim, kendi kendime dedim ki, insanlar zamanında insanlar çok sevdikleri bir sevgilinin bedenine böyle veda ederlerdi, onu tamamen hafızalarına kazımaya çalışırlardı. Onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum, ama kendim hakkında da hiçbir şey bilmiyordum; bir gün benim de öleceğimi ve onun gibi kendimi destekleyip dik duracağımı, son ana kadar dosdoğru önüme bakacağımı ve ölüm bakışlarıma galip geldiğinde, sessizliğin karşısında nefretle yükselen gururlu bir anıt gibi olacağımı biliyordum.

İsteksizce ona veda ettim. Köye döndüğümde etimi haşladım. Ateşi harlamaya etmek zorunda olduğum için yatamadım. Şafak sökmek üzereydi ama hâlâ uykum gelmemişti. Hapishanede uyumak zordu ve daha sonra bunun insanın sağlığı için gerekli olduğunu ve ayrıca aynı düzene uymanın tavsiye edildiğini keşfettim. Ama yalnızdım. Artık kimse bana bağımlı değildi ve alışkanlıklarım kimseyi rahatsız etmeyecekti. olduğunda uykuyu talep edecek olan bedenime güvenim tamdı, bu yüzden canım istemiyorsa yatağa gitmem hiçbir neden yoktu. . Ayakkabılarımı giydim, sırt çantamı taktım ve dışarı çıktım. Ateşi söndürmeme, evi kilitlememe, geride bıraktığım birkaç eşyayı toplamama bile gerek yoktu. Tek yapmam gereken hangi yöne gideceğime karar vermekti. Doğan güneşe doğru yürüdüm çünkü önümdeki gökyüzü muhteşemdi. Görünürde tek bir bulut yoktu ve uzun zamandır günün gelişmesini izlemeyi seviyordum. Rahat ve telaşsız bir tempoyla yola koyuldum.

uzun süre devam ettirmek için. Manzaraya bakarak yönümü belirledim ve ne beklediğimi bilmesem de yaşadığım sürece devam etmeyi planladığım yürüyüşe başladım. Doğuya doğru uzun, yumuşak yokuşu çıktım ve tepeye ulaştığımda arkamı döndüm: İnşa etmekten büyük keyif aldığım köydeki on eve baktım. En büyüğünün arkasında Anthea'yı gömdüğüm mezarlık vardı. Bugün kendi kendime, ona karşı hissettiklerimin, yavaş yavaş güvenin, sürekli tercih edilmenin ve bir keşif gezisinden sonra ona her kavuştuğumda duyduğum sevincin, kadınların aşk dediği şey olduğunu söylüyorum. Artık sevecek kimsem kalmamıştı.

Başlangıçtan itibaren adımlarımı saydım. Kalp atışlarım benim zaman birimimdi, adımlarım ise uzunluk birimim olacaktı. Bana ortalama bir adımın yetmiş santimetre olduğu ve bir metrede yüz santimetre bulunduğu söylenmişti. Kadınlar uzunluklardan ya da mesafelerden bahsederken hep metre ya da kilometre cinsinden konuşurlardı, ben de aynı kavramları kullanma eğilimindeydim. Çok geçmeden bunun tamamen saçma olduğunu fark ettim: bu terimler onlar için anlamlıydı ama benim için değil ve artık ortak bir dil kullanmama gerek yoktu. Bir saatlik yürüyüş: bu benim için bir şey ifade ediyordu, adımlarımı kilometreye dönüştürme zahmetine girmeme gerek yoktu. Mesafeleri saat yürüyüşü olarak değerlendiriyordum. Her zaman içimdeki saate olan güvenime güvendim ve o ilk gün, bir saat içinde attığım adım sayısını saymaya ve kilometreye eşdeğer bir birim seçmeye karar verdim. Bu yüzden bir saatte yürümem gerekiyordu.

çok düzenli bir tempo. Zemin çok engebeli değildi, hafif inişler ve orta dereceli yokuşlar arasında değişiyordu ve muhtemelen hızım üzerinde çok az fark yaratıyordu. İlk durağım beş saat sonra oldu: Otuz yedi bin yedi yüz kırk iki adım saymıştım. Anthea rakamları toprağa yazarak nasıl yapılacağını gösterdiğinden beri artık daha az zor bulduğum bir bölme işlemine giriştim ama yine de muazzam bir konsantrasyon çabası gerektiriyordu. Bu da saatte yedi bin yüz elli adım ediyordu. Önce saat saat, sonra da onar dakikalık dilimler halinde sayarak kontrol etmeye karar verdim ve akşama doğru düzenli olarak dakikada yüz dokuz ile yüz yirmi iki adım arasında yürüdüğümü keşfettim.

Aynı zamanda, kendime bir mesafe hissi vermek için belirli bir noktaya olan mesafeyi önceden değerlendirmeye çalıştım. Tekdüze manzara yardımcı olmadı ve bir çalı, küçük bir kaya ya da başka önemsiz bir işaretle yetinmek zorunda kaldım ve bazen yanından geçtiğim çalının on ya da on beş dakika önce seçtiğim çalı olup olmadığından emin olamadım. Ancak kat ettiğim mesafeyi ölçtüm ve zamanlar zaman duygusu edindiğimi hissettiğim gibi mesafe duygusu edindiğimi hissedebiliyordum.

O ilk gün, uykusuz geceme rağmen, on saat boyunca beni çok uzaklara götürebilecek eşit tempomda yürüdüm ve yorgunluğun beni yavaşlattığını hissettiğim anda durmaya karar verdim. Beni neyin durduracağını merak ettim; açlık mı, uyku mu, yoksa can sıkıntısı mı, kısacası,

Tamamen yalnız olduğunuzda sizi karar almaya iten şey nedir? Bu ilk cevap beni tatmin etti: Uluslararası bir mesafe ölçer yaratmak istiyordum, dolayısıyla kararlarımı belirleyen şey ve bunu doğru koşullar altında gerçekleştirme kararlılığımdı. Adımlarımın yavaşladığını hissettiğim noktaya oturdum. En yakın çalılardan birkaç dal toplayıp ateş yakabilirdim ama sırt çantamı yere bırakır bırakmaz yorgun olduğumu fark ettim ve haşlanmış etimi ısıtmadan yemeye karar verdim. Doğru, çok iştah açıcı bir yemek değildi ama sonunda tam özgürlüğe kavuşmuş olmanın verdiği hisle hoş bir şekilde tatlandırılmıştı. Diğer kadınların yerleşme isteğine boyun eğmek zorunda kaldığım için ne kadar içerlediğimi ölçebildim ve beni bekleyen muazzam yolculuğu düşündükçe kendi kendime gülümsedim. Zemini düzleştirdim, ikiye katlanmış bir battaniyenin üzerine uzandım, diğerine sarındım ve hemen uykuya daldım. Altı saat sonra açlıktan uyandım, tekrar yemek yedim ve güneş doğana kadar uyudum. Tekrar yola çıkmadan önce, gidip rahatladığım çukurun üzerine biraz toprak serptim: o zaman tamamen kaskatı kesildiğimi, ayak bileklerimin, uyluklarımın ve sırtımın ağrıdığını fark ettim. Daha önce hiç bu kadar süre yürümemiştim. Bu konuda ne yapacağımı bilmiyordum: bekleyip dinlenmeli miydim, yoksa egzersizin kaslarımı gevşeteceği umuduyla devam mı etmeliydim? Sabırsızlığım beni ele geçirdi, bu sıkıcı ovanın ortasında oturarak bir gün geçirme ihtimali gülünç görünüyordu. Ancak, hızımın düzenliliğine güvenemeyeceğim için, o gün mesafe ölçümü mükemmelleştirmeye çalışmayacaktım.

Öğleden sonra manzara biraz değişti. Uzun dalgalar daha belirgin hale geldi, on bin adımlık eğimler vardı. Bunları tepe olarak tanımlamak abartılı olur ama bu değişimin tepelik bir alanın başlangıcı olabileceği fikri beni çok heyecanlandırdı. Hızımı arttırmak istiyordum, ama ağrılarımın daha da kötüleşmemesine rağmen geçmediği ve daha az dikkatli olup hiç yürüyememe riskine girmemem gerektiğinden şüphelendiğim için bu daha da mantıksız görünüyordu. Ayrıca, yorgunluk bir önceki günden daha erken beni ele geçirdi ve kendimi fazla yormak istemedim. Kendinizi sınırlarınızın ötesine zorlayarak dayanıklılık kazanamayacağınızdan emindim. Akşam saat altıdan hemen önce durdum ve ateş yaktım. Çok yedim, yiyebildiğim kadar çok ve uzun süre. Uyumadan önce ayaklarımı yağla ovdum çünkü sıcaktı. Kutulardan birinde kadınların fasulye ve domuz pastırması güveci dedikleri bir şey vardı, üstünde bir domuz yağı tabakası vardı ve geri kalanını tenceremde ısıtmadan önce onu çıkardım. Bu yağı ellerime sürdüğümde deriyi yumuşattığını fark etmiştim ve bana ayaklarımda kullanma fikrini veren de buydu ve biraz da yüzüme sürdüm. Bir önceki gece olduğu kadar çabuk uykuya dalmadım, güneşin batışını ve soluk, pürüzsüz gökyüzünde ilk yıldızların ortaya çıkışını izleyecek zamanım oldu.

Üçüncü günün ortasında, bir sonraki **yamaçta** bir kulübe olduğunu gördüm. Bu kadar çabuk bir kulübeye rastlamayı beklemiyordum. Durdum, hedefime uzaktan bakmak için seyrek, kuru otların üzerine oturdum. Çok iyi biliyordum ki

Orada bulacağım şey, umutsuzluğun ebedi alayı, en üstte paslı kilitler, sürekli yanan ışıklar ve aşağıda kilitli hapishane, kafes ve cesetlerden oluşan kalabalık. Aşağı iner, kurbanlara ödeyebildiğim tek haraç olan her şeye çok yakından bakar ve sonra ana kapıyı kapatırdım. Bir gün açık bir kafes bulmayı ya da bizim yaptığımız gibi kaçıp dışarıda yerleşmiş başka bir grup kadın ya da erkeğin izlerine rastlamayı hâlâ umuyor muydum bilmiyorum -sadece izler çünkü sığınağımdan kurtulan son kişi olarak diğerlerinin arkadaşlarımdan daha uzun yaşayabileceğini düşünmüyordum- sanırım bunu düşündüm çünkü bir sorunun tüm yönlerini düşünmeye alışkındım ve düşünmekten başka bir eğlence biçimi bilmiyordum.

Tekrar yola çıktığımda güneş batmak üzereydi. Dinlenmek bana iyi gelmişti, artık ağrım yoktu. Sığınağın yarım saat uzaklıkta olduğunu tahmin ediyordum ve yanılmadığımı görmek beni memnun etti, oraya ulaşmam yirmi sekiz dakika sürdü. Sırt çantamı kabinin içine koydum ve acele etmeden merdivenlerden aşağı indim. Neredeyse hiç koku yoktu ama yine de dikkatli nefes almaya çalıştım. Kadınlar uzun bir süre boyunca bu kokuyu lağım, bataklık ya da foseptik çukuruna benzetmişlerdi ama ben bunları bilmiyordum, benim için bu sadece hafif bir ceset kokusuydu. Aşağıda, aydınlık koridordaki kapılar açıktı ve her zamanki düzen ortaya çıkıyordu: gardiyanların odası, arkadaki dolap, hapishanenin büyük çift kapısı. Bir sandalyenin devrilmiş olduğunu gördüm.

Bir tencere devrilmiş, içindekiler dökülmüş ve kahverengi bir leke bırakarak kurumuştu: bu hafif dağınıklık nadirdi ve merakımı uyandırdı ama her şeyden önce gidip kafesi görmeliydim. Kapıyı asla açık bulamayacağımızdan emin olduğumuzda bile bunu bir zorunluluk olarak hissetmiştik. Ölülere, orada yaşayan, gelişigüzel yığılmış, korku ve sessizliğin daimi sakinleri olan o çarpık bedenlere saygılarımızı sunmalıydık.

Onlar kadındı. Uzun süre onlara baktım, sonra kafesin içinde dolaşıp her şeyi inceledim: yeni bir şey yoktu. Bıçaklar, çatallar ve tabaklar hâlâ kafesin içindeydi, bu da alarm çaldığında burada yemek yediklerini gösteriyordu. Gardiyanların bir aşağı bir yukarı volta attığı alanda yerde bir kırbaç duruyordu: içlerinden biri alışılagelenden daha ürkek davranmış olmalıydı, silahını düşürmüştü ve belki de kaçarken sandalyeyi deviren oydu. Kırbaç, onu sonuna kadar yakalamaya çalışan mahkûmların ulaşamayacağı bir yerde, duvarın dibinde duruyordu: içlerinden biri parmaklıklara yaslanmıştı, kolu hâlâ uzanmıştı, son denemesinde ölümden dönmüştü.

Gardiyanların odasında sadece her zamanki eşyalar, sandalyeler, masa ve dolaplar vardı. O insanlar arkalarında hiçbir şey bırakmamışlardı. Anthea bana sık sık şaşkınlığını dile getiriyordu ama ben gerçekten anlamıyordum: Hiçbir şeyim yoktu ve bana anlattığı nesneleri hayal bile edemiyordum: kitaplar, mektuplar, sigaralar, iskambil kağıtları, jiletler. İki battaniye, küçük bir kürek, bir teneke açacakla 'u gezdim,

Kibrit ve yiyecek, bu yüzden muhafızların sadece kıyafetlerinin ve silahlarının olmasına şaşırmadım. Sandalyeyi düzelttim, oturdum ve üzüldüm. Ölü kadınlara bakmak istememiştim. Kendimi buna zorlamıştım ve kolunu uzatmış olanı saymazsak, onları gerçekten görmemiştim. Aslında kendime ikiyüzlü davrandığımı söyledim ve yalan söyleyecek kimsem olmadığından, insanın kendine yalan söyleyebileceğini keşfettim ki bunu çok tuhaf buldum. Yani arkadaşlığı düşündüğümden daha fazla mı özlüyordum ve sırf onu kandırmak için kendimi bir başkası, bir tanık haline mi getiriyordum? Bu düşünce üzerinde uzun süre düşündüm ama nasıl daha fazla geliştirebileceğimi göremedim. Bu boş arazinin açık havasında, ilk yıllarımda kafeste olduğum kadar tutsaktım. Bu beyhude yolu terk ettim ve her zamanki düşünce tarzıma, yani plan yapmaya, değerlendirmeye, organize etmeye devam ettim ve yiyecek deposunu incelemeye gittim. Bir sığınaktan diğerine farklılık gösteren tek şey buydu, sanki teslimatlar aynı şeyden büyük miktarlarda içeriyordu ve bunların nasıl kullanılacağı gardiyanlara bırakılmıştı. Soğuk hava deposunda, kesmeden önce buzunu çözmem gereken büyük sığır eti parçaları buldum. Hiç domuz ya da koyun eti kalmamıştı. Dolapta yedi teneke süt tozu vardı ve bu beni çok heyecanlandırdı, en son süt içtiğimden bu yana en az üç yıl geçmişti ve bunun çok besleyici bir gıda olduğunu ve gücümü artırmaya yardımcı olacağını biliyordum. Başka toz kutularıyla da ilgileniyordum. O zamanlar okumam çok zayıftı ve etiketleri deşifre zorlanıyordum. Bunu başardığımda

"Portakal" kelimesi kafamı karıştırmıştı. Elbette kadınların bunu söylediğini duymuştum ve yavaş yavaş bunun geçmişin güzel şeylerinden birine duyulan nostaljiyle ilgili olduğunu hatırladım. Tozu biraz suyla seyrelttim ve merakla tadına baktım: Oldukça acı buldum, şekere ihtiyacı vardı ama nadiren şekerim olurdu. Ancak Anthea bana vitaminlerden bahsetmişti ve diyetimi iyileştireceğini düşünerek kutuları aldım.

Et, tozlar, bir şilte ve bir sandalye getirmek için sığınağa birkaç kez gittim. Bol miktarda yemek pişirdim ve aklıma et ve sebze karışımına süt serpmek geldi. Ondan sonra uzun bir süre uyudum. Uyandığımda orada yapabileceğim başka bir şey olmadığını fark ettim. Sanki bu sığınaktan daha fazlasını ummuşum gibi, sanki hepsinin aynı olduğunu unutmuşum gibi, belli belirsiz tayin edilmişlik hissettim. Bir sonrakinin de kapısı kilitli olacaktı ama orada daha fazla süt bulmam pek olası değildi. Belki başka bir yenilik olabilirdi: Kadınlar çikolatadan, ekmekten, peynirden bahsetmişlerdi. Ben başka bir şey arıyordum. Kendi kendime, ne olduğunu bulmayı beklerken, "bulmadan önce" düşünmeyecek kadar alçakgönüllü olduğum için, çalı çırpı ateşimde ızgara yapabileceğim güzel kırmızı etin ve bir kabak dolusu içtiğim sütün tadını çıkaracağımı söyledim.

Sabah saat sekiz sularında kendimi son derece iyi hissediyordum. Son birkaç gündür kullandıklarımın yerine birkaç teneke kutu almak ve biraz iplik bulup bulamayacağıma bakmak için sığınağa indim.

bir gün önce yapmam gerekeni yapmıştım. Ayrılmaya hazır olduğumda, sırt çantam geldiğimden çok daha ağırdı, ama çok ağır gelmiyordu, zaten çok daha güçlüydüm. Yerdekinden çok daha iyi uyuduğum için yatağı yanıma almak istedim ama kendime dikkatli olmam gerektiğini ve bunu birkaç gün sonra, bir sonraki sığınakta, yeni hayatıma tamamen alıştığımda düşünmek için bolca zamanım olacağını söyledim. Belki de artık buna ihtiyacım olmayacaktı.

Yerde her zamanki işaretleri bırakmadım: Artık başka kurtulanların olabileceğine inanmıyordum. Ama yatağı kulübenin önüne attım, böylece tekrar o tarafa gelirsem kendi izlerimi tanıyabilirdim. Sanırım bu ilk sığınak hakkında doğru bir açıklama yaptım: Sanırım öyle, ama emin olamıyorum. Süt bulduğum yerin orası olduğundan eminim, ama daha sonra çay bulduğum yer hangisiydi? Beşinci mi? Onuncu mu? Hepsi aynıydı, kırk mumyalanmış ceset üst üste yığılmış ya da yerde dağınık yatıyordu; sadece bir keresinde otuz sekiz ceset buldum ve sadece bir keresinde tüm kadınların ölümün kaçınılmaz olduğunu anlamış ve sessizce beklemeye karar vermiş gibi sakince yattığını gördüm. Bir başka sefer, anahtarlar parmaklıkların iki metre yakınına düşmüştü ve uzun süre onlara ulaşamadan onları görmenin ne kadar korkunç olduğunu düşündüm. Bazı zamanlar, kafesin içinde bir musluk akıyor, duyduğumda beni sıçratan küçük bir tur sesi çıkarıyordu, ancak kapının açılacağına dair tüm umudumu çoktan kaybetmiştim. Her seferinde, yiyecek dükkanı ve sürekli ışık vardı. I

Bir sığınaktan diğerine gidiyor, erzaklarımı taşıyor, doğuya doğru seyahat ediyordum ve sonunda hiç yatak almadım. Ayakkabılarım eskidi ama bu beni rahatsız etmedi, eninde sonunda bana uyacak bir bot bulacağıma emindim. Sonra gökyüzünün her zaman bulutlu olduğu, iyi bildiğim ince çiseleyen yağmurun yağdığı mevsim geldi ve nöbetçi odalarından birinde su geçirmez bir çarşaf bulduğuma sevindim. Masanın üzerinde, bir yığın yeni battaniyenin yanında katlanmış duruyordu. Bu beni sığınaklarda alışılmadık nesneler bulmanın ne kadar nadir olduğu konusunda tekrar düşünmeye sevk etti, sanki hepsinin kesinlikle aynı olması gerektiğine karar verilmişti. Gardiyanlar ve hapsedilmemizin anlamı hakkındaki alışılmış spekülasyonlarıma dalmak üzereydim ve ilk başta omuz silkip düşüncelerimi başka şeylere yöneltmek istedim. Ama neden? Zihnimi başka nasıl meşgul edebilirdim ki? Kaçışımızdan sonra Dorothy şöyle derdi: "Hayatımızı düzene sokalım, düşüncelerimizi boşa harcamayalım." Aslında onları istediğim gibi kullanabilirdim, boşa harcama fikri saçmaydı. Hayatta kalmam garantiydi, elimdeki tüm yiyeceği asla tüketmeyecektim ve nadiren kötü hava koşulları beni hiç hasta etmemişti: Zihnimin istediği gibi dolaşmasına izin verebilirdim, gittiği yolların çıkmaz sokak olması önemli değildi, tek yapmam gereken onları terk etmekti. Sürgün edilişimizin ve hapsedilişimizin amacının terk edilmiş nesneler aracılığıyla bana asla açıklanmayacağı kesindi ve yerde yatan kırbaç bana işe yarar hiçbir şey öğretmedi. Tüm sığınaklarda, hatta gardiyanların odalarında bile aynı şeyi buldum.

Gardiyanların odasında bile: Sanırım daha önce hiç

bunu çok net bir şekilde formüle etmişti. Bu sözler aklımdan çıkmıyor ve beni rahatsız etmeye başlıyordu ki sonunda bir fikir oluşmaya başladı: Gardiyanların bize hapsedilmemizin ve hayatta tutulmamızın amacı hakkında hiçbir ipucu vermek istemediklerini anlamıştık ama her zaman bildiklerini varsaymıştık. Ya onlar da bizim karanlıktaysa? Ya anlamalarına izin verilmeyen bir işi yapmaya zorlanmışlarsa? Farz edelim ki sorumlular tüm sığınaklara aynı şeyleri koyarak tüm bilgileri bizden olduğu kadar onlardan da saklamak istediler? Bu teori beni heyecanlandırdı, ayak seslerimin dans ettiğini hissediyordum ve gülmeye başladım. Diğerlerine sadece bir soru daha eklediğimin tamamen farkındaydım ama bu yeni bir soruydu ve içinde yaşadığım ve hala yaşamakta olduğum absürd dünyada bu mutluluktu.

Bu toprakların tek ben olacağım, demiştim Anthea'ya ölmeden kısa bir süre önce: ama taşların ve soğuk hava depolarının önemsiz bir hazine oluşturacağını biliyordum. Belki de bir şeyler keşfetmek niyetiyle yola çıkmıştım: kadınların hep bahsettiği meşhur elektrik santrali, hayatımızı yöneten emirlerin verildiği yer, yeni olan her şey ve muhafızların hiçbir şey bilmediğini düşünmek yeni bir fikirdi, hiçbir şey bana daha değerli görünmüyordu. Kutlama yapmak isterdim. İstediğim gibi gezdiğim, istediğim zaman yürüdüğüm, yemek yediğim ve uyuduğum için özel bir şey icat edemedim ama o akşam ateşi yaktım ve etimi hafif bir yürekle ızgara yaptım. O gece kendime tatlı rüyalar vaat ettim. Gördüm mü bilmiyorum.

Her gece bir sürü arkadaşım oluyordu ve uyandığımda kadınlarla ve erkeklerle gülüp oynadığımı hep belli belirsiz hatırlıyordum ama daha belirgin bir şey hatırlamayı asla başaramıyordum. Bu beni her zaman şaşırtmıştır, çünkü uyanık olduğumda hiçbir şeyi unutmam.

Aslında gardiyanların da bir tür kurban olduğunu anladıktan sonra, beni bekleyen tuhaf karşılaşmaya hazırdım. Bir yıldır hep doğan güneşe doğru yürüyordum. Manzara biraz değişmiş, uzun dalgalar tepelere dönüşmüştü ve ben onlara asla umutsuzca tırmanmamıştım. Nehirler daha derindi, içlerinde yüzmek mümkündü, bu da bana büyük bir keyif veriyordu ve daha sık ormanlarda yeni türler görüyordum. Çalıları dikkatle inceledim, çünkü kadınların yabani meyvelerden, çileklerden, böğürtlenlerden ve ahududulardan bahsettiklerini hatırlıyorum, hepsinin tadı çok lezzetliydi, ama onların tariflerine benzeyen hiçbir şey görmedim. Bir keresinde, mantar olduğunu düşündüğüm bir şeye rastladım ama onları toplamadım çünkü zehirli olabileceklerini söylemişlerdi. Bu ormanlardan birinden ayrılırken arazinin uzanışı beni çok etkiledi.

Önümde her zamanki cılız bitki örtüsü ve gevşek taşlarla kaplı uzun bir vadi uzanıyordu, ama farklı görünen bir toprak şeridini hemen seçebiliyordum: otlar daha da seyrekti, neredeyse hiç taş yoktu. Bir sonraki tepeye doğru düz bir patika oluşturuyordu. Zhe kadınları yollardan bahsetmişti: bu da onlardan biri miydi? Aşağı indim ve bu tür bir patikayla karşılaştım, doğuya doğru gitmese bile elbette onu takip etmeye karar verdim, çünkü

Sadece daireler çizmekten kaçınmak için bu yönü seçmiştim. Uzun, alçak bir tepenin zirvesine ulaşmadan önce bir buçuk gün : aşağı bakar bakmaz otobüsü gördüm.

Otobüs diyorum: ilk başta neye baktığımı anlamadığım çok açık. Her şeyden önce, yarım saat uzaktaydı, tek seçebildiğim ovanın ortasında dikdörtgen bir şekildi: sonra, elbette, hiç otobüs görmemiştim, kafamdaki tek şey kadınların bana anlattıklarıydı ve hiçbiri bana kesin olarak kabul ettikleri şeylerin kesin tanımlarını vermeye çalışmamıştı. Sadece çok sayıda insan taşıyabilen bir araç olduğunu biliyordum.

O kadar hızlı koşuyordum ki on dakika içinde aşağıya varmıştım. Birkaç kez tökezledim, çünkü gözlerimi hedefimden ayıramıyordum: on adım yüksekliğinde ve boyumun iki katı uzunluğunda, çoğu kırık tekerlekler üzerinde duran, her tarafında camlar olan devasa paslı bir yapı. yarısına geldiğimde otobüsün içinde oturan figürleri gördüm ve neredeyse olduğum yerde duracaktım ama hemen kendime geldim. Otobüse doğru koştum, sırt çantamı yere bıraktım ve gördüğüm şeyi anlamaya çalışarak olduğum yere yapıştım. Kolu olan bir kapı fark ettim ve çevirmeye çalıştım ama elimde kaldı. Camlar kırılmıştı, çerçeveyi çekiştirdim, kapı açıldı ve hemen menteşelerinden düştü. Basamaklardan geriye kalanları kendim çıkardım ve otobüse girdim.

Yıllar geçtikçe, sığınaklardaki cesetler mumyalaşmış; bunlar iskeletlere dönüşmüş, her türlü giysiyi giymişlerdi.

Çok tanıdık üniformaları, silahları ve yüz kemiklerini gizleyen garip maskeleriyle donatılmışlardı. Sanki ölüm aniden gelmiş ve son kalp atışlarının farkında olmadan, yıllardır hiçbir şeyin onları rahatsız etmediği o son hareketsizliğe kaymışlar gibi doğal bir şekilde oturuyorlardı. Şoför koltuğundaydı, elleri öldüğünde olduğu gibi direksiyonu kavrıyordu. Otobüse girdiğimde hafif bir toz bulutu kaldırmıştım ve bu toz bulutu şaşkın bir şekilde dururken etrafıma yayılmıştı. Mekanik bir şekilde yıllardır yaptığım ve zihnimin yapısı haline gelmiş olan şeyi yaptım, saymaya başladım. Orta iskelenin her iki yanında ikişer ikişer oturan yirmi dört koltuktaki yirmi iki yolcuyu saydım. Yani yirmi üç ceset vardı. Her birinin ya dizlerinin üzerinde ya da ayaklarının arasında yerde duran bir takım çantası vardı. İnanılmaz bir şekilde dikkatli bir kontrol yaptım: panik belirtisi yoktu, herhangi bir tehlikeye karşı önceden uyarıldıklarını gösteren hiçbir şey yoktu. Otobüs ovanın ortasında durmuş ve herkes **oracıkta ölmüştü.**

Vahşi merakımın kendi hızında tatmin olmasına izin verdiğim için uzun bir süre durup etrafıma baktım. Hayal kırıklığına uğrayacağımı zaten biliyordum - içinde yaşadığım bu tuhaf dünya cevapsız sorular listeme birkaç soru ekleyecek kadar nazikse kendimi şanslı sayabilirdim. Saat beşti ve ben harekete geçmeden önce güneş alçalmaya başlamıştı.

Benim ilgim öncelikle malzeme çantalarındaydı: Yüzden fazla sığınak keşfetmiştim ama daha önce hiç

Kaba, sert kumaştan yapılmış, kayışları ve metal tokaları olan bu çantaları gördüm. Bir tane aldım. Dışarı çıkarırken sabırsızlık beni ele geçirdi, gergindim, kalbim öfkeyle çarpıyordu. Kendimi sakinleştirmeye çalıştım, olağanüstü bir şey bulamayacağım konusunda kendimi uyardım, ama kendime inanmadım ve düğümleri çözerken parmaklarım titredi.

Üstünde daha önce hiç görmediğim türden, dikkatlice katlanmış giysi vardı: uzun kollu, sert yakalı, kemerli ve daha önce gördüğüm kumaştan değil, oldukça esnek, kırışıklıkları, çukurları, düz dikişleri -kelimeyi hemen hatırladım- ve dolgulu kısımları olan kalın bir malzemeden kesilmişti. En ufak bir esintide dalgalanan hafif pamuğa alışmıştım ve bunun giymek için uygun olmadığını düşündüm. Muhtemelen bir ceketti, kadınların bahsettiği ama erkeklerin sığınakta hiç giymediği bir giysi.

Altında birkaç parça vardı. İlk olarak bir
Kalın kağıttan yapılmış daha küçük bir paket. Açıkçası bunun kağıt olduğunu bilmiyordum, çünkü daha önce hiç kağıt görmemiştim, ama tüm bu şeyleri tanımakta ve adlandırmakta yaşadığım zorluklara girmeyeceğim, çünkü bu çok sıkıcı olurdu ve bundan zevk almazdım, kendimi tekrar tekrar anlatmak zorunda kalırdım. Paketi dikkatlice açtım, parçalanmıştı ve dağılmak üzereydi: içinde sadece kokusuz ve tatsız bir toz vardı, muhtemelen bir tür yiyecekti. Sonra, küçük yumuşak deri bir keseden, iki bıçak arasına sıkıştırılmış çok ince bir bıçak bulmak için yakından incelemem gereken garip alet çıkardım.

metal plakalar, hepsi de tutması çok kolay olan bir sapa monte edilmişti. Bıçağını çıkarmadan kesmek için kullanamıyordunuz: bunun bir tıraş bıçağı olduğunu tahmin etmem uzun zaman aldı. Üçüncü eşya bir cam şişeydi, onu bir kenara bıraktım, çünkü dikkatlice katlanmış, kalın, esnek kumaştan, büyük beyaz dikdörtgenlerden oluşan iki parça daha çok ilgimi çekti: Bunların, kadınların çok özlediği ve benim de onsuz idare etmeyi öğrendiğim havlu kumaştan yapılmış havlular olması gerektiğini düşündüm. Ama onları yırtık pırtık elbisemin yerine kendime bir şeyler yapmak için kullanabilirdim. Ayrıca iki çift külot da vardı. Erkekler için külot kelimesinin kullanıldığını sonradan hatırladım.

Ve altında da bir kitap.

Anthea bana alfabeyi ve harfleri kuma çizerek okumanın temellerini öğretmişti. O zamanlar böyle bir bilgiyle ne yapacağımı kestiremediği için canı sıkılmıştı ama ben ısrar etmiştim: her şeyi öğrenmemem için öğrenecek çok az şey vardı. Şu anda yaptığım gibi, dokunmak şöyle dursun, hiç görmediğim şeyler için kafamda kelimeler vardı. Kitabı hemen tanıdım ve o kadar etkilenmiştim ki neredeyse başım dönüyordu. Sanırım ayakta olsaydım yere yığılırdım. Ellerimde hazinelerin en değerlisi, asla erişemeyeceğim o dünyanın bilgisini içebileceğim bir kaynak vardı. Her zaman olduğu gibi heyecana kapıldığımda saymaya başladım: Büyük harflerle yazılmış başlıkta yirmi üç harf dört kelimeye bölünmüştü ve hepsi de büyük harflerle başlıyordu. Karar vermeye çalışmadan baktım -heyecan, sabırsızlık ve yorgunluk kötü bir şeydi

Beni gergin ve aptal yapan bir karışım. Artık hangi yöne döneceğimi, merakımı giderip çantaları mı arayacağımı yoksa kitabın ne hakkında olduğunu mu öğreneceğimi bilemiyordum ve kendimi kontrol etmek için büyük bir çaba sarf etmem gerekiyordu. Güneş çoktan alçaldığı ve yakında yeterince göremeyeceğim için kitabı sonraya saklamaya karar verdim ama heyecanım beni sakarlaştırdı ve kucağımdaki şişeyi düşürdüm. Şans eseri kırılmadı, çünkü ceketin üzerine düştü ve taşların üzerine yuvarlanmadan önce onu yakalayabildim. Bu beni sakinleştirdi ve kitabı kararlılıkla bir kenara bıraktım. Çantaya döndüm ve hayal kırıklığına uğradım, içindeki tek ince şey sığınaklardaki gibi bir battaniyeydi. Sonra şişeyi elime aldım: büyük değildi, muhtemelen yarım litreydi, su gibi renksiz bir sıvı ile doluydu ve hiç açılmamıştı. Mantarı uzun uzun inceledim ve açmanın bir yolunu bulmayı sonraya erteledim: Tamamen bitkin düşmüştüm. Her gün sekiz ila on saat boyunca vahşi doğada yürüyerek sürdürdüğüm düzenli yaşam beni bu duygusal saldırıya hazırlamamıştı, yorgunluktan titriyordum ve kendime yiyecek bir şeyler hazırlayacak gücüm bile yoktu. Çantadaki battaniyeyi açtım, havalandırmak için yere serdim ve kendi battaniyeme sarındım. Uykuya daldığımı bile fark etmedim ve aniden uyandığımda saatin sabahın üçü olduğunu görünce şaşırdım. Ateşi yaktım ve biraz yiyecek ısıttım. Gün doğarken otobüse geri dönmüştüm.

İlk olarak, tüm kit çantalarını çıkardım ve bir sıraya dizdim.

Otobüsün paslı kabuğundan birkaç adım uzaklaştıktan sonra cesetlerin yanına gittim. İskelete indirgenmiş olmalarına rağmen inanılmaz derecede hafif hissettim. Özellikle giysileri ilgimi çekti. Sığınaktaki muhafızların giydiğini gördüğüm hafif karyola pantolonu ve apoletli gömleğin benim elbisemden daha rahat olup olmayacağını merak ettim. Ölen adamlardan biri ufak tefek ve zayıftı, kıyafetlerini saklamaya karar verdim ve yıkadıktan sonra deneyecektim. Silahları iki yığına ayırdım: bir daha asla kırılmayacak olan kırbaçlar ve sığınakta hiç çekmedikleri ama bana kullanımları hakkında bilgi verilen büyük tabancalar. Onları denemek istedim ve bir tanesini aldım, nişan aldım ve tetiği çektim: hiçbir şey olmadı ve o zaman kendime dolu olmadığını söyledim. Daha sonra, bu şeylerin bir emniyet mandalı olduğunu hatırladım ve belki de açık olduğunu düşündüm, ama her durumda, nasıl serbest bırakacağımı bilemezdim. Bütün çantaları aramaya başladım ve her aynı şeyi bulduğuma şaşırmadım: bir ceket, iki çift külot, bir paket yiyecek -diğerlerinden daha iyi korunmuş olan bir tanesinde, dokunduğumda kıpırdayan küçük beyazımsı parçalar vardı: ekmek olduğunu tahmin ettim, hiç yemediğim o günlük yiyecek- bir battaniye, bir tıraş bıçağı ve bir kitap. İkisinin de aynı şey olduğunu anlamak için başlığa karar vermeme bile gerek yoktu. Önceki akşam beni yenen o tedirginliği tekrar **yaşayacağımdan** korkarak konunun üzerinde durmadım. Her şeyi ayıklamayı bitirdiğimde, sığınakların hiçbirinde neden hiç ekmek bulamadığımızı merak ettim.

Hâlâ hiçbir fikrim yok.

Öğleye doğru her şey düzene girmişti; yirmi üç iskelet yan yana, gömlekler ve iç çamaşırları düzgün yığınlar halinde, maskeler ve silahlar üç ayrı yığın halinde duruyordu. Maskeleri yakından inceledim ve kadınların anlattığı hikayeleri hatırladım: muhtemelen gaz . Bu da beni bu adamları neyin öldürdüğünü merak etmeye itti: kesinlikle gaza karşı korumaları yoktu. Her neyse, siren sustuktan birkaç dakika sonra kaçmıştık ve bize hiçbir şey olmamıştı.

Ayağa kalktım ve gerindim, uzun süre eğilmekten sırtım ağrıyordu ve yemeğimi ısıtmadan önce uzun bir süre eşyalarımı inceledim. Hiçbir şeye sahip olmamaya alışmışken birdenbire çok sayıda malın sahibi olmuştum. Bunalmış hissediyordum. İskeletlerime bakarak yedim. Onlar, amacını bilmedikleri emirlerin yerine getirilmesini sağlayan saçma sapan muhafızlardı, kendileri de anlaşılmaz kurallara boyun eğmek zorundaydılar ve belki de bizim kimliğimiz hakkında bizim onların kimliği hakkında sahip olduğumuzdan daha fazla fikirleri yoktu. Ölüm onları otobüste otururken gafil avlamıştı: ama nereye gittiklerini biliyorlar mıydı? Siren sesinden beri muhafızların izine rastlamamıştık ve hepsinin başka bir yere götürüldüğünü düşünmüştük: bu muhafızlar neden hâlâ buradaydı? Aklıma gelen tek olası açıklama çok sonraları aklıma geldi: iki sığınak arasında rutin bir yolculuk yapıyorlardı, uyumaya gidiyorlardı ya da tehlikenin farkında olmadan görev yerlerine götürülen yeni gelenler olabilirlerdi. Gaz maskeleri gösterdi ki

Bu topraklar güvenli değildi ama onları öldüren şey her neyse önceden tahmin edilememişti. Bizimki, sirenin kafesin kapısı açıkken çaldığı tek hapishaneydi ve bu bizi kurtarmıştı: açıkta kalan sadece onlardı ve bu onları öldürmüştü. Bu simetri beni uzun süre meşgul etti, nedense onda bir tür belirsiz güzellik buldum. Bir şey, birileri, bir yerlerde tüm bunların anlamını biliyor muydu? Ve işler hala devam ediyor muydu? Ve ne kadar yürümeye devam edersem edeyim, sadece bir kısmını görebileceğim bu gezegende, sığınakların hala çalışır durumda olduğu bir yer var mıydı? Erkeklerin ve kadınların kırbaca itaat ettiği, rastgele zamanlarda uyuyup yemek yediği ve asi bir kızın kalp atışlarını saymaya başladığı bir yer? Bir tek ben mi vardım? Üzerinde dolaştığım gezegenin yıldızlı gökyüzüne dağılmış binlerce kardeş gezegeni var mıydı ve geceleri uykuya dalmayı beklerken bakışlarım bazen uzaktaki bir yerküreyi aydınlattığında aynı sahne orada da mı yaşanıyordu?

İskeletleri gömmeye karar verdim, çünkü başımıza ne gelmiş olursa olsun, aynı türden olduğumuzu, ölüleri onurlandıranlara ait olduğumuzu göstermek istiyordum. Yirmi üç sığ mezar kazdım ve iskeletleri içlerine yerleştirdim, sonra üzerlerini toprakla örttüm ve her birinin üzerine maskeleri ve silahları yerleştirdiğim küçük bir tümsek yaptım. Onları daire şeklinde dizdim, neden bilmiyorum, en iyisinin bu olduğunu düşündüm, başları ortada ve ayakları uzağa doğru bakıyordu. Üç günümü aldı, çünkü zemin topraktı ve yorucu buldum. Deneyerek dinlendim

kitaplarımın şifresini çözmek için.

Hepsinin elinde aynı kitap vardı: *A Condensed* Gardening *fiaridhooL* Nasıl ekim, dikim, seyreltme, çapalama ve yabani ot temizliği yapılacağını, hangi mevsimde ne yapılacağını ve nereye ne ekileceğini açıklıyordu. Tüm kitabı dikkatle okudum ve gül aşılama konusunda -bu beni güldürdü- bir uzman oldum. Bir çapanın neye benzediğini, bir lale soğanını ve daha önce hiç görmediğim ve göremeyeceğim pek çok şeyi gösteren pek çok resim vardı.

Kitabı okudum ve tekrar okudum. Oldukça *kullanışsız* bir bilgi edindim ama bundan keyif aldım. Zihnimi süslemiş gibi hissettim ve bu bana mücevherleri, güzelliğin bir amacı olduğu günlerde kadınların güzelliklerini süslemek için kullandıkları nesneleri düşündürdü.

Beşinci gün her şey düzene girmişti. İki çift pantolon, iki gömlek, bir ceket, birkaç çift külot seçmiş, mümkün olduğunca çok havlu almış ve geri kalanları düzgünce katlanmış ve battaniyelere sarılmış olarak otobüsün koltuklarına yerleştirmiştim. Teneke kutuların çoğunu yediğim için biraz daha ağırlaşan sırt çantamı yeniden doldururken birden gözüm tamamen unuttuğum şişelere takıldı. eşyalarımı ihmal edebilecek kadar zengin mi olmuştum? Yoluma devam etmek zorundaydım çünkü su kaynağım azalmak üzereydi ve yakında bir nehir ya da sığınak bulup doldurmam gerekiyordu ama şişelerin içinde ne olduğunu öğrenmek için biraz zaman ayırabilirdim. Onları açacak bir aletim yoktu, bu yüzden mantarı bıçağımın ucuyla kazmaya başladım, bu zordu ve uzun aldı. Sonunda, şişeleri boşaltabildim.

fincanıma biraz sıvı döktü. Tuhaf, çok güçlü ve burun deliklerine pek hoş gelmeyen bir kokusu vardı. Parmağımı içine daldırdım ve çişimi yaptım: Hoşuma gitmemişti. Küçük bir yudum aldım ve yavaşça yuttum, ama buna rağmen boğazımı yaktı ve öksürmek istememe neden : demek ki beklediğim gibi alkoldü. Önce sinirlendim, sonra alkolün tıbbi nitelikleri olduğunu, geçmişte özellikle yaraları temizlemek ve çok acı çeken birinin duyularını uyuşturmak için kullanıldığını hatırladım. Dikenli çalıların yanından geçerken bacaklarımda oluşan çiziklerden daha ciddi olmayan yaralarım hiçbir zaman enfeksiyon kapmadı. Yine de bir şişe almak iyi bir fikir gibi göründü. Diğerlerini otobüsün içine geri koydum.

Ayrılmadan önce arkamda bıraktığım manzaraya baktım: pasla aşınmış otobüs, ovanın ortasında durduğu yerde yüzyıllar boyunca yavaş yavaş parçalanacak olan bir deniz kabuğu, maskeler ve silahlarla süslenmiş daire şeklindeki mezarlar, rüzgârın sürekli fısıltısıyla zar zor bozulan sessizlik. Tüm bunlar inanılmaz derecede garip, uğursuz ve dokunaklı görünüyordu. Açıklanamaz olanın, hayatımın, tek tanığı olduğum bu dünyanın yükünü hissediyordum. Yolculuğuma devam etmekten başka yapacak bir şeyim yoktu. Bir gün burada ölecektim. Muhafızlar gibi.

Yolu takip ettim.

Yirmi yıldır kullanılmamıştı ve seyrek bitki örtüsüne rağmen yer yer o kadar büyümüştü ki gözden kayboldu ve çıplak şeridi seçebilmek için küçük bir tepeye tırmanmak zorunda kaldım. Beni güneybatıya doğru götürdü. Beni bir yere götürüp götürmeyeceğini merak ettim. Bu olabilirdi.

mantıklı olmalıydı, eğer bu dünyada mantık varsa. Otobüste iki koltuk boş kalmıştı: Şoför, biri ayakta durmak zorunda kalacak üç muhafızı daha almaya mı gidiyordu, yoksa diğerlerini son duraklarına mı götürüyordu?

Üç gün boyunca, günde on saat, bir kez daha sabırsızlıkla yürüdüm. Bir yerde uzun süre kalmıştım ve bir kulübe gördüğümde malzemelerimin sonuna gelmiştim. İçeri girdim, hiçbir duygu hissetmedim, her zamanki gibi sadece ışıkları açık, ana kapıları açık ve kafesi kilitli bulacağımdan emindim. Soğuk hava deposunda, buzu çözülecek ve oldukça hızlı pişecek oldukça küçük bir kuzu parçası gördüğüme sevindim. Tepeye döndüğümde, kafese ve içindekilere göz ucuyla bile bakmadığımı fark ettim. Bu beni çok üzdü ve ertesi gün gidip saygılarımı sunacağıma söz verdim.

O gece hatırladığım bir rüya gördüm. otobüsün içinde, hayatta olan muhafızların arasında oturuyordum. Maskeler yüzünden yüzlerini seçemiyordum ama kendi aralarında konuştuklarını duyabiliyordum. Aslında hiç erkek sesi duymamıştım ama rüyamda bu aklıma gelmedi. Otobüs hareket ediyordu. Durumum tamamen doğaldı, nereye gittiğimi ya da gardiyanların arasında ne yaptığımı bilmiyordum. Bu durum uzun süre devam edecek gibi görünüyordu, tamamen rahatlamıştım, adamların arasında oturuyordum, aniden eskiden kendime sakladığım hikayeler uydurduğum zamanlardaki o enfes patlamayı yeniden hatırladım.

Bu beni uyandırdı. Yalnızdım, battaniyemin altında yatıyordum.

düzlüğün ortasında, kulübeden birkaç adım ötede. Orada erkekler olduğunu, onların yakınlığının o nefis titremeyi tetikleyebileceğini ve benim zavallı benliğimin bir rüyada tesadüfen karşılaşmak zorunda kaldığını düşündükçe büyük bir üzüntü hissettim. Birkaç dakikalığına bana yaşama azmini veren şeyi unuttum, yaşlanmadan önce umutsuzluk tarafından öldürülen tüm o kadınları, ruhunu bedenine bağlı tutmaktan yorulan Laura'yı düşündüm ve beni dehşete düşüren bir tür belirsiz ayartma, yenilgiyi kabul etme dürtüsü hissettim. Ayağa kalktım ve birkaç adım attım. Açık bir geceydi, gökyüzü uçsuz bucaksızdı, tepe tepe, kat etmem gereken binlerce kilometre vardı. Bir an için sönmüş olan merakım yeniden uyandı.

Ertesi gün merdivenlerden geri indim ve dışarıda oturdum-

kafesin yanında. Burası, sakinlerinin sonuna kadar saygınlıklarını koruduğu birkaç sığınaktan biriydi. Bükülmüş cesetlerden korkunç yığınlar yoktu, her biri kendi yatağında uyuyormuş gibi uzanıyordu. Belki de içlerinden biri diğerleri üzerinde güçlü bir etkiye sahipti ve onları bağırıp çağırmanın ve terör estirmenin hiçbir işe yaramayacağına, ölüme boyun eğmeleri ve beyhude bir mücadele vermeden kaderlerini kabullenmeleri gerektiğine ikna etmişti. Her şey düzenliydi: ama her yerde yatan cesetler dışında, elinizde hiçbir şey yokken nasıl kargaşa yaratabilirsiniz? O cesetlere bakarken bir tür dinginlik hissettim: Sakin bir şekilde ölmüşlerdi ve sonsuzluğu sakin duruşlarla geçireceklerdi. Bu beni nasıl öleceğimi, gece uykumda mı öleceğimi merak etmeye itti,

Sonsuza kadar düzlükte yatıp, sürekli esen hafif rüzgara maruz mu kalacaktım, yoksa hastalanacak ve acıya katlanmak zorunda mı kalacaktım. Silahları hatırladım ve sonra emniyet mandalını düşündüm ve kendime devam etmem gerektiğini söyledim, nasıl kullanacağımı öğrenmek zorunda kalacaktım, çünkü sonunda ölmek isteyebilirdim. Otobüse geri dönebilirdim, ama önümde bu kadar çok yeni yol varken adımlarımı geri takip etmek konusunda son derece isteksizdim. Genç ve sağlıklıydım ve bu tür önlemler için endişelenecek çok zamanım vardı. Ayrıca, yeni keşifler yapmayı umuyordum. Bu düzlükte kulübelerden daha fazlası olmalıydı!

Büyük tencerelerden birine su doldurdum ve çamaşırlarımı muhafızların ocağında uzun süre kaynattım. Temiz göründüğünde kaldırdım ve güneşte kuruması için çimlerin üzerine serdim. Bütün günümü aldı.

Tekrar yola koyuldum. Artık kitaplarım olduğu ve okumayı öğrenebildiğim için, rotamı not etmek için kalemim ya da başka bir şeyim olmadığı için üzülüyordum. Akşamları, uyumadan önce, kitaptaki cümleleri ve kelimeleri kopyalayarak, d'irt'teki harfleri yazma alıştırması yaptım. Birçoğunu konuşurken kullanmıştım, bu yüzden onları tanıyordum ve orada olmayanları nasıl oluşturacağımı düşündüm. Hecelemeye çalıştığım ilk kelime "kabin" oldu: "Can "dan "ca" ve compost bin "den "bin" vardı - "cabin" yapmak için ikisini bir araya getirmem gerekiyordu. Sonra "kafes "i heceledim. Sihirli "e", "kabin "deki kısa "a "nın aksine "a "nın kendi adını söylemesini sağladı. Bunu çözdüğüm için kendimden çok memnundum ve görünüşe göre

Bana öğretilen her şeyi hatırladım.

Bazen kendimi bu şekilde meşgul ederken, yazmaya çalıştığım kelimeleri otomatik olarak yüksek sesle söyledim ve sesimin tınısına şaşırdım: çatlak ve gürültülü bir hal almıştı. Muhtemelen pratik yapmadığım için nasıl konuşacağımı unutuyordum. Bu beni biraz endişelendirdi, sonra omuz silktim: konuşmayı tamamen unutmuşsam ne olmuş yani? Bir daha asla kimseyle konuşamayacaktım!

Yine de bir an için nostaljik hissettim. O talihsiz rüya bir daha hiç tekrarlanmadı ve bazen yalnız olduğumun ve hep öyle kalacağımın, elimdeki tek zevkin çok ender rastlanan tatmin olmuş bir merak olduğunun bilincindeydim.

Sığınaktan sığınağa devam ettim. Her şeyin çok az değiştiği bu gezegende mevsimler olduğu sürece, kış geri döndü. Hava biraz daha serindi ve gece boyunca sık sık yağmur yağdı: Su geçirmez çarşafa sarınarak uyudum ve sabah biraz daha geç yola çıktım, çünkü kurumasını beklemem gerekiyordu. Pantolon ve ceket giydim. Daha iyi bir hava beklerken, kitaplarım üzerinde çalışmadığım zamanlarda kendime havlulardan bir elbise yaptım. Toprak daha yeşil, dereler daha derin oldu. Yolu kaybettim.

Takip etmek gittikçe zorlaşıyordu. Bir ara kendi kendime bir hata yaptığımı ve bunu arazinin doğal oluşumuyla karıştırdığımı söyledim. Bunu yapmaktan ne kadar hoşlanmasam da adımlarımı geri çektim. Bir tepenin zirvesinde onu tekrar bulduğumu düşündüm ve kırsalı dikkatle taradım. Geldiğim yön doğru gibi görünüyordu, bu yüzden aynı yoldan geri döndüm, umarım

Sadece dikkatim dağıldığı için kaçırmıştım. Arazinin iniş çıkışlarını vurgulayan alçak akşam güneşini bekledim ve karşı tepeye uzanan ince şeridi gördüm. Ertesi gün şafak vakti daha fazla ipucu bulabildim ama bir saat yürüdükten sonra artık net bir işaret göremiyordum. Yarıçapı beş bin kum adımı olan geniş bir yarı dairesel alanı taramaya karar verdim. Üç gün boyunca bir ileri bir geri yürüdüm ve her şeyin burada bittiği gerçeğini kabullenmek zorunda kaldım.

Acı bir hayal kırıklığına uğramıştım. Beni bir yere götüreceğini o kadar ummuştum ki, bu vahşi doğada hiçbir şeyin mantıklı olmadığını unutmuştum. İnsanlar aniden yok olan yollar mı inşa ediyor? Evet, dedim kendi kendime, evet, bu insanlar yaptı. Yere oturup ağlayacak gibi oldum ama neyse ki öfkem daha güçlüydü ve beni yoluma devam etmeye itti. Yeni bir yön seçmek zorundaydım. İlk başta doğuyu seçmiştim, sonra yol beni güneybatıya doğru saptırdı ve şimdi de güneye gitmeye karar verdim.

Daha az enerjim vardı. Bana büyük umutlar veren yol ve otobüs de diğer her şey gibi çözülmez birer muammaya dönüşmüştü ve zaman zaman kendi kendime bunun iki yıllık yürüyüşten sonra oldukça yetersiz bir ödül olduğunu söylüyordum. Ancak yavaş yavaş doğal esnekliğim tekrar devreye girdi ve bir tepeden diğerine ilerlerken, rotamı düz bir çizgiden daha akıllıca düzenlemek aklıma geldi. Düz gittiğimde sadece çok dar bir alanı keşfediyordum ve belki de sağda ya da solda bir şeyleri kaçırıyordum. Sonuçsuz yarım daire bana bir fikir verdi: Büyük paralel yaylar çizerek yürüyecektim, iki ya da

Kendimi nasıl hissettiğime ve arazinin çekiciliğine bağlı olarak üç saat arayla yürüyordum. Elbette bunu hesaplamak, dümdüz ilerlemekten çok daha zordu; tek yapmam gereken işaretleri seçip onlara doğru yürümekti. Güneşi takip ederseniz, bir daire döndüğünüzü biliyordum. Sahada karmaşık hesaplamalara ve deneylere dahil oldum: Bir süre güneşi takip etmem ve gün ortasında yön değiştirmem gerekiyordu. O zamanlar yolculuğumun haritasını çıkarma imkanım yoktu ama akşamları taşlarla yere çizdim ve ezberlediğimden emin için uzun süre baktım. Sığınakların rastgele mi yoksa yerlerinin bir plan dahilinde mi belirlendiğini anlamaya başladım. İlk keşif gezimizde bir tane bulana kadar yirmi altı gün geçmişti, ama bazen yeniden stok yapmadan önce ancak bir hafta yürüyebiliyordum. Birkaç yarım daire çizerek yürüdüm, sonra istediğim gibi yönümü bulabileceğimden emin olduğumda, dairenin yayları boyunca büyük zikzaklar çizdim: Birkaç hafta sonra, sığınakların beşli gruplar halinde düzenlendiğini fark ettim, bir dikdörtgenin her köşesinde bir tane ve ortada bir tane. Düz bir çizgiyi takip ettiğim için bazılarını kaçırdığım açıktı. Kısa süre sonra bir kulübeye vardığımda, bir sonrakini bulmak için hangi yöne gideceğimi hesaplayabildim ve istediğim gibi onlara gidebiliyor ya da onlardan kaçınabiliyordum. Onlardan asla kaçmadım ve yiyeceğe ihtiyacım olsun ya da olmasın, ölülere saygılarımı sunmak için aşağı indim. Hiçbir zaman açık bir hapishane kapısına rastlamadım.

Tesadüfe bakın ki, siren tam da bekçinin anahtarını yerleştirdiği anda çaldı.

Kilit eşsizdi. Bazen kaderime hayret ediyorum: Kadınlar arasındaki tek çocuk bendim ve biz canımızı kurtararak kaçan mahkûmlardık. Birkaç yıllığına.

Rotam üzerindeki bu yeni kontrol, bana musallat olan melankolik ruh halini ortadan kaldırdı. Sonuçta bir keşif yapmıştım, o halde neden bunun beni depresyona sokmasına izin vermiştim ki? Daha fazlası da olacaktı.

Başka bir keşif daha yaptım.

Günün sonuydu. Yorgundum ve durmak için iyi bir yer arıyordum. Birkaç gece yağmur yağmıştı ve o akşam gökyüzü bulutsuzdu, yani kuru havaya güvenebilirdim, bu da ateş yakamadığım ve konserve yiyeceklerimi soğuk ve kısır yediğim için son derece hoştu. Kesmek için bol miktarda odun bulabileceğim, başka bir deyişle mümkün olduğunca az dikenli sık bir koruya ihtiyacım vardı. Etrafıma dikkatle baktım, ama belirli bir hedefim vardı, bu da neredeyse taş yığınını kaçırmama neden oluyordu. Neredeyse yanından geçmiştim ki, alışılmadık bir şey hissetmem beni durdurdu. Arkamı döndüm ve ovanın monotonluğu içinde çok keskin bir şekilde göze çarpan tümseği gördüm. Hiç yığın yoktu! İki adım genişliğindeydi ve neredeyse dizlerime kadar uzanıyordu. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim, en fazla birbirine yakın birkaç büyük taş olabilirdi ama burada gördüğüm şey doğal olamazdıSırt çantamı çıkardım, yavaşça yere bıraktım ve nefesimi tuttum.

Onları hareket ettirmeye neredeyse korkuyordum.

Kendimi uyandırmak için. Taşlar oldukça büyüktü, her seferinde sadece bir tanesini kaldırabiliyordum ve ellerimi sıyırma ihtimalimin olduğunu fark ettim. Battaniyeden bir şerit koparıp sardım, bu beni ama içimden bir ses bunu rahatlatıcı buldu: Hayal kırıklığına uğramaktan ve onca çabadan sonra gölgeyi seven birkaç böcekten başka bir şey bulamamaktan çok korkuyordum. Yığın yapaydı, buna hiç şüphe yoktu. Eğer hiçbir şey çıkmazsa, kendime bunu neden birinin yaptığını sormak zorunda kalacaktım ve elime geçen tek şey yeni bir soru, beni yormaya başlayan o değersiz hazine olacaktı. Bu dünya bir gibiydi, elimde sadece birbirine uymayan birkaç parça vardı. Bir keresinde Anthea bana bu oyunu anlatmıştı ve hoşuma gideceğini düşünmüştüm.

Taşları eşit bir şekilde çıkarmaya odaklandım.
bir kaya kaymasını önlemek için yığının tepesine. Uzun zaman aldı. Çok daha küçük ve daire şeklinde olan son taş katmanına ulaşmam bir saatten fazla sürdü. Her akşam yatmadan önce zemini düzeltmek için kullandığım küreği aldım ve zemini dikkatlice kazımaya başladım. Geçmişteki hacılar gibi dizlerimin üzerindeydim ve kesinlikle onlar gibi titriyordum. Kürek çok geçmeden metal bir yüzeye çarptı.

Ah! Bütün varlığım sıçradı! İçimi şiddetli bir sarsıntı kapladı ve başım dönmeye başladı. Birkaç dakika hareketsiz durdum, nefesimi toparladım, sersemlemiş ve neredeyse korkmuştum. Küreği yere bıraktım ve son taşları çıkarmak için ellerimi tekrar sardım. Ter damlaları

Alnımdan yaşlar dökülüyordu ve sabırsızlıktan titriyordum ama yavaş ve metodik bir şekilde çalışmaya devam ettim. Üç dakika içinde her şey netleşmişti: Önümde iki adım çapında yuvarlak bir metal kapak vardı, hafif paslı bir sapı ortasına yerleştirilmişti. Onu serbest bırakmak ve kaldırmak için bir tornavida aldım. Bu ağır görünümlü plakayı kaldırmam mı gerekecekti? Kafam karıştı ve neredeyse umutsuzluğa kapıldım, kendime muhtemelen gücümün yetmeyeceğini söyledim ama her ihtimale karşı sapı çekiştirdim. Bir şeyin hareket ettiğini hissettim, tekrar çekiştirdim ve plakanın yatay bir eksende, sertçe ve kazıyarak döndüğünü, ancak benim sahip olduğumdan daha fazla güç gerektirmediğini keşfettim. , çelik bir çemberle çevrelendi ve yarım adım derinlikte, üzerinde küçük platform gördüm. Ellerimi kenarlara koyarak kendimi yavaşça aşağıya indirdim. Bir yere tutunur tutunmaz, ışıksız, çok dar bir spiral merdivenin en üst basamağında olduğumu fark ettim. O zamana kadar kapalı alanların derin karanlığını hiç deneyimlememiştim, çünkü sığınaklarda ışık hiç sönmezdi, ama kadınlar şalterlerden bahsetmişti. Duvarı hissettim: kesin bir tanım vermemişlerdi ama kapıların yanına yerleştirilmiş küçük nesneler olması gerektiğini düşündüm. Merdivenleri el yordamıyla inmeye başladım ve üçüncü basamağa ulaştığımda üzerinde düğme olan küçük ve pürüzsüz bir şey hissettim. Düğmeye bastım: tam ayaklarımın dibinde kocaman bir ışık yandı. Duvar griydi, sığınaklardaki duvarlar gibi pürüzlüydü, ama merdivenler asla böyle spiral değildi ve ışığı kontrol edemiyordunuz. İnişime devam ettim, önce acele ettim, ama sanırım sadece

Onuncu basamağa geldiğimde başım dönmeye başladı. Durdum ve sabırsızlığıma rağmen bu sersemlik geçene kadar kendimi birkaç dakika beklemeye zorladım. Tekrar hareket etmeye başlar başlamaz sersemlik geri geldi. Daha sonra koşarak inip çıkabildim ama ilk seferinde meraktan çatlayacak gibi da birkaç kez durmak zorunda kaldım. Seksen tane açık metal basamak vardı. Sonunda duvarlarla aynı kaba malzemeden yapılmış zemini gördüm. Son bir dönüşle en altta, altı ya da yedi adım genişliğinde ve on iki adım uzunluğunda, tepeden tırnağa teneke kutular, şişeler ve her türden paketlerle dolu raflarla dolu ve sonunda daha önce görmediğim çok garip bir malzemeden yapılmış bir kapıyla kapatılmış bir koridordaydım. Kolayca açıldı: Sığınaklar gibi gri ve kasvetli olmayan büyük kare bir oda gördüm, duvarlar tamamen koyu parlak güzel bir ahşapla kaplıydı ve zemin ayak altında yumuşaktı. Hayatımda ilk kez halı üzerinde yürüyeceğimi anlamıştım. Odanın çeşitli noktalarındaki lambalar sıcak bir ışık yayıyor, bu ışık büyük bir masanın üzerine daha parlak su birikintileri halinde düşüyordu ve eskiden koltuk olarak adlandırılan türden bir nesne olduğunu hemen anladığım geniş, alçak sandalyeler vardı. Hayranlıktan donup kalmıştım. Daha önce hiç bu kadar güzel bir şey görmemiştim, çünkü insan elinin eseri olan güzel bir şey görmemiştim. Gökyüzünün güzelliğini, bulutların değişen şekillerini, usulca yağan yağmuru, yavaşça hareket eden yıldızları ve birkaç çiçeği görmüştüm: burada kürkler, duvarlarda asılı tablolar, vazolar, küçük bir

Ama bunları bu kadar kesin bir şekilde tarif etmemeliydim, çünkü o ilk anda sadece çizgilerin, şekillerin ve uyumlu renklerin birbiriyle oyununu, beni tamamen etkileyen ve geçmişte ovanın üzerinde yükseldiğinde bana kadınların şarkılarını hatırlatan sakin ve huzur hissi nedeniyle gözlerimi yaşartan sonsuz bir konfigürasyon gördüm. Renkler birbirleriyle güzel bir uyum içindeydi ve odanın hacmi ve boyutlarıyla ahenk içindeydi. İnişten dolayı hâlâ başım dönüyordu ve düşecekmişim gibi hissettiğim için yere çömeldim. Birkaç dakika sonra gözlerimi kapatmanın iyi bir fikir olacağını düşündüm, sersemlik geçmemişti, hatta daha da kötüleşiyordu. Başımı katlanmış kollarımın üzerine koydum. Derin nefes aldım ve yıllardır yapmadığım bir şeyi yaptım, kalp atışlarımı saymaya başladım. Çok eski bir alışkanlığa başvurmak beni rahatlatmış gibiydi. Yine de, yeni krallığımı sakin bir şekilde keşfetmeye başlayana kadar bir saatten fazla zaman geçti. Birkaç kez başımı kaldırıp gözlerimi açmayı denedim, ama hemen duygularıma yenik düştüm, tekrar bir topun içine kıvrılıp sabırla fırtınanın dinmesini beklemek zorunda kaldım.

Orada yaşayacak kişinin keyfi için tasarlanmış bir yerde, insanlığın geçmişiyle yüzleşiyordum. Sığınaklardan tamamen farklıydı. Ben sadece hapishaneleri, temel ihtiyaçları karşılayan aletleri, kırbaçları ve hareket edebilmemiz için üst üste yığılması gereken saman yatakları biliyordum. Ama bu gizli yeraltı mekânı bir yuvaydı.

Bu odanın düzeninde hiçbir değişiklik yapmadım; bir eşyayı her kullanışımda aynı yere geri koyuyorum. Masanın iki yanında üç sandalye vardı ve bu sandalyelerin üzerinde güzel koyu sarı abajurlu bir lamba ile büyük, şeffaf bir cam tabak duruyordu. Masadan uzakta, daha alçak bir masanın etrafında üç koltuk ve üzerinde birkaç minderin gelişigüzel serpiştirildiği renkli bir yatak örtüsü olan büyük bir yatak vardı. Etrafıma bakabildiğimde, sağımda mutfak olması gereken bir yer gördüm: bir lavabo, ocaklar ve tencereler ile mavi çiçek desenli beyaz porselen tabakların bulunduğu bir dolap. Musluklardan biri sıcak, diğeri soğuk su sağlıyordu. Lavabonun solunda, daha önce gördüğüm hiçbir şeye benzemeyen bir kapı vardı; beyaza boyanmış tek bir ahşap kapı, içinde tuvalet, lavabo ve küvet bulunan çok daha küçük bir odaya açılıyordu.

Her şeyi inceledikten sonra, bir sandalyeye oturdum. sonra da bir koltuğa oturdum. Gülmeye başladım. Şaşkınlığımın ve duygularımın neşeye dönüşmesi iki saatten fazla sürmüştü.

İncelenecek o kadar çok şey vardı ki, her şeyi kavramak o kadar heyecan vericiydi ki, duvardaki süslerden birinin kitaplarla dolu bir SheU olduğunu henüz fark etmemiştim. Başım yine dönmeye başladı ve odanın diğer ucunda uzun süre onlara bakakaldım. Hazır giyim el kitabımı okumuş, tekrar tekrar okumuş ve ezbere biliyordum. Bu hediye karşısında gözlerimin büyüdüğünü ve şoku atlatmak için saymaya başladım: on dokuz kitap vardı, bunlardan sekizi çok , yaklaşık üç parmak genişliğindeydi. Kitapların üzerinden geçtim.

Başlıklar sırtlarına basılmıştı ve ilk başta gözüm o kadar korkmuştu ki, onları uzaktan çözmeye çalıştım ve okumayı unuttuğumu düşündüm. Elimi kaldırdım ve bir tanesini aldım - şaşırtıcı derecede ağır görünüyordu, sonra gidip oturdum ve kenarına dayadım. Üzerinde şöyle yazıyordu: *Elementary I'reatise on Astro- nautics.* Açtım. Sayfalar Anthea'nın bana öğrettiği birkaç sembolü tanıdığım kelimeler ve garip işaretlerle doluydu: artı, eksi, çarpma, bölme ve eşittir. Sanırım o akşam daha ileri gitmememi sağlayan tek şey yorgunluğumdu. Daha sonra diğer bazı kitapların da aynı konuda daha derinlemesine çalışmalar olduğunu keşfettim. Hepsini tek tek okudum. Hiçbir şey anlamamıştım.

Shakespeare'in oyunlarını ya da Don Ouixote de la Mancha'nın hikayesini ya da Dostoyevski'nin romanlarında neler olup bittiğini daha iyi anlıyor muyum? sanmıyorum. Hepsi benim bilmediğim deneyimlerden bahsediyor: Nesnelerle daha iyi anlaştığımı düşünüyorum - tirbuşon kullanmayı ve bir şişe şarabı açmayı öğrenmek saatlerimi aldı, ama bunu başardım - duygular benim için bir gizem olarak kalıyor. Bunun nedeni belki de onlarla ilişkili hislerin bana yabancı olması ya da aşkta çok önemli görünen fiziksel temas gibi beni itmeleridir. Ne zaman Anthea'nın ölümünü ve onu kollarıma almak için harcadığım çabayı düşünsem, gözlerim yaşarıyor. Kendimi sıcak olarak hayal etmeye çalışıyorum: her zaman kırbacın şakladığı bir nokta vardır. Kadınların bana anlattığı pek çok şey beni hâlâ şaşırtıyor: Biliyorum ki eskiden böyle bir şey vardı.

Para, her şeyin satın alınması gerektiği ve kimseye ödeme yapmak zorunda kalmadan gidip soğuk hava depolarından stok yapmayı her zaman garip buldukları, ancak oldukça soyut kaldı ve insanların neden zavallı yaşlı Raskolnikov gibi para için öldürdüklerini gerçekten anlayamıyorum. Öldürdüğüm doğru, ama yoldaşlarımın acılarını dindirmek için ve her zaman bana minnettar oldukları izlenimini edindim. Ama belki de bu kadar emin olmamalıyım: insan duyguları konusundaki cehaletim o kadar büyük ki, eğer bana söylemedilerse, ben farkında olmadan benden nefret etmiş olabilirler. İkinci el giysiler giymenin neden aşağılayıcı olduğunu da anlamıyorum: Nadiren başka bir şey giymişimdir! Rose'un şarkılarını severdim, sanırım müziği edebiyattan daha çok takdir ederdim: evde kayıtlar ve onları çalacak ekipman varsa, onları tanımadım.

Yukarıdan bu yana beş saat geçtiğini fark ettim, Yorulduğumu hissettim ve durmaya karar verdim, sonra taş yığınını fark ettim. Acıkmıştım. Kutulardan birini açtım ve içindekileri soğuk olarak yedim. Ocakların da lambalar gibi mükemmel çalıştığını sanıyordum ama yeterince şok geçirmiştim, bitkin düşmüştüm ve onları denemek bile istemiyordum. Battaniyemi açıp arabanın üzerine serdim ve yatağı kullanmayı daha sonraya bıraktım. Duygu fırtınasından sonra uzun bir süre uyuyacağımı düşündüm: ama heyecan çok fazlaydı, bir sıçrayışla uyandım ve üç saat sonra tekrar açlıktan ölüyordum. Mutfağa gittim ve küçük bir tencerede biraz su kaynattım. Soğuk hava deposunun kapısı lavabonun sağındaydı,

Sığınaklardakinden bile daha büyük, tavana kadar her türlü etin yanı sıra sebze ve meyveyle tıka basa dolu bir oda görünce çok şaşırdım. Her torba özenle etiketlenmişti: tavuk, geyik eti ve karaca gibi adını duyduğum ama sığınaklarda bulunmayan yiyecekler, toz yumurta, domates, maydanoz, peynir ve o zamandan beri aşina olduğum yüzlerce başka lezzet vardı. Ve özellikle beni çok memnun eden ekmek. Üzerine otlar serptiğim bir tavuk, domatesler, patates kroketleri ve ekmek ve tereyağı üzerine sürülmüş çilek reçeli ile bir parti vermeye karar verdim. Her şeyi mutfakta çözülmesi için dışarı koydum. Daha sonra, yiyecekleri birkaç saniye içinde yeniden ısıtmanızı sağlayan bir tür fırını nasıl kullanacağımı öğrendim, ancak bu sefer birkaç saat beklemek zorunda kaldım. O kadar meşguldüm ki zaman su gibi akıp geçti. Haşlama banyosu yaptım ve ilk kez kadınların çok özlediği bir lüksü yaşadım. Daha sonra bu oldukça sıradan bir şey haline geldi ve ancak keşif gezilerinden döndüğümde kendimi içinde uykuya dalmaktan hoşlandığım lezzetli sıcak suya daldırmanın büyüsünü yeniden keşfettim. Sabun kalıpları vardı. Elbette her şey benim için yeniydi ve uzun süre düşünmemi gerektiriyordu: sabun kalıbı beni şaşırtmıştı. Benim için alışılmadık olan kokusu beni hayrete düşürmüştü.

. otların, birkaç kır çiçeğinin ve yağmurdan sonra toprağın kokusundan başka bir koku bilmeyen. Tadına baktım ve yüzümü buruşturdum, kesinlikle yenecek bir şey değildi, sonra kadınların bana söylediği şeyleri hatırladım ve ellerimle ısırdım, ama bu işe yaramadı, çünkü gerçek-

önce onları ıslatmanız gerektiğini öğrendim. Sonunda oraya gittim ve saçımı yıkamak için sabun kullandım. Kuruduğunda, saçlarımın çok hafif ve akıcı olduğunu, yüzümü çok zarif bir şekilde çerçevelediğini görünce şaşırdım.

Neredeyse unutuyordum! Tabii ki en şaşırtıcı keşiflerden biri de aynaydı. Kendimi hiç görmemiştim. Anthea bana güzel olduğumu söylemişti ama bu benim için hiçbir şey ifade etmiyordu ve hâlâ da etmiyordu. Yine de büyülenmiştim ve saatlerce kendime baktım. İfadelerimi bilmiyordum, gülümsememin, ciddi ya da endişeli bakışlarımın neye benzediğini öğrendim ve düşünerek onlara baktım: "Bu benim."

Şimdi bile aynaya bakmayı seviyorum. Yıllar geçtikçe kaşlarımı çatan kırışıklıkların gelişimini izledim, yanaklarım inceldi ve dudaklarım solgunlaştı: ama bu benim ve aynadaki yansımama karşı bir tür düşkünlük hissediyorum. Çıktığımızda dört ya da on beş yaşlarında olmalıydım ve Laura yirmi üç yıl sonra ölmüştü. Buraya, evim dediğim bu yere gelmeden önce iki yıl boyunca yürümüştüm: yani o zaman kırkımı biraz geçmiştim. Bu yirmi iki yıl önceydi, sanırım yaşlı bir kadınım, hala bu yüze bakmayı seviyorum. Güzel mi çirkin mi bilmiyorum ama gördüğüm tek insan yüzü bu. Ona dostça gülümsüyorum ve bu şekilde bir gülümsemeyle karşılık alıyorum.

Banyodaki dolapları açtım ve
bir yığın havlu. İçlerinde başka bir şey yoktu. Hiç gelmemiş olan yolcunun bagajını beklediklerini tahmin ettim. Orada hiçbir şey yoktu.

Yazık oldu, bana onun hakkında bir şeyler söyleyebilirdi.

Sonra mutfağa döndüm, biraz sütlü kahve yaptım ve paketin üzerindeki talimatlara göre omlet yapmak için suya biraz yumurta tozu koydum. Sonra yatak örtülerini geri çektim ve hayatımda ilk kez başımı yastığa koyarak uyudum. Bu çok hoşuma gitti.

Ertesi gün koridorun envanterini çıkarmaya başladım. Çeşitli aletler ve kullanımını asla anlayamadığım bir dizi nesne içeriyordu. Sanırım bunlar elektrikli aletler, belki monte edilmiş, belki de parça halinde. Kadınlar radyolardan, televizyonlardan, telefonlardan, motosikletlerden ve arabalardan bahsetmişlerdi ve astronotikle ilgili kitaplar, bunların kaderindeki kullanımı bulamamış laboratuvar ekipmanları olup olmadığını merak etmeme neden oldu. Mutfaktaki buz çözme fırını dışında yazılı talimatlar yoktu, bu sayede onu kullanmayı öğrenebildim. Koridordaki aletlerin etrafında yıllarca dolaştım, aldım ve geri koydum, çünkü eksik bilgilerimi telafi edemeyeceğini çok iyi biliyordum. Hâlâ bazen gidip bakıyorum. Sonuçta, bahçecilik el kitabını bulduğumda okumayı gerçekten bilmiyordum ama yine de onu çözmeyi başardım. İyi sayabiliyorum, kolayca toplama ve çıkarma yapabiliyorum ama çarpma ve bölme işlemlerini hala zor buluyorum. Anthea'ya göre bunun nedeni çarpım tablosunu oldukça yaşlanana kadar öğrenmemiş olmamdı ve bu tablonun zihninize kazınması için çok küçükken öğrenmeniz gerekir. Bunun dışında,

Hiçbir şey bilmiyorum ve koridordaki nesneler, hakkında en ufak bir fikre sahip olmadığım sofistike bir teknolojik uygarlıktan geliyor. Kadınlar bana bildiklerini öğretmişlerdi, ki bu da çok azdı, çok şey unutmuşlardı ve ayrıca bana bir şeyler gösterecek aletlerden yoksundular. Yani, insanların örgü ördüğünü biliyorum ve çok düz dalları düzleştirerek örgü iğneleri yapabilirdik, ama hiç yünümüz yoktu. İplik bulduğumda dikiş dikiyorum, ki bu da pek sık olmuyor. Evde hiç iplik yoktu. Zamanla pantolon ve gömleklerimi tamamen eskittim ama bir sığınakta güzel bir kumaş parçası buldum ve yeniden tunik giymeye başladım.

Sığınakta bulduğum en değerli şey kağıttı. Birkaç tomar kağıt ve bir kutu kalem vardı. Sonunda yazmayı bu şekilde öğrenebildim. Zhe kitapları bana yardımcı oldu, astronotik üzerine olanlar bile: doğru, matematiği anlamıyordum, ama bir şeyleri söyleme biçimlerini, yazım ve dilbilgisini incelediğim birçok uzun açıklama bölümleri içeriyorlardı. Metinle birlikte gelen anlaşılmaz diyagramları incelemek için çok zaman harcadım, onları kopyaladım ve bu bana doğru çizim yapmayı, orantıları doğru tutmayı öğretti, böylece gezilerimi haritalandırabildim.

Bu sığınağın benim ana üssüm olmasına karar verdim. Amacı hakkında kendime yüzlerce soru sordum. Bir kulübe ile değil, kolayca gözden kaçabilecek bir taş yığınıyla işaretlenmişti ve bunların onu gizlemek için mi yoksa işaretlemek için mi yapıldığını merak ettim. Hapishanelerde gördüğümden çok daha fazla vizyon içeriyordu.

orada sonsuza kadar. Bana lüks bir yermiş gibi geliyor ama lüks hakkında net bir fikre sahip olmadığım açık. Tavanda, diğer sığınaklarda olduğu gibi aynı klima ızgaraları var ve tamamen sessiz kaldığımda, her şeyin çalıştığını gösteren aynı yumuşak uğultuyu duyabiliyorum. Yatak çok büyük, içinde birkaç kişi uyuyabilir ve masanın etrafında altı kişinin oturabileceği yer var. Mutfakta dört düzine bardak ve birkaç çeşit tabak . Bir kişinin tüm bunlara ihtiyacı var mı? Hiç giysi olmadığı için gerçekten üzgünüm, çünkü giysi bulmak sadece yararlı olmakla kalmazdı, aynı zamanda onlardan çok şey öğrenebilirdim. Kitaplar bana sadece yazmayı öğretti. Burası bir liderin evi miydi yoksa bir kanun kaçağının sığınağı mı? Birlikte yaşadığım kadınlar için muhtemelen kör edici derecede açık olan şeyleri yorumlamak için kesinlikle çok cahilim, çünkü onlar en azından dünyayı görmüşlerdi.

Sonra anlamsız sorular sormaktan vazgeçtim. Her şeyi inceledim, ama evimin kayıp sahibi hakkında geldiğimden daha fazla şey bilmiyorum. Artık onu düşünmüyorum. Planları ne olursa olsun, başarısız oldu ve onun mülkü artık benim oldu. Ne o ne de ben bu konuda bir şey yapabiliriz.

İki ay sonra tekrar keşfe çıktım. Elliden fazla keşif gezisi yaptım, ya düz çizgiler halinde ya da eşmerkezli yarım daireler halinde yürüdüm. Kilitli hapishanelerden başka bir şey bulamadım. Belki de evimi yaptığım yer gibi başka yerler de vardı, onları görmedim, yine de sabırla toprağı incelemeyi hiç unutmadım

başka bir taş yığını arıyorum. İçinde yaşadığım dünya hakkında hiçbir şey anlamadım. Onu her yönden çaprazlama geçtim ama sınırlarını bulamadım.

Son yolculuğumda bir tepenin üzerinde duruyordum, önümde uzun bir yürüyüş ve yeni bir düzlük uzanıyordu, uzakta bir kulübe görebiliyordum ve aniden umutsuzluğa kapıldım. Kendi kendime dedim ki: başka bir merdiven, gardiyanların odası, kafes ve bir deri bir kemik kalmış kırk ceset. Oturdum ve artık canıma tak ettiğinin farkına . Yalnız kaldığım yirmi küsur yıl boyunca umut beni ayakta tutmuştu ve birdenbire beni terk etmişti. Binlerce kez, kafesin açık olduğu, sevinçten sarhoş olmuş mahkumların kaçabileceği bir sığınak hayal etmiştim. Gökyüzünü, ovayı bulacaklardı, titreyeceklerdi, şehirleri, kurtarıcıları hayal edeceklerdi, ama Uke biz, aynı içi boş özgürlüğü keşfedecektik. Sanki onları karşımda görüyor , bana bakıyorlar ve bir açıklama bekliyorlardı: Bize sunacağınız şey bu mu? Bizi rahat bırakın, çaresiz olmaktansa ölürüz daha iyi. Başımı eğdim ve eve doğru yola koyuldum.

Yine de bu hesabı yazmaya koyuldum: görünüşe göre, hatta

Tekrar keşfe çıkacak gücüm ya da yüreğim kalmadıysa, kısa süreliğine azalan umudum aslında tükenmemiştir. Girmediğim sığınak, doğuya gittiğim zamanki sığınak ya da bir sonraki sığınak ya da batıdaki başka bir sığınak olabilir mi? Kim bilir, belki bir gün çok yaşlı bir adam ya da çok yaşlı bir kadın buraya gelir, yükseltilmiş kapağı görür, şaşırır, umutlanır ve inmeye başlar-

sarmal merdivenin içinde? O kişi büyük ahşap masanın üzerine yığılmış bu kağıtları bulacak ve okuyacak ve sonunda birileri birilerinden bir mesaj alacak. Belki de tam şu anda ben yorgun argın günlerime son verirken, bir insan da benim gibi ovada yürüyor, sırtında bir sırt çantasıyla sığınaktan sığınağa gidiyor ve kararlı bir şekilde kendisini tüketen binlerce soruya yanıt arıyor. Daha fazla bekleyemeyeceğimi, yakında yoldaşlarımın sık sık talep ettiği ölüm darbesini kendime indirmek zorunda kalacağımı biliyorum, çünkü acı giderek daha amansız hale geliyor.

Zaman zaman, geceleri, üst kata çıkar ve dışarıda otururum. Dinlerim. Geçenlerde, sesimin kadar bağırmaya karar verdim: "Merhaba! Orada kimse var mı?" Sesim cılız ve zayıftı ama yine de dinledim. Sadece esintideki çimenlerin yumuşak hışırtısını duydum. Bir başka sefer, bir sürü dal topladım ve çok uzaklardan görülebilen bir ateş yaktım. Tek duyum bana kimsenin olmadığını söylemesine rağmen bütün gece ateşi yakmaya devam ettim. Ama aynı zamanda bana çok fazla sığınak olduğunu, muhtemelen, büyük ihtimalle, kapısı açıkken sirenin çaldığı bir sığınak daha olduğunu ve neden hepsinin ölmüş olması gerektiğini de söyledi. "Gece geçiyor, hayatımı düşünüyorum, genç gardiyana sataşan öfkeli kızı, şimdiki zamana kızgınlığımı -sanki bir geleceğim varmış gibi- ya da yüz merdiveni kolayca tırmanışımı, neredeyse her zaman gri ya da ölüyormuş gibi görünen soluk bir mavi olan bir gökyüzünün altında, sınırsız ıssız ovanın ortasında yanılsamalar ağına yakalanışımı -ama bir gökyüzü ölmez, ölmekte olan benim, zaten ölmekte olan bendim

Sığınakta - ve kendime artık ne gardiyanı ne de mahkumu olan bu topraklarda yalnız olduğumu söylüyorum, buraya ne yapmak için geldiğimin *farkında* değilim, sessizliğin metresi, sığınakların ve cesetlerin sahibi, kendime binlerce saattir yürüdüğümü ve yakında son on adımımı atıp gidip bu kağıtları masanın üzerine koyacağımı ve ölüm yatağıma uzanmak için geri döneceğimi söylüyorum, hiçbir elin kapatamayacağı gözleri her zaman kapıya doğru bakan yaşlı bir kadın. Bütün hayatımı bilmem ne yaparak geçirdim, bu beni mutlu etmedi, birkaç damla kanım kaldı, beni seçen kadere sunabileceğim tek libasyon bu. Sonra solgun kış şafağının söktüğünü görüyorum ve eğer acım biraz olsun dinmeme izin verirse, birkaç kişinin sığabileceği büyük yatakta uyumaya gidiyorum.

Her zaman ışık vardır. Bazen umuyorum ki bir gece Sönecek, bir şey olacak diye. Kadınlar hep geldiğini merak ediyorlardı. Elektrik santralleri, direkler, iletken teller hakkındaki açıklamalarını hiçbir zaman tam olarak anlamadım ve onların puslu açıklamalarına karşılık gelen hiçbir şey görmedim: Sadece ovayı, kulübeleri ve günlerimi sonlandırdığım barınağı gördüm. Bilmediğim şeyleri hayal etmeye çalışmayı çoktan bıraktım. Koridordaki raflarda duran nesneleri incelemek için çok zaman harcadım ama hiçbir şey öğrenemedim. Bunlar belki de silahlar ya da insanlıkla iletişim kurmamı sağlayacak iletişim araçlarıydı. Çok kötü oldu. Astronotikle ilgili kitapları ve incelemeleri okumayı ve tekrar tekrar okumayı bıraktım. Çok az şey oldu-

onca yıl boyunca yürüdüm. Otobüsü buldum, yolu kaybettim, buraya geldim. Her halükarda bir gün ölmek zorundaydım: daha önceki kadınlar gibi normal bir hayat sürmüş olsaydım bile, kendimi yine de son günümün şafağında bulacaktım. Bazen kadınlar en azından gerçek hayatı tanıdıklarını söyleyerek bana acıyorlardı ve ben de onları çok kıskanıyordum, ama onlar da benim ölmek üzere olduğum gibi öldüler ve artık hayatta değilken Uved'e sahip olmanın ne anlamı var? Eğer hasta olmasaydım, sanırım yine aynı şekilde yola koyulurdum ve hala yürüyor olurdum, çünkü yapacak başka hiçbir şeyim olmadı.

Aksini iddia ettiğimde bile biliyorum ki, neredeyse hiç mevsimi olmayan bu gezegende yaşayan tek insan benim. Zamanın var olduğunu sadece ben söyleyebilirim, ama ben hissetmeden yanımdan geçip gitti. Diğer kadınların yaşlandığını gördüm. Aynanın karşısına geçip kendime baktım: Sanırım eskiden yanaklarımda ve gözlerimin etrafında bu çizgiler yoktu ama kırışıklıklardan önceki yüzümü de hatırlamıyorum. Kadınlar bana fotoğrafın ne olduğunu anlatmışlardı ama bende fotoğraf . Zaman hakkında bildiğim tek şey günlerin birbirini takip ettiği, yorgun hissettiğim ve uyuduğum, aç hissettiğim ve yemek yediğim. Tabii ki sayıyorum. Her otuz günde bir, kendime bir ayın geçtiğini söylüyorum: bunlar kelimeler, bana gerçekten zaman vermiyorlar. Belki de yalnızken hiç zamanınız olmuyor? Onu sadece başkalarının geçip gidişini izleyerek elde edersiniz ve tüm kadınlar öldüğünden beri, bu sadece taşların arasında büyüyen ve ara sıra bir günah çıkaracak kadar çiçek üreten cılız bitkileri etkiler.

Biraz uzağa düşecek tek bir tohum, zihin asla güçlü olmadığı için uzağa değil ve orada filizlenebilir ya da filizlenmeyebilir. Gece ve gündüzün birbirini takip etmesi yalnızca fiziksel bir olgudur, zaman insan olmakla ilgili bir sorundur ve dürüst olmak gerekirse, yalnızca otuz dokuz insan tanımış ve hepsi de kadın olan ben, kendimi nasıl bir insan olarak görebilirim? Zamanın hamilelik süresiyle, çocukların büyümesiyle, deneyimlemediğim tüm bu şeylerle ilgisi olması gerektiğini düşünüyorum. Eğer biri benimle konuşsaydı, zaman olurdu, bana söylediklerinin başlangıcı ve bitişi, cevap verdiğim an, onların cevabı. En kısa konuşma bile zaman yaratır. Belki de ben bu sayfaları yazarak zaman yaratmaya çalıştım: Başlıyorum, onları kelimelerle dolduruyorum, üst üste yığıyorum ve hala var değilim çünkü onları kimse okumuyor. Bunları muhtemelen hiç gelmeyecek meçhul bir okuyucu için yazıyorum - insanlığın hayatımı yöneten o gizemli olaydan sağ çıktığından bile emin değilim. Ama o kişi gelirse, bunları okuyacak ve zihninde bir zaman geçireceğim. İçlerinde benim düşüncelerim olacak: okuyucu ve ben bu şekilde karışarak canlı bir şey oluşturacağız, bu ben olmayacağım, çünkü ölmüş olacağım ve okumadan önce olduğu gibi o kişi de olmayacağım, çünkü zihnine eklenen hikayem o zaman düşüncelerinin bir parçası haline gelecek. El yazımla kaplı kâğıtlar bu masanın üzerinde durdukça, birilerinin zihninde gerçeğe dönüşebilirim. Eğer hiç kimse gelmezse, eğer yüzyıllar, sonra da binyıllar bu gezegenin, yani benim

Artık Dünya olduğuna inanmıyorum, artık yok. O zaman her şey yok olacak, güneşler sönecek ve ben de evren gibi yok olacağım.

Büyük ihtimalle kimse gelmeyecek. Kapıyı açık bırakacağım ve hikayemi masanın üzerinde, yavaş yavaş tozlanacağı yerde bırakacağım. Bir gün, gezegenleri yok eden doğal felaketler ovayı silip süpürecek, sığınak düzgünce düzenlenmiş sayfalardan oluşan küçük yığının üzerine çökecek, enkazın arasına dağılacak, asla okunmayacaklar.

Hasta olduğumu üç ay önce öğrendim. Tuvaletteydim, bağırsak hareketimi yapıyordum, o sırada yeni bir hisle karşılaştım: vajinamdan sıcak bir şey damlıyordu, vücudumun her zaman çok sessiz olan ve varlığını hiç düşünmediğim kısmından. Kâsenin üzerine eğildim ve sarımsı iplikçikleri olan büyük siyah bir pıhtı gördüm. Panik yapmaya fırsat bulamadan kan kaybettim ve acı o kadar şiddetliydi ki bayıldım. Kendime geldiğimde yerde yatıyordum ve artık canım yanmıyordu. Çok fazla zorlanmadan ayağa kalktım, belki de kanamadan dolayı biraz hissettim, ama hemen geçti. Yıkandım, kan lekeli zemini temizledim ve Anthea'nın bana öğrettiklerini hatırlayarak kaybımı telafi etmek için bir parça kırmızı et ızgara yaptım.

Kadınlar menopozdan bahsetmişlerdi ama bunun beni etkilediğini sanmıyorum çünkü ergenliğe hiç girmemiştim. Ancak normal bir şekilde gelişmemiş olsalar bile ya da yumurtalıklarımın olmadığını düşünmek için bir neden yok. Şaşkındım, sonra kendime endişelenmenin bir anlamı olmadığını söyledim ve olayı unutmaya çalıştım. I

Bu tür zihinsel faaliyetlerde usta değilim ve olsaydım bile bana uzun süre hizmet etmezdi: aynı şey ertesi gün de oldu. Belirtilerim, Anthea'ya göre cinsel organ kanseri olan ve acıya daha fazla dayanamayınca gidip kendini demir parmaklıklara asan Mary-Jane'inkilere benziyordu. Başka bir alternatif yoktu ve ben de farklı bir tedavi görmeyecektim. Anthea bana ameliyat yaptıklarını, morfin verdiklerini söylemişti. Belki koridorda ilaçlar , ama ben onları tanıyamıyorum ve gardiyanların bazen birinin ateşi çıktığında beyaz haplar aldıkları bot- luklara benzeyen hiçbir şey bulamadım.

Ağrı başından beri dayanılmazdı,
ve giderek daha da sıklaşıyor. Zamanın yarısından fazlasında acı çekiyorum, hayattan tüm zevkimi alıyor ve çok zayıf olduğum için soluklandığım anların tadını çıkaramıyorum. Artık merdivenleri tek seferde çıkamıyorum ve tepeye çıktığımda üşüyorum. Çeyrek saatlik bir yürüyüşten sonra test yapmam gerekiyor. Muhtemelen artık pek bir şey yemiyor olmam da yardımcı olmuyor ama kendimi zorlarsam midem bulanıyor. Sonuma yaklaşıyorum.

Ben yapayalnızım. Bazen bir ziyaretçinin hayalini kursam da, buna inanamayacak kadar uzun süre ovada bir ileri bir geri yürüdüm. Kimse gelmeyecek çünkü sadece cesetler var. Prens Hamlet'in babası ölüyse nasıl ortaya çıkıp onunla konuşabilir? Ölüler hareket edemezler, bulundukları yerde çürürler ve sonunda kemiklere dönüşürler.

En ufak bir dokunuş. Yüzlercesini gördüm ama hiçbiri gecenin bir yarısı gelip benimle konuşmadı. Konuşsalardı çok mutlu olurdum! Anthea bana Hıristiyanların Tanrı ve ruhla ne kastettiklerini açıklamaya çalışmıştı. Görünüşe göre insanlar buna kesinlikle inanıyorlardı, hatta astronotikle ilgili kitaplardan birinin önsözünde bile bundan bahsediliyordu. Bazen, açık bir gecede gökyüzünün altında oturur ve yıldızlara bakarak kısık sesimle şöyle derdim: "Efendim, eğer yukarıda bir yerlerdeyseniz ve çok meşgul değilseniz, gelin ve bana birkaç kelime söyleyin, çünkü çok yalnızım ve bu beni çok mutlu eder." Hiçbir şey olmadı. Bu yüzden, bir parçası olup olmadığımı merak bu insanlığın gerçekten de canlı bir hayal gücüne sahip olduğunu düşünüyorum!

Çok yaşlı olamam, sığınaktan on beş yaşlarında ayrıldığıma göre altmışın üzerinde sayılmam. Kadınlar diğer dünyada ortalama yaşam süresinin yediden fazla olduğunu söylediler. Ama bu tıbbi bakım gerektiriyordu. Orada regl olurdum, çocuk sahibi olurdum ve işe yaramaz rahmim çürümezdi. Sık sık kanama geçiriyorum, bu çok üzücü bir durum, bir gün bunun geçeceğini ve sağlığıma kavuşacağımı ummaktan daha iyisini biliyorum. Bir süredir öksürüyorum ve göğsümde ağrılar var: Anthea bana metastazdan bahsetmişti. Her halükarda, yakında harekete geçme zamanı gelecek, ama beklemeyeceğim, bunu kısa bir süre içinde yapacağım, çünkü hikayemi neredeyse bitirdim ve son noktadan sonra beni geri tutacak hiçbir şey olmayacak.

Hasta olduğumu fark eder etmez kendimi öldürmenin yollarını düşündüm. Kendimi asmak ve sonsuza dek bir ipin ucunda mumyalanmış olarak yaşamak istemiyorum. İstiyorum ki

Katlanmış döşeklerin arasında oturan adam gibi vakur bir şekilde yatmak; bakmak istiyorum, ama acı çok büyükse, hoş olmayan bir şeyi göze alıyorum. Otobüse gidip mezarların üzerine yerleştirdiğim silahlardan birini almak için ne yeterli zamanım ne de gücüm kaldı, bu yüzden uzun süre bıçak biledim: parmağımı ona sürtersem kendimi keserim. Bıçak ince, düz ve sağlam. Nereye saplayacağımı biliyorum, öyle ki iki kaburganın arasından dümdüz girip kalbi deliyor ve durduruyor. Acı beni huzur içinde bıraktığında, bunu yapacağıma inanmak benim için zor oluyor, ram- pages olduğunda, şüphelerim yok oluyor.

Yatağa oturacağım ve vücudumu sıkıca destekleyecek şekilde etrafıma minderler ve battaniyeler saracağım. Her şey mükemmel bir şekilde temiz ve düzenli olacak. Umarım hiç kan olmaz, ki bunun mümkün olduğunu biliyorum. Belki de hiç kimse gelmeyecek, belki de bir gün, benim uzun zaman önce yaptığım gibi merdivenlerin dibine gelen şaşkın bir insan, karanlık ahşap panelli odayı, özenle düzenlenmiş yatağı ve dik oturmuş, elinde bir bıçakla huzurlu görünen yaşlı bir kadını görecek.

Hiç adet görmemiş ve erkekleri hiç tanımamış olan benim, hastalıklı bir rahimden ölüyor olmam çok garip.

Jacqueline Rarpman 1929 yılında Belçika'nın Etterbeek kentinde doğdu**.** Yarı Yahudi olan aile, Naziler işgal ettiğinde Kazablanka'ya taşındı ve savaştan sonra evlerine döndü. Fransız edebiyatı okuduktan sonra doktor olmak için eğitim almaya başladı, ancak tüberküloza yakalanınca tıp eğitimini tamamlayamadı. Harpman 1954 yılında yazmaya başladı ve ilk eseri 1958 yılında yayımlandı. 1980 yılında psikanalist olarak kalifiye oldu. Dördüncü kitabı yayınlandıktan sonra yazmayı bıraktı ve ancak yirmi yıl sonra kariyerine roman yazarı olarak devam etti. On roman yazdı ve çeşitli edebiyat ödülleri kazandı. Son olarak, son romanı *Orlanda* (Grasset) ile Fransa'nın en büyük iki kitap ödülünden biri olan 1996 *Ptix Médicis*'i kazanmıştır. Bir mimarla evlidir ve iki çocuğu vardır.

Eserleri başka dillere çevrilmiş olsa da, *I Who Have Never Known Men* İngilizceye çevrilen ilk romanıdır.

Ousmane Sembene, Andrée Chedid ve Sébastien Japrisc gibi yazarların kurmaca eserlerinin yanı sıra birçok kurmaca dışı eseri de çeviren **Ros Schwartz**, 1982 yılından bu yana tam zamanlı çevirmenlik yapmaktadır. Londra Üniversitesi Goldsmith's College'da çeviri atölyeleri yürütmüş ve Mic dlesex Üniversitesi'nde yarı zamanlı çeviribilim yüksek lisans programında ders vermiştir. Britanya Çevirmenler Derneği'nin başkanlığını yapmıştır.

WITHDRAWN

TL OF

3 genç ornan bir kafeste ith
tutuluyor -diğer dokuz dişi, yeni .vho
konuşanlar tarafından korunuyor; suçları .d
hatırlanmıyor
suçlar vardı.

Hayır
Sislerin en küçüğü - geçmişi olan bir "". bir
çocuk - bir amaç uğruna hayatta kalıyor 1 mayı
dünya ham yaşlı ve . Bu gerçek s
yasak olduğunu - amansız yapay güv a
ve gecelerde - biliyor' [illegible] ayın
[illegible] oaks
ve zaman, ihtiyaçlar ve özlemler.

Sonra her şey değişir... ve hiçbir şey değişmez.

Erkekleri hiç tanımamış genç bir kadın - bir çocuk
Parmaklıklardan ve kısıtlamalardan önceki geçmişini bilmeyen bu kadın, şimdi hiç bir yerde, parça parça kendini yeniden keşfetmek zorundadır... ve en büyük tehlikelerle karşı karşıyadır.
bilinmeyenlere meydan okuma ve onları terörize etme: özgürlük.

Özenle hazırlanmış... sıradışı ve düşündürücü...$ Bu sürükleyici anlatıdaki her olay önemli.

Bir tutam Ursula Le Guin ile Kafka gibi, bu hikaye kısmen gizem, kısmen bilim kurgu ve tamamen edebiyat; güzel yazılmış ve bildiklerimizi nasıl bildiğimiz ve neden belirli şekillerde hareket ettiğimiz üzerine düşünceli bir şekilde meditasyon yapıyor."

PROD -*--aaeazi-e

-y TURTLEBACK

9 780606 1 5 764 3